

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reverendi Dom. D.|| Leonardi || Rvbeni SS. Theolo-||giae
Licentiati Abbatis || Ordinis D. Benedicti Mo-||nasterij
Sanctorum Apostolorum Petri & || Pauli Abdinckouensis,
in ciuitate || ...**

Ruben, Leonhard

Padibornae, 600 [i.e. 1600]

VD16 R 3400

De Vitiis Et Impiis Affectionibus falsorum prophetarum, quibus intus & foris
scatent, ordine alphabetico agitur.

[urn:nbn:de:bvb:12-bsb10194563-1](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10194563-1)

58 DE FALSIS PROPHETIS,

gitari demonibus. Interim alius pius Franciscanus dictum dæmonem virtute diuina expulit.

DE VITIIS ET IMPIIS Actionibus falsorum Prophetarum, quibus intus & foris sciant, ordine alphabetico agitur.

CAPVT VII.

FALSOS PROPHETAS ES, se homines sine affectione rerū piarum, animales, animarū deuoratores, aquarum limpidarū perturbatores, arbores autumnales, arrogantes, auaros, Baal prophetas, sine benignitate, bestias, blasphemos.

QVIA in sacris literis fusissimè eorum ingenia & studia describuntur, placuit ea serie aliqua Alphabeti per capita aliquot

liquot profequi. Atq; hic primo omnium occurrit, quod homines sint sine affectione, vt inquit D. Paulus, Rom. 1. 31. *Inspicientes, inquit, incompositos, sine affectione, absquo fœdere, sine misericordia.* Nullus enim in illis pietatis & deuotionis, aut sensus aut affectus: pari modo, & quidem grauius, eos idem D. Paulus depingit 2. Timoth. 1. *Hoc scito, quod in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemii, parentibus non obediētes, ingrati, scelesti, sine affectione, &c.* Id enim certo certius animaduertere potuerunt ij, quibus Deus donum discretionis spirituum elargitus est, quique variorum & religiosorum & clericorum mores vitamq; notarūt, nullos pene à religione defecisse, nisi prius notati fuerint vitiis pleni, fuisse sine affectione & sensu diuinarum rerum, hoc est, nisi eos, qui primi in mēsis, in poculis, in relaxationibus animi exterioribus: postremi verò in templis & oratoriis, atq; ibi quidem sine vlla animi ad diuina affectione Neque mirum, ibi enim oscitanter & negligenter rem diuinam agentibus, nulla à Deo datur benedictio, sed maledicto redduntur obnoxii, secundum illud Ierē. 48. 10.

Maledi-

*Notent
negligen-
tes religi-
osi.*

Maledictus qui facit opus Dei fraudulenter. Quid enim est, inquit Dominus Ier. II. 15. quod dilectus meus in domo mea (id est, in tēplo) fecit scelera multa? Maledictione ergo diuina induti sunt vt vestimento, & licet omnia à superioribus emendationis remedia adhibeantur, nulla tamen sequuntur correctioris vitæ argumenta, vt verè dicere possint eorum superiores cum Isai. 26. 10. Misereamur impio, & non discet iustitiam: in terra sanctorum iniqua gessit, non videbit gloriam Domini. Secundum est, quod

2. *Sunt animales*

sint animales: atq; hoc epitheto eos exornat D. Iudas in sua epist. ver. 19. cū inquit. Hi sunt, qui segregant semetipsos, animales, spiritum non habentes. Quod si ita est, certè nihil cōmune habent cum ijs, in quib⁹ spiritus Domini & ratio dominatur. Id quod D. Paulus, qui loquitur nō in humanis Sapientiæ verbis, sed in doctrina spiritus, spiritualia spiritualibus comparans, asserit I. Cor. 2. 14. dicens. Animalis homo nō percipit ea, quæ sunt spiritus Dei: Stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter examinatur. hoc est, fide indigent quæ dicuntur, & rationibus humanis compræhendi nequeunt, ipforum namq; magnitudo, vt inquit D. Chrysoft. homil. in priorem

priorē ad Corin. mentis nostrę imbecillitatem maiorem in modum exuperat. Insuper addo, eo ipso ostendi doctrinam eorū non rem cęlestē aut desursum descendentem, sed (vt D. Iacobus cap. 3. 15. loquitur) terrenam, animalem, diabolicam esse.

Tertiō sunt animarum deuoratores, cū enim sint homines sine affectione, animales, diabolici, turbati sunt, vt inquit Dauid psal. 107. 27. & moti sunt sicut ebrius, & omnis sapientia eorum deuorata est. Operantur, inquit idem psal. 13. 4. iniquitatem, & deuorant plebem Dei sicut escam, aut, vt vult psalm. 52. 5. sicut cibum panis: & quidem, vt loquitur Isaias capit. 9. 12. toto ore: facti enim vt leones didicerunt, inquit Ezech 19. 6. pradam capere, & homines deuorare, viduas facere, & ciuitates eorum in desertum adducere, ad modum diaboli, qui circuit, teste D. Petro 1. cap. 5. 8. tanquam leo rugiens, quęrens quem deuoret. Huic nullus falsorum prophetarum resistit in fide: populus demum ipse cum Corinthiis sustinet 2. Cor. 11. 20. si quis illum in seruitutem redigit, si quis deuorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem eos cędit sine vlllo discrimine, an ab Anthropophagis, an à Saturno, quem pueros deuorare

3. Sunt
anima-
rum de-
uorato-
res.

uorare fingunt Poëtæ, an cruentis bestiis id attentetur. Sed parum esset, si corpora tantum vulnerarent vel occiderent; grauiusimum verò est, quod animas deuorent, vt falsos prophetas Ezechielis tempore conatos fuisse ipsemet testatur, atque eum in finem in medio populi constitutos, coniurationem plusquam Catilinariam fecisse. Hinc inquit capit. 22. 25.

*Leonibus
similes
falsi pro-
pheta.*

Coniuratio prophetarum in medio eius: sicut leo rugiens rapiensq; prædam, animas deuorauerunt, opes & pretium acceperunt, viduas eius multiplicauerunt in medio illius.

Hæc dilatet qui velit; nam posse, exulcerata tempora nostra nulli negant: Verum certissima hos poëna ab Isaia tradita capit. 5. 24. tandem consequetur, cum inquit, *Propter hoc sicut deuorat stipulam lingua ignis, & calor flammæ exurit: sic radix eorum quasi fanilla erit, & germen eorum vt puluis ascendet.*

Sic gentes cum Gog & Magog à Satana ex abyssi profundo dimisso seductæ, in prælium congregatæ sunt Apocal. 20. 7. Vbi verò arte bellica omnia intentarunt in castra sanctorum & ciuitatem Dei, *Descendit ignis de celo & deuorauit eos, & Diabolus qui se-*

qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis
& sulphuris, ubi & bestia & pseudopropheta
cruciabuntur die ac nocte in sacula saculo-
rum.

Quartò sunt aquarum purissimarum & 4. Sunt
limpidissimarum perturbatores. Patri- aquarum
archa Iacob adeo limpidam aquam suis limpidis-
ouibus præbebat, vt & virgæ populeæ cor- simarum
ticibus vel præfectis, vel relictis, ab oui- perturba-
bus discerni Gen. 30. 37. possent. tores.

Falsi prophetæ ne quid videri & discer-
ni horum fratribus queat, omnia turbant,
& turbatam inde exhaustam aquam oui-
bus præbent. Qua de re cum illis expo-
stulat Dominus Ezech. capit. 34. 18. cum
inquit, Nonne satis vobis erat pascua bona
depasci? insuper & reliquias pascuarum ve-
strarum conculcastis pedibus vestris: & cum
purissimam aquam biberetis, reliquam pedi-
bus vestris turbabatis. Et oves meæ his quæ
conculcata pedibus vestris fuerant, pascebantur;
& quæ pedes vestri turbauerant, hæc bibe-
bant.

Camelus vt nec equos generosos in *Camel*
prælio perferre potest: sic volens sitim *similes*
explere, aquam limpidam non patitur, *falsi pro-*
sed cum limpida est, teste Plinio libro octa *phete.*
uo naturalis historię capit. 18. proculcata
prius

teste Plinio lib. 8. naturalis historiae cap. 18
 proculcata prius aqua & perturbata; sitim,
 quam quatrduo sustinere potest, explet.
 Cuius commotionis causa à quibusdam
 redditur, ne turpitudinem sibi à natura
 inditam intueri cum dolore cogatur: sic
 ne pseudoprophetarum dedecora mani-
 festa fiant plebi, multa volumina sacra-
 rum literarum perturbarunt, & vt fures
 diripuerunt. Quam enim viam strauisset
 Luther⁹ suæ libidini Lutherus, nisi id, quod de An-
 corrup- tichristi insatiabili scripsit cupidine Da-
 tor sacro- niel cap. II. 37. *Deum patrum suorum non*
 rum Bi- reputabit, & erit in concupiscentiis fœmina-
 bliorum. rum, ille vertisset in contrarium: *Er wirt*
die Frauen nit lieben ./. non adamabit fa-
 minas, perinde ac si sopita iacerent signa
 verorum Dei ministrorum à D. Paulo 2.
 Castita- Cor. 6. 4. tradita, inter quæ non infimum
 ris laus. locum tenet castitas; & noui Euangelij
 Baptismi argumentum indubitatum non esset a-
 fons quo- mor mulierum, qui tamen apostatate fa-
 modo per- cit sapientes Eccles. 19. 2. Tædet similia
 turbatus infinita, quibus turpiter Bibliorum ipsius
 secundū translatio & scatet & fœtet, in medium ad-
 materiã ferre & recensere. Perturbatum etiam esse
 a Calui- sacri baptismatis fontem, cui non constat?
 no. Si enim materiam baptismi spectes, habes
 Iohan-

Iohannem Caluinum, qui in institutionibus suis capit. 18. de baptismo, procaciter defendit, aquam ad baptismum non esse necessariam. Locum verò illum Iohannis 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, dicit intelligi de solo spiritu sancto: immemor illius, Tres esse 1. Iohan. 5. qui testimonium dant in terra, Spiritum, sanguinem, & aquam. Immemor etiam eius, quod D. Paulus tradit Ephes. 5. Christum mundasse Ecclesiam lauacro aquæ in verbo vitæ, & proiecisse, Michæ 7. in profundum maris omnia peccata nostra. Immemor D. Petrum Actor. 2. dixisse, nunquid aquam quis prohibere potest vt baptizentur hi qui acceperunt spiritum sanctum? Immemor & Eunuchum à Philippo Diacono Act. 8. non sine aqua baptizatum esse, sed fortè Caluini corpus nondum est ablutum aqua munda, vt de Hebræis D. Paulus scribit cap. 10. Nondum super eum effusa aqua munda, quam Dominus promisit Ezechielis 36. nondum accessit ad fontem, qui Zachariæ 13. tempore Christi erit patens domus Dauid in emundatione peccatoris, nondum vidit, legit, aut reuoluit Augustinum epistola 28. aut Irenæum lib. 1. c. 18. contra hanc hæresin disputan-

G

tem,

*Quomo-
do Baptis-
mi fons
turbatus
circa for-
mam.*

tem, nondum discussit integrum Ter-
tulliani librum de Baptismate, vbi multis
argumentis eos refutat hereticos, qui aque
necessitatem in baptismo pernegant, vo-
catque hanc heresin Cainam. Circa for-
mam verò huius fontis purissimi, quid nõ
attentarunt & veteris & nostri temporis
heretici? Damnat canon Apostolorum
49. hos, qui tum baptizabant in nomine
trium principij expertium, in nomine etiã
trium filiorum, & trium paracletorum, si-
cut canon 58 damnat baptizantes in mortẽ
Christi. Irenæus lib. de heresibus cap. 18.
refert alias varias formas hereticorũ bap-
tizantium.

*Miracu-
lũ in bap-
tismo Bar-
bari Ar-
riani.*

Concilium itidem primum Nicænum
can. 19. Paulionistas à Paulo Samasateno, &
Cataphrygas nõ seruasse debitam formam
asserit. Arriani in nomine Patris maioris &
filij minoris, vnde rebaptizabantur ab A-
rianismo redeuntes ad Ecclesiam, teste D.
Augustino lib. de heresibus cap. 49. Hanc
heresin Deus manifesto comprobauit mi-
raculo, quod tradit Zonaras lib. 3. annaliũ.
Anno siquidem 20. Anastasij Deuterius
Episcopus Arrianorum, quendam nomi-
ne Barbarum baptizans, ausus est contra
institutum Domini sic dicere: Baptizetur
Barbarus

Barbarus in nomine patris per filium in Spiritu sancto : ad quæ verba statim efficcatum est Baptismi Lauacrum, & Barbarus territus fugit, miraculumq; omnibus exposuit.

Ex recentioribus verò hæreticis turbauit hunc fontem Martinus Lutherus, qui in libro de captiuitate Babylonica cap. de Baptismo, ait, in quouis nomine posse baptismum conferri, modò ille qui suscipit, suscipiat in nomine Domini. Turbauit eundem Zuinglius lib. de vera & falsa religione, cap. de Baptismo: asserens nullam formam esse necessariam. Ita vt non mirer apud eos tam exiguo esse in pretio baptisteria, vt constat anno 1579 quodam in oppido Kerpenfi paucis à Colonia miliaribus quendam oletum in baptisterium excreuisse, qui mox cecitate percussus, cum in templo oberraret nesciens exitum, captus & ad fores Ecclesiæ suspensus, pœnas sacrilegii dedit.

Peior hic Constantino Copronymo, is enim infans sacrum fontem polluit: hic iustæ ætatis senio. Vterq; tamen certam speciem dedit, Constantinus futuræ, hic præsentis improbitatis.

Baptisterium oletum inficiens quomodo punitus.

Constantinus Magnus quomodo baptisterium suum ornauerit.

Alius certè Constantinus Magnus, qui fontem illum sacrum, in quo à B. Syluestro baptizatus fuit, aliis ornamentis decorauit: fecit enim illum ex lapide porphyretico, & ex omni parte coopertum intrinsecus & foris, & desuper, & quantum aqua continet, & argento purissimo, libras tria millia & octo. In medio fontis columna porphyretica, quæ portat phialam ex auro purissimo, pensantè libras quinquaginta, vbi ardent balsami libræ ducentæ, annexum ex stipa amianti. In labro fontis agnum ex auro purissimo fundentem aquam, pensantem libras triginta. Ad dextram agni Saluatorem ex argento purissimo in pedibus quinque, pensantem libras centum septuaginta. In læua agni, beatum Iohannem Baptistam, ex argento in pedibus quinque tenentem titulum scriptum, qui hoc habet: Ecce agnus Dei; ecce qui tollit peccata mundi: pensantem libras centum: ceruos ex argento septem, fundentes aquam, pensantes singulos libras octingentas. Thymiamaterium ex auro purissimo, pensans libras centum cum gemmis prasinis & hyacinthinis. Vndique numero gemmæ quadraginta duæ. Vide Baronium tom. 3. fol. 212.

Quintò

Quintò sunt arbores malæ, quæ fructum facere nequeunt bonum Matth. 7. 18. sunt enim, vt inquit D. Iudas 12. 12. arbores, sed in quadruplici genere. Primò arbores autumnales, quæ propter frigus imminens radices altas agere non possunt. Hos enim prophetas tale frigus corripit, vt si absq; socia dormiant, iam iam se lethali aliqua frigida feбри correptos iri arbitrentur: deficiente enim fide Matth. 24. 12. refrigescet charitas multorum. Secundò sunt arbores, vt inquit D. Iudas, infructuosæ, ac proinde securis iam ad radicem illarū posita, vt omnis arbor quæ non facit fructū bonum, vt inquit D. Ioannes Baptista Matth. 3. 10. excindatur, & in ignem mittatur. Tertiò ait bis mortuas, Ecclesiæ scilicet Christi & religioni. Quartò eradicatas, quæ enim ex eis radix, dic si vel vnus est, qui se verum iam Lutheri discipulum fateatur? Nota historia sterilis ficulnæ Luc. 13. 8. Nota Nabuchodonosoris, qui similis arbori fecundissimæ & amplissimæ à regnicolis habitus: at audire debuit à Daniele auditum vigilem & sanctum dicentem voce magna, Dan. 4. 11. *Succidite arborem, & præscindite ramos eius: & dispergite fructus eius; Fugiant bestia qua subter*

5. sunt arbores autumnales bis mortua.

Nabuchodonosor vt arbor succi

ditur.

eam sunt, & volucres de ramis eius.

6.

*Arrogan-
tia eorū.*

*Moabi-
tis similes*

Sextum vitium falso-
rum prophetarum
est arrogantia, de qua Ierem. 49. 16. *Ar-
rogantia tua decepit te, & superbia cordis tui.*
In qua imitantur Moabitas, qui inter cæte-
ros erant insolentiores, de quibus Isa. 16. 6
*Audiuimus superbiam Moab, superbus est
valde: superbia eius & arrogantia eius, & in-
dignatio eius plusquam fortitudo eius, que om-
nia de ysdem persequitur.* Ierem. 48. Quod
si ex pseudoprophetarum scriptis tollas
arroganter & cum impotentia animi dicta
omnia, reliqua nullius erunt authoritatis
ad conuellendos & conuincendos aduer-
sarios.

*Amā ar-
rogantia.*

Hi nihil aliud agunt, quàm impius A-
man, qui hac ratione fortissimum illum
Mardocheum atque adeo reginam Esther
sanctissimam, populumq; Iudeorum pien-
tissimum regno vitæque priuare omni co-
nato & studio nisus est (sed in certissi-
mam suam sui que generis perniciem) de
quo Esther 16. 12. ita: *Qui in tantum arro-
gantia tumorem sublatus est, vt regno nos pri-
uare & spiritu niteretur: Sed vt est Prouer.
8. 13. Timor Domini odit malum; arrogan-
tiam & superbiam, & viam prauam, & os bi-
lingue detestor.* Atque adeo vt dicatur cap.

16. §.

16. 3. *Abominatio Domini est omnis arrogans.* Et meritò quidem, si ea sit in falsis prophetis. Cæterorum enim arrogantia tantum non affert mali aliis, quàm ea quæ in illis est. In his enim ita se in altum tollit & erigit, vt regno & terreno & cælesti complurimos priuet: hinc est quod Dominus mortis sententiam in eos Deut. 18. 20. decernat cùm inquit. *Propheta autem qui arrogantia deprauatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi vt diceret, aut ex nomine alienorum Deorum, intereficietur.* Causam autem paulò post huius facti subiungens, inquit: *Quia per tumorem animi sui propheta consinxit: & idcirco non timebis eum.* Vide plura de horum arrogantia infra cap. 9. vbi de animi illorum elatione contra Sanctos Patres, Reges, & Principes latius.

Septimum est avaritia. Sunt enim falsi prophetæ quasi principes, qui in plebe ^{7.} *est aua-* dominantur, vt inquit Ezechiel 22. 27. *ritia eorū*
Quasi lupi rapientes prædam: ad effundendum *Lupis si-*
sanguinem, & ad perdendas animas, & auarè *miles.*
sectanda lucra. Hinc Propheta Michæas
 cap. 3. v. 11. *Principes eius muneribus iudica-*
bant, & sacerdotes eius in mercede docebant,

& propheta eius in pecunia diuinabant, & super Dominum requiescebant, dicentes; Nunquid non Dominus in medio nostrum? Accedit & id quod Ieremias capit. 6. 13. lamentando conqueritur. *A minimo quippe usq³ ad sacerdotem cuncti faciunt dolum.* His adde D. Petrum de his diuinantem 2. Pet. 2. 1. *Fuerunt pseudopropheta in populo, sicut in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, &c. qui in auaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur, quibus iudicium iam olim non cessat & perditio eorum non dormitat.* Huius rei exemplum & pœnam præscribens D. Iudas in sua epist. v. 11. inquit. *Va illis qui in via Cain abierunt, & errore Balaam mercede effusi sunt, & in contradictione Chore perierunt.* Legenti librum Numerorum cap. 16. & 22. facile occurret. quid velit Apostolus. Cæterum de auaritia nouorum Euangelicorum, vtpote Lutheri, & sui similibus fusius egimus lib. 1. de Idololatria cap. 5. & 6.

3.

In Baal Octauum est, quod in Baal prophetant, & homines sint sine benignitate. Hinc Ierem. 2. 8. *Sacerdotes non dixerunt, sunt sine ubi est Dominus? & pastores prauaricati sunt in me, & prophetae prophetauerunt in Baal.* Quam sceleratum verò fuerit idolū istud,

quæ

quæ templa eius, quæ suppellex in eisdem, qui eius subuersores, fusé lib. 1. de Idololatria cap. 11. & 14. lib. 3. cap. 15. diximus. Sine benignitate verò eosdem esse docuit in superioribus D. Paulus 2. Tim. 3. 3.

Nonum est quod sint malæ bestia, vti Cretenses fuisse D. Paulus ad Titum scribens ait, Tit. 1. 12. ex sententia proprii illorum prophetæ, qui fuit Epimenides, *Cretenses semper mendaces, mala bestia, ventres pigri, testimonium hoc verum est.* Cretenses sepulchrum habebât Iouis ita inscriptum. Hic iacet Iupiter. Epimenides verò volebat eum semper esse, quæ D. Paulus intelligit de anima, vt vult D. Chrysostomus hom. 3. in eandem epistolam. Hæc est fera illa pessima, quæ deuorauit Ioseph: cuius opinione ductus Iacob Patriarcha Genes. 37. 33. conscisis vestibis necem filij deplorat, vt Ecclesia necem filiorum suorum per falsos prophetas commissam. Hæ sunt bestia, quæ prohibentur ne accedant terribilem igne, turbine, caligine & procellis plenum montem Sinai, Exod. 19. 13. Heb. 12. 20. in quem Moyse accepturus legem ascenderat. *Bestia enim quæ tetigerit montē lapidabitur.* De harum bestiarū pcena vide c. 17. & 20. Apoc. D. Ioã apost.

9.
Sunt be-
stia.

Iouis se-
pulchrū
ubi?

10. *Sunt blasphemii.* Decimum est, quod sint homines plañe blasphemii. De his D. Paulus 2. Tim. 2. 1. 2. 3. D. Iudas v. 8. 9. 10. *Similiter, inquit, & hi carnem quidem maculant, dominatione spernunt, maiestatem autem blasphemant. Cum Michael Archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Moysi corpore; non est ausus iudicium inferre blasphemiam, sed dixit Imperet tibi Dominus. Hi autem quaecunque quidem ignorant, blasphemant; quaecunque autem naturaliter tanquam muta animalia norunt, in his corrumpuntur. Hi sunt pseudo-prophetæ in populo 2. Petri 2. per quos via veritatis blasphematur: hi sunt qui Isaiæ 5. 24. abiecerunt legem Dei exercituum, & eloquium sancti Israel blasphemauerunt. Anne abiecit legem Dei exercituum Lutherus, cum dixit decem præcepta nihil spectare ad Christianos? Anne eloquium eiusdem blasphemavit, cum scripsit mandata eius esse servatu impossibilia? Alio certè est agitatus spiritu, quàm eo qui per verum prophetam David loquitur psalm. 118. 142. Iustitia tua iustitia in æternum, & lex tua veritas. Et v. 172. Pronunciabit lingua mea eloquium tuum, quia omnia mandata tua æquitas. Clarius psalm. 110 v. 8. *Fidelis omnia mandata eius; confirmata in seculum**

*Mandata Dei
possibilia
servatu.*

faculum saculi, facta in veritate & aequitate.

Atque ita diuina authoritate mandata DEI iustitia, æquitate, virtute & fidelitate firmata, homo impius audet blasphemare? Sed id fortè triplici de causa fit à Luthero, vel enim ignorat se hac ratione pedissequum esse meretricis magne, & de vino prostitutionis eius inebriatum esse, quæ Apocal. 17. 2. 3. fedet super bestiam coccineam plenam nominib⁹ blasphemiarum, quod Euangelistam maximè dedecet: vel ignorat Leuit. 24. 16. dictum de blasphemo filio Salumith, Moyfi: *Educ blasphemum extra castra, ponant omnes qui audierunt manus suas super caput eius, & lapidet eum populus vniversus:* vel nunquam legit Isaiam dicentem Luthero & similibus Apostatis ca-

pit. 1. 4. Vaganti peccatrici, populo graui iniquitate, semini nequã, filijs sceleratis. Dereliquerunt Dominum, blasphemauerunt sanctum Israel, ab alienati sunt retrorsum.

*Lutherum
cur blasphemus.*

Super quo percutiam vos ultra ad-
uentes prauaricationem?

* *
*

CAPUT

CAPVT VIII.

FALSOS PROPHETAS
Christum negare, esse comessa-
tores, criminosos, cupidos,
Dominationum con-
temptores.

1. **H**ACTENVS de vitiis ex litera prima
Christum & secunda alphabeti desumptis, nunc
negant. duos sequentes complectamur. At hinc oc-
currit persona Christi statim sub initium
relictis aliis, quem re ipsa negant, licet ver-
bis non ostendant. Ita vt D. Iudas Apo-
stolus verè de illis scripserit in sua epistola
vers. 4. *Subintroierunt, inquit, quidam ho-*
mines (qui olim prescripti sunt in hoc iudiciũ)
impj Dei nostri gratiam transferentes in lu-
xuriam (nonne ita est Luthere?) & solum
dominatorem & Dominum nostrum Iesum
Christum negantes. Quid hoc est Luthere,
omittere omnia in tua translatione bibli-
ca, quæ diuinitatem Christi cum patre &
spiritu sancto vnicam testabantur. i. Ioan.
Lutherus 5. Scribere tandem horret animus meus
horret verbum istud Homouision? Horret Da-
uorbum niel, non in visione filij Dei, quam etiam
vidit

vidit, sed cap. 7. 3. in visu quatuor bestia- *homoufio*
 rum, in visu Leænæ, quæ habuit alas aquilæ & quid
 læ: in visu vrsi, cui dicebatur, Surge com- *Daniel*
 ede carnes plurimas: in visu pardi cui po- *horruerit.*
 testas data est: in visione bestiaæ terribilis
 atque mirabilis & fortis nimis, quæ habe-
 bat dentes ferreos, comedens atque com-
 minuens, & reliqua pedibus conculcans.
 Vnica verò CHRISTI cum Deo essentia
 quid horroris habet, vel potius quid non
 amoris, honoris, & angelicæ Isai. 6. obser-
 uantiæ? quam si imitatus fueris, non te
 occidet leo in via, 3. Reg. 13. 24. non te ir-
 ridentem veros prophetas, lacerabunt
 cum 42. pueris duo vrsi de saltu 4. Reg.
 24. Non te pardus ad varietatē errorum
 Jer. 13. 23. deducet aut, Eccles. 28. 27. lædet,
 non te quarta bestia, ex qua Antichristus,
 aut comedet, aut comminuet, nec affeclas
 tuos pedibus conculcatos proteret. Anti-
 christi siquidem potissimas partes futuras
 negationem Christi, D. Iohannes in epi-
 stola 1. cap. 4. 2. ponens discretionem spi-
 rituum bonorum & malorum testatur. *Antichri-*
In hoc, inquit, cognoscitur spiritus Dei. Om- *stus negat*
nis spiritus qui confitetur Iesum Christū in car- *bit Chri-*
ne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui sol- *stus.*
uit Iesum, ex Deo nō est, & hic est Antichristus.

Secundō

2. *Comessatores sunt* Secundo sunt comessatores, conui-
 uantes in epulis suis sine timore DEI.
 Cuius vitij eos notat D. Iudas vers 12. *Hi sunt in epulis suis macula, conuiuantes sine timore, semetipsos pascentes, nubes sine aqua quae à ventis circumferuntur, arbores autumnales, bis mortuae, eradicatae, &c.* His non sufficit praeteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam, qui 1. Petri 4. 3. *ambulauerunt in luxurijs, desiderijs, uolentijs, comessionibus, potationibus, quae iam domos non habent ad manducandum & bibendum.* 1. Corinth. 10. 22. sed Ecclesiam Dei contemptui habentes, non secus atque impii quidam Iudei, tempore impiissimi Antiochi viuunt. *Cum templum Hierosolymitanum*
Templi Dei profanatio. 2. Mach. 6. 4. *luxuria & comessionibus gentium erat plenum, & scortantium cum meretricibus, sacratisque adibus mulieres se ultro ingerebant, intro ferentes ea quae non licebat. Qui explosis sacris Ecclesiae ieiunijs, carniū & ciborum aliquorum abstinentiis, vitam agunt comessionibus suis uerè Epicuriticam, dicentes: Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas.*

Quos cum Isai. 22. 12. *Dominus Deus exercituum vocat ad fletum, & ad planctum, ad caluitium, & ad cingulum sacci: & ecce gaudium & leticia occidere vitulos, & iugulare arietes*

arietes comedere carnes, & bibere vinum, co-
 medamus & bibamus cras enim moriemur.
 Sed quæ harum rerum consequentia? mox
 per Apolopelin subiungit. Et reuelata est
 in auribus meis vox Domini exercituum, si di-
 mittetur iniquitas hac vobis, donec moriami-
 ni, dicit dominus Deus exercituum. Hinc & Sa-
 piens Prou. 23. 20. filios Ecclesie Catholice gra-
 uissime monens, ait, Noli esse in cõniuijs potato-
 rum, nec in comessationibus eorum qui carnes ad ve-
 scendum cõferunt: quia vacantes potibus, & dantes
 Symbola consumentur, & vestietur panis dormi-
 tatio. Quorum enim olim maiores quicquid
 ieiunio & vitæ continentie supererat, in
 pauperum eleemosynas, & cultum & or-
 namenta templorum erogabant, id filij
 eorum Lutheri Euangelio corrupti, iam
 ita comessationibus abliguriunt, vt vix vi-
 tæ illorum & nuditati, aut turpitudini cõte-
 gende sufficiat quicquid. Cũ his certè pseudo-
 prophetis nihil aliud constituendum esse iu-
 dico, quã quod in huiusmodi improbos filios
 diuina sententia sancitũ est semel Deu. 21. 18
 Si genuerit homo filium contumacem & pro-
 ternum, qui non audierit patris ac matris
 imperium & coercitus obedire contempserit,

Eorum
 pœna.

In impro-
 bos filios.

Filius

Filius noster iste proteruus & contumax est, monita nostra audire contemnit, comessationibus vacat, & luxuria atq; conuiujs: lapidibus eum obruet populus ciuitatis & morietur, ut auferatis malum de medio vestri, & uniuersus Israel audiens pertimescat.

3. *Sunt criminatores & susurrone.* Tertiò sunt criminatores & susurrone. Ut enim Iudas Machabæus omni conatu id agebat. 1. Machab. 9. 10. ne proposito etiam vitæ discrimine inferret crimen gloriæ suæ: sic pseudoprophetæ, quicquid vident attentari à Catholicis, etiam si in gloriam Dei cædat maximâ, criminantur. Similes Xantippæ vxori Socratis, cuius animus nullis philosophi istius Ethnici virtutibus placari potuit. Similes pharisæis, quibus omnia studia & obsequia Christi siue in eos, siue in alios collata displicebant. Hos nouissimis hisce temporibus periculosis complurimos futuros D. Paulus 2. Timoth. 3. 3. docuit. Examina Lutheri scripta, quem ille non magistratû tam Ecclesiasticum quàm ciuilem: quas non ille Catholicorum actiones cum summa scurrilitate criminatur? Hos Ecclesia Catholica coarguit, & minimè patitur iuxta illud Leuit. 19. 16. *Non eris criminator neque susurro in populo.* Rationem huius dat
Sapiens

Lutherus criminator.

Sapiens Prouerb. 26. 20. *Cum defecerint ligna, extinguetur ignis: & susurrone subtracto, iurgia conquiescunt. Verba susurronis, quasi simplicia, & ipsa perueniunt ad intima venteris.* Interim vt est Eccles. 31. 11. *Susurro conquinabit animam suam, & in omnibus odietur.* Susurrones enim & detractores, teste D. Paulo Rom. 1. 29. sunt Deo odibiles. Demum maledicti sunt hoc nomine pseudo-prophetæ. Hinc Eccles. 28. 15. *Susurro & bilinguis maledictus: multos enim turbauit pacem habentes.*

Quartò cupidi sunt vel rerum alienarum, vel inanis gloriæ. Sic D. Paulus eos illorum in numero statuit, qui nouissimis temporibus 2. Tim. 3. 3. venturi sunt. *Inter illos, inquit, erunt homines seipso amâtes. cupidi, elati, superbi, &c.* Hanc eorum cupiditatem, quo ad aliena bona, quibus inhiant, docent tot spolia Monasteriorum, tot exuuiæ templorum quibus inhiarunt: tot constuprationes & adulteria quæ inuenerunt: tot dignitatû ecclesiasticarum, quas ad se traxerunt, direptiones: vt certò certius cognoscas, hoc esse sanguisugarum certissimum genus, quod describens Sapiens Prou. 30. 15. dicit. *Sanguisuga duæ sunt filia, Sanguisuga dicentes, affer, affer. Ignorant fortè hanc esse* *ga filij sicut*

H radicem

4. cupidi sunt.

radicem hæreseos, & malorum omnium, vt D. Paulus in sua epistola Timotheum docuit 1. Timoth. 6. 10. dicens. *Radix omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis.* Huius rationem dans Sapiens Eccles. 14. 3. *Viro, inquit, cupido & tenaci sine ratione est substantia, & v. 9. Insatiabilis oculus cupidi, in parte iniquitatis, non satiabitur, donec consumat arefaciens animam suam.* Sic D. Paulus vult Episcopum esse 1. Timot. 3. 3. *non litigiosum, non cupidum: &* vt est Tit. 1. 7. *non turpis lucri cupidum:* sicut & Galatas & Christianos omnes Gal. 5. 26. *Non efficiamur inanis gloriae cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes:* sed & saluator hinc fidem veram labefactari, atque adeo tolli asserit Iohannis 5. 44. dicens. *Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis, & gloriam qua à solo Deo est, non queritis?* de hac parte à latius.

5. Quintò dominationem & imperium
Domina omne spernunt. Licet D. Petrus **CHRIS-**
tionē sper **TI** sententia tam Matth. 16. quam Ioã. 21.
nunt. Ecclesiã Dei ouesque gregis sui sibi præ om-
 nibus cõmendatas haberet, sic tamen & se
 continuit, & pastores sibi commissos etiam
 commo-

commonuit, vt sic præessent, ne dominari
 in grege, & maximè in clero viderentur.
 1. Pet. 5. 3. facti formæ gregi sibi commis-
 sã non simulatè sed ex animo. Sed falso-
 rum prophetarum imperium sibi sumptũ
 adeo exurgit, vt neq; in septis suorũ Mo-
 nasteriorum, Priorum, & Abbatum, nec in
 Ecclesia suorũ Episcoporum, Archiepi-
 scoporum, atque adeo Pontificum ferant
 cum discretione imperium. Quod grauius
 queritur D. Iudas v. 4. dicens, *Impij solum*
Dominatorem & Dominum nostrum Iesum
Christum negant, & vers. 8. Hi carnem qui-
dem maculant (est ne ita Luthere transfu-
 ga cum tua scedifraga Catharina? *domina-*
tionem autem spernunt, maiestatem vero blas-
phemant. Hinc Lutherus nullos suę doctri-
 nã vult iudices, nullas suę vitæ fert leges.
 Neq; vlla eum huius contemptus tenet vel
 cura vel conscientia. Reuocet is, reuocent
 & alij in mentem, quid D. Petrus 2. Pet. 2.
 9. de huiusmodi in medium afferat. *Novit,*
inquit, Dominus pios de tentatione eripere,
iniquos verò in diem iudicij reservare crucian-
dos: magis autem eos qui post carnem in con-
cupiscentia immunditiæ ambulant, domina-
tionemq; contemnunt, audaces, sibi placentes,
sectas non metunt introducere.

Lutherus
nullũ in-
dicem pra-
titur.

H a

Hec

Hæc si pseudoprophetarum nostri temporis greges penitus examinarent, haud dubio à scelerata illa libidine & dominandi cupidine animum reuocarent, & pœnitentiam acturi intrarent in speluncas petrarum Isai. 2. 9. Oseæ 10. 8. Luc. 23. 30. & in voragines terræ à facie formidinis Domini, & à gloria maiestatis eius, cùm surrexerit percutere terram. Cæterum hæc latius patebunt, cùm sequenti capite nono elatam eorum mentem, qua nec sanctorum Patrum consensui sese submitunt, neque suorum antistitum & Ecclesiæ Catholicæ præsulum auctoritatem verentur, neq; magistratus ciuilibus, Principum, & imperatorum iura contra eos

decreta pertime-

scunt. deseri
hemis

CAPVT

CAPVT IX.

EOSDEM ESSE EBRIOSOS
 & quanta eorum elatio animi,
 & quales erronee, & quare
 in errore perfi-
 stant.

Hic primò omnium occurrit ebrietas,
 quæ maximè falsis prophetis & eorū
 ingenio conuenit ob singulares eius effe-
 ctus. Ipsi enim cū sint amari, facilè illis
 hæc ebrietas animi amaritudinē conciliat,
 secundum illud Ecclesi 31. 39. *Amaritudo
 anime vinum multum potatum.* Hæc in-
 ter carnis opera recensetur Gal. 5. 19. 20. 21.
 & ipsi carnales sunt maximè. Quia verò
 Osee 10. 2. *Diuisum est cor eorū,* certum est id
 per ebrietatem aliquorum factum, teste
 eodem cap. 4. 11. dicente, *Fornicatio & vi-
 num & ebrietas auferunt cor.* Hinc etiam
 eadem probat cordis eorum superbiam.
 Vt enim inquit Ecclesiasticus capit. 31. 31.
*Ignis probat ferrum durum: sic vinum corda
 superborū arguet in ebrietate potatum.* Hinc
 illorum error, atq; in fide in constantia.

H 3.

Palpa-

1.
Ebrietas
eorum.

85 DE FALSIS PROPHETIS,

Palpabunt enim, inquit Iob cap. 12. 25. quasi in tenebris, & non in luce, & errare eos facies sicut ebrios. Nam Dominus Isai. cap. 19. 14. Miscuit in medio eorum spiritum vertiginis: & errare eos fecit sicut Aegyptios in omni opere eorum, sicut errat ebrius & vomens. Vnde psalm. 106. 26. 27. Anima eorum in malis contabuit. Turbati sunt, & (per apostasiam & perfidiam) moti sunt sicut ebrius. Et ne illis aliquid sapientiae inesse arbitreris, quo eos consulas, addit. Et omnis sapientia eorum, non comesta, sed deuorata est. Hinc illorum cum dæmone Apoc. 12. 12. ira magna. Vinum enim, vt est Eccl. 31. 38. multum potatum, irritationem, & iram, & ruinas multas facit. Tria enim hæc in illis supremum Dominium tenent. Hinc illorum libido, & vndique excitatus tumultus. Luxuriosa enim res vinum, Prouer. 20. 1. & tumultuosa ebrietas. Noluit ergo D. Paulus nos inebriari Epes. 5. 18. vino in quo est luxuria. Noluit Christus Luc. 21. 34. corda nostra grauari aut crapula aut ebrietate, aut curis huius vite. causam subiungens, inquit. Ne superueniat in vos repentina dies illa, tanquam laqueus enim superueniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terra. Hanc ebrietatem in falsis prophetis dominari Isa. cap. 28. 7. 8. docet,

docet, Pra vino quoq; nescierūt, pra ebrietate errauerūt, sacerdotes & propheta nescierūt, pra ebrietate absorpti sunt à vino, errauerūt in ebrietate, nescierunt videntē, ignorauerūt iudiciū. Omnes enim mēsa repleta sunt vomitu sordiumq; ita ut non esset ultra locus. Hæccine indigna? indigniusq; q̄ pudet dicere & certissimum est, q̄ ab ipsis Transyluania incolis ad fidē Catholicā cōuersis audiui, qui cum Lutherandis concionatoribus, qui præstantissima catholicorū sacerdotū vini promōtoria ad se rapuerunt: his omnibus, quæ Isaias commemorat, lusus inhonestissimos adhibuisse, secundum illud 1. Cor. 10. 7. *Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.* Vbi enim pseudopastores cum suis mulieribus ad superintēdentem conuenerant & vino æstuauerant, spoliatis omnibus vestib; tam masculi concionatores, quā fæminæ, supra mensas, sub mensis, supra scamna, sub scamnis, supra & infra lecticas turpissima agitabant, seruatoribus inspectantibus. Estne hoc grauius, quàm quod queritur Isaias aduocās etiam bestias ad huiusmodi pecudes deuorandas? Omnes, inquit cap. 56. 9. *bestia agri venite ad deuorandum, uniuersæ bestie saltus. Speculatores eius caci omnes nescierunt uniuersi, canes muti nō valentes latrare, videntes vana dormientes & amantes somnia.*

*Ebrietas
concionatorū
Trā
sylvania.*

§8 DE FALSIS PROPHETIS,

*Et canes impudentissimi nescierunt saturitatem, ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam. Omnes in viam suam declinauerunt, unusquisque ad auaritiam suam à summo usque ad nouissimum. Venite sumamus vinum, & impleamur ebrietate: & erit sicut hodie, sic & cras, & multò amplius. Verba sunt malorum prophetarum, quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, Philip. 3. 19. qui presentis diei voluptatibus minimè satiati, parant futuras multo maiores presentibus. Hi populum ad comotationes & comessationes, non ad conciones & carnis corporisque castigationes inuitant: sed vt CHRISTVS Dominus cauit grauissimè, ne cum his ebriosis bibamus Matth. capit. 24. 48. 49. 50. 51. Luc. capit. 12. 45. 46. alioqui partem habituri cum hypocritis, ibi, vbi fletus erit & stridor dentium, ita D. Paulus, vult ne cum his cibum sumamus 1. Corinth. 5. 11. *Nunc autem scripsi vobis, inquit, non commisceri, si is qui frater nominatur (multò magis si sibi prophetæ nomen tribuat) est fornicator, aut auarus, aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum huiusmodi nec cibum sumere.**

Alterum est animi mentisq; elatio, de qua

qua etiam nonnihil cap. 7. egimus, qua si possent, niterentur cum Antiocho 2. Machab, 5. 21. præ superbia terram ad nauigandum: pelagus verò ad iter agendum deducere. Tales nouissimis his temporibus futuros D. Paulus 2. Tim. 3. 2. asserit.

Hoc autem scitote, inquit, quòd in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, &c. sicut & eosdem Rom. 1. v. 30. describit. De his egimus fufus, cum eorum arrogantiam cap. 7. descripsimus, nunc licet addere quàm contemptim Lutherus de Ecclesiæ Catholicæ Episcopis & Præfultibus, de magistratu seculari, & quàm magnificè de se senserit. Vix vllum Sanctorum Patrum esse, quem non carpat, ostendit in conuiujs mensalibus cap. de Patribus Ecclesiæ, vbi sic ait, Hieronymus legere licet propter historiã: audi hominis impudentiam. Nam de fide & vera religione, & doctrina ne verbum quidem in ipsius scriptis extat. Origenem iam dudum diris deuoui. Chrysoftomum nullo loco habeo, nõ est nisi loquaculus. Basilius nihil valet, totus est monachus, ne pilo quidem illũ redimerẽ. Apologia Philippi omnes Ecclesiæ doctores exuperat, etiam Augustinum. Bernardus

2.
Elatio
animi.

Lutherus
quomodo
carpat
Patres.

Lutherus
quomodo
contenat
Sanctos
Patres.

50 DE FALSIS PROPHETIS

dus omnes Ecclesiæ Doctores vincit con-
 cionando: sed cùm disputat, in alium vi-
 rum mutatur: ibi nimiũ tribuit præcepto
 & libero arbitrio. Tertullianus inter Ec-
 clesiæ Doctores merus est Carolstadius.
 Cyprianus Martyr infirmus est Theolo-
 gus. Et paulò post, S. Hieronymus scripsit
 in Matthæum & epistolam ad Galatas, &
 ad Titum, sed quàm frigidè? Ambrosius
 sex libros super Moysem scripsit, sed quam
 ieiunos? Augustinus nihil singulare habet
 de fide. Idem ibidem in capite de schola-
 sticis Theologis, Dionysius multa garrit
 de diuinis nominibus, de Ecclesiastica &
 cælesti Hierarchia, adeo vt eum hæcenus
 vocauerint diuino loquũ Theologum, qui
 de rebus summis & diuinis scripserit: sed
 meræ sunt fabulæ. Libro verò de captiui-
 tate Babylonica cap. de ordine, Mihi, in-
 quit, in totum displicet, tatum tribui Dio-
 nysio, cùm nihil in re sit solidæ eruditio-
 nis. Omnia illius sunt propè somnijs simil-
 lina. In caput 22. Geneseos scribens, Quin-
 te Hieronymus conculcamus, ait, cum tua
 Bethlehem, cuculla & deserto? Contra re-
 gem verò Angliæ agens. Quis, inquit, est
 Augustinus? Quis nos coget illi credere?
 qua authoritate eius verbum est articulus
 fidei

fidei? Sic in colloquijs Germanicis fol. 499. & ad 49. caput Geneseos carpit D. Gregorium In resolutionibus ad 13. propositionem de potestate Papæ calumniatur Isidorum, In captiuitate cap. de Baptismo traducit Petrum Lombardum Magistrum sententiarum. Et hæc in Doctores Ecclesiæ, quos Dominus, teste D. Paulo Ephes. 4. II. posuit ad consummationem sanctorum, in opus ministerij, in ædificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filij Dei.

Atque hic meritò assentimur Socrati *Fons hæ-*
lib. 7. historiæ cap. 32. docenti & tradenti *reseon o-*
fontem, vndè hæreses omnes promanare *mnum*
& scaturire solent, vnde & Nestorium ve- *quis?*
nena hæreseos suæ depròpisse & diffudisse
cõstat. Ex tumore scilicet mētis, neglectuq;
Sanctorum Patrum, atq; contemptu anti-
quarum traditionū, cū sibi nimiū sapiens,
fastu inflatus eloquij, se non indigere do-
ctore putauit. Neq; verò Lutherus hac Pa-
trum censura contentus, Ecclesiarū etiam *Lutherus*
presules & Antistites prouocando lacepsit. *calumni-*
In libro enim aduersus falsò nominatū Ec- *atur Epi-*
clesiasticum ordinem Episcoporū scribit *scopos.*
ita: Huc, huc nunc attendite vos Episcopi,
imo Episcoporum vmbra.

Doctor

Doctor Lutherus ille à vobis toties damnatus, bullam & edictum vobis leget non valdè teneris vestris auribus placiturū, &c. Principes verò & reges, cuius apud Reges & principes illum fuerint authoritatis, facile colliges lector, vbi librum eius contra regem Angliæ euolueris, vbi inter cætera sic scribit,

Reputo illos principes, veluti lendes recentes, quæ, priusquam inde pediculi nascantur, inanes aridæq; sunt pelliculæ. Ego autem huiusmodi lendibus bene faueo, vt gloriantur & cantent. Nos sumus vilis profapiæ, pediculi sunt parentes nostri, magni illi Gigantes, qui etiam Romanum Imperatorem Syllam multosq; alios interfecerunt. Quid igitur ad nos? Sit Lutherus mendicus dicens. Verum est lendes estis, pediculi nondum facti. Hæc ille.

De se verò quanta animi elatione loquitur, testatur libro, quem aduersus falsò nominatum Ecclesiasticum ordinem Episcoporum scripsit, vbi inter cætera ita loquitur, Ego appello me Ecclesiasten Dei gratia, & titulo insigniui me ipsum, quem vos tot conuitorum plaustris hæreticum appellatis: eumq; titulum nunc mihi summo (vt ne ignoretis) magnifico vestri & Satanae contemptu. Et si Euangelistam me
etiam

etiam Dei gratia nominarem, citius essem *Se Euan-*
 ostensurus me hoc maiore iure facere, quã *gelistam*
 vestrum aliquis, titulo aut nomini Episco- *nominat.*
 pi satisfaceret. Certus enim sum, sic Chri-
 stum me nominare, & pro Ecclesiate ha-
 bere, qui meæ doctrinæ Magister est, eum-
 testem non dubito futurum in die illo ma-
 gni iudicii, hanc doctrinam non esse meã,
 sed Dei, sed spiritus Domini, puriq; & sin-
 ceri Euangelij, proinde hoc scripto vobis
 palam significo, & iam ante pronuncio me
 de cætero (quandoquidem palam veritati
 resistitis) non tantum honoris habiturum,
 vt me, aut meam doctrinam, vestro aut vl-
 lius angeli de cælo iudicio subijcere di-
 gner. Idem aduersus regem Angliæ, Dog-
 mata mea stabunt, & Papa cadet, inuitis o-
 mnib; portis inferi, me vocauerunt ad bel- *Bellicosus*
 lû: bellum igitur habebûnt, pacem oblatam *Luther.*
 contempserunt: pacem igitur non habe-
 bunt, Deus viderit vter primò fessus defe-
 cerit, Papa an Lutherus, sic placet indies
 magis ac magis superbire aduersus insulsos *Superbus*
 istos & ineptos basiliscos, quò magis ipsi *Luther.*
 fugerunt. Instat enim mors papatus abomi-
 nabilis, vrget eum ineluctabile suum fatû
 (vt Daniel ait) ad finem si venit. & nemo
 auxiliabitur ei. Si solius Christi sumus, quis
 est

est iste stolidus rex, qui suis mendacijs nos
 Papæ facere molitur? Nos nõ sumus Papæ,
 sed Papa noster est: nostrũ est nõ iudicari
 ab ipso, sed ipsum iudicare: Spiritualis e-
 nim à nemine iudicatur, sed ipse iudicat o-
 mnes: quia verum est, Omnia vestra sunt,
 etiam Papa, quantò magis sordes istæ & la-
 bes hominum? Ego aduersus dicta Patrũ,
 hominum, Angelorum, dæmonum, pono
 non antiquum vsum, non multitudinem
 hominũ, sed vnus maiestatis æternæ ver-
 bum, Euangelium, quod ipsimet coguntur
 probare. Hic sto, hic sedeo, hic insulto
 Thomistis, Henricistis, Sophistis, & om-
 nibus portis inferi, nedum dictis hominũ
 quantumlibet Sanctorum aut consuetudi-
 ni fallaci; Dei verbum est super omnia, di-
 uina maiestas mecum facit, vt nihil curem,
 si mille Augustini, mille Cypriani, mille
 Ecclesiæ Henricianæ contra me starent,
 Deus errare & fallere non potest. Augusti-
 nus & Cyprianus, sicut omnes electi, erra-
 re potuerunt & errauerunt, &c. Incessit
 rex conuitiis libellum meum contra libe-
 rum arbitrium scriptum, quem Erasmus
 Roterodamus coactus est dimittere, & in-
 tactum relinquere. Et trotz non solũ
 regi & Erasmo, verũ etiam coram Domi-
 no Deo

*Quomo-
do insulto
tat omni-
bus Lu-
therus.*

no Deo, & omnibus diabolis, &c. Bone *Quã pro*
 Deus quam diligenter subtilibusq; modis *triosus san*
 quærunt me. Anné ego sum præciosus & *quis Lu-*
 nobilis vir? Imò certis his mille annis, vix *theri.*
 nobilior fuit sanguis quam Lutherus. Cur
 ita? Coniice tu ipse. Tres iam pontifices
 Romani, tot Cardinales, Principes, Episco-
 pi, Monachi, magniq; Iohannes eruditi,
 totus mundus, hi omnes super sanguinem
 Lutheri proditores, latrones & carnifices
 sunt, aut certè libenter esse vellent: sed &
 diabolus cum suis. Vah te, Ego ipse sanguinè
 meum odi, quando hæc cogito, quod ego
 tales magnificos & præstantes carnifices
 ac latrones habere debeam. Hæc ille pro
 sua modestia Euangelica.

Tertium est, pseudoprophetarum er-
 ror, quem docent, & in errorem ducunt. *3. Error*
 Hi enim sunt, *qui alienati sunt*, vt inquit *eorum.*
 Dauid psal. 57. 5. *à vulua, errauerunt ab vte-*
ro, locuti sunt falsa: qui Iob. 12. 25. *palpant*
quasi in tenebris, & non in lucè, & quos Deus
errare facit sicut ebrios; Error enim & tene-
 bræ, vt est Eccles. 11. 16. his peccatoribus
 concreatæ sunt, & Prouerb. 13. 13. animus
 dolosi errat in peccatis. Hi sunt sidera er-
 rantia, Iudæ 13. & in errorem mittentia.

Hi si-

Hi fimiles Balaam, de quo D. Petrus loquens 2. Pet. 2. 14. *Pellicientes animos instabiles, cor exercitatum auaritia habentes, maledictionis filij: derelinqentes rectā viam errauerunt, secuti viam Balaam.* (de quo Num. 12. 23.) *ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amauit, correptionem verò habuit suae vesaniae, subiugale mutum animal hominis voce loquens, prohibuit prophetae insipientiam.* Cuius & Iudas apostolus v. 11. meminit Huius etiam erroris causam ponit idē D. Petrus auaritiam, sicut & D. Paulus 1. Timoth. 6. 10. *Cupiditatem, cū inquit, Radix omnium malorum est cupiditas; quam quidam appetentes errauerunt a fide, & inseruerunt se doloribus multis, incidentes, vt paulò ante dixerat, in laqueum diaboli.* Modum verò quo alios in errorem pertrahunt, describit D. Petrus 2. Pet. 2. *Hi, inquit, sunt fontes sine aqua, & nebula turbidibus exagitata, quibus caligo tenebrarum reseruat. Superba enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desideriis carnis luxurie, eos qui paululum effugiunt, qui in errore conuersantur, libertatem illis promittentes, cū ipsi serui sint corruptionis.* Non attendunt hi ad id quod D. Paulus monuit Galatas cap. 5. 13. quòd licet diceret in veram libertatem vendicatos

Causa erroris, 1. auaritia.

2. Causa erroris, vita libertas.

tos

tos fuisse, vetuit tamen, ne libertate hac ad
lasciuam & carnis petulantiam abuterentur.
Fore autem tales complures, ostendimus
suffICIENTER ex 1. Tim. 4. 1. vbi inquit,

In nouissimis temporibus futuros, qui attendant spiritibus erroris, Sicut & huius, præter duos superiores tertiam causam dat erroris, quòd charitatem & amorem veritatis contemptui habuerint 2. Thess. 2. 8. Tunc, inquit, reuelabitur ille iniquus (Antichristus scilicet) quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui, & destruct illustratione aduentus sui eum, cuius est aduentus secundum operationem Satanae, in omni virtute, & signis, & prodigijs mendacibus, & in omni seductione iniquitatis iis qui pereunt, eò quòd charitatem veritatis non receperunt vt saluifient. Ideo mittet illis Deus operationem erroris, vt credant mendacio. Libet huius rei certissimum exemplum de pseudo quodam Moyse adducere, cuius inter cæteros historicos meminit Nicephorus Calixtus lib. 14. cap. 40.

Et diuinus quidè Proclus ad sacra Ecclesiæ gubernacula confedit, & res Ecclesiasticas composuit. Eo autem tempore multi in Creta Iudæi Christianorum sacra sunt complexi, per causam eiusmodi. Vir quidam ex eorū

3. Causa
erroris cō
temptus
veritatis

Pseudo-
Moyse
quomodo
fefelleris
Indaos.

genere erat, qui cùm per fraudem & dolum vitam peregisset, postremò etiam se Moysen illum esse assimilauit, & cælitus in Cretam à Deo propterea missum esse confinxit, vt eius loci Iudæos ipse per mare, perinde atq; olim Israelitas per rubrum sinum, duceret. Et passim ipsam insulam peragrans, vt se illum esse crederent, suavit: atq; vt opes quas haberent, pecuniaq; & possessiones omnes aspernarentur cohortatus est: se illos per mare nõ aliter quàm in arida in promissionis terram ducturum esse pollicitus. Atque illi vanis illius promissis decepti, res operasq; suas vbiq; neglexerunt, & facultates temerè quibuscunq; diripiendas permisere. Vbi dies constituta aduenit, qua proficisci debebant, ipse quidem confidentia & fastu plenus, eis præiit: illi verò hominem vnà cum coniugibus & ætate imbecilliore consecuti sunt. Itaq; eos in summum quendam scopulum in pelagus excurrentem duxit: atque inde conijcere seipsos in mare, veluti natantes & vrinantes iussit. Idq; ex illis quidam, statim vt imperatum eis erat, fecerunt, neq; deinceps apparuerunt. Quidam etiam in præcipitio saxi allisi interierunt. Et vniuersi illi, vel in vndis, vel in præcipitibus

saxi

taxis periissent: nisi Dei prouidentia, vix piscatores & alij mercatura victu quæritates, Christiani homines, subito affuissent, eosq; modis omnibus extrahentes seruasent. Tum primum fortasse qua dementia capti essent sentientes: alios quo minus se in fluctus proiicerent, prohibuerunt: eorum, qui ante id fecissent, interitum illis indicantes.

Qui sanè egrè in animo rem secum reputantes, & fraudem sine iudicio susceptæ fidei & credulitatis deprehendentes, vt miserabilem in modum enatarent sustinuerunt: & tandè pseudo Moysen illum comprehendere sunt aggressi. Verùm perficere id minimè potuerunt. Confestim enim ille disparuit, & magnam suspicionem præbuit, perniciosum quempiam dæmonem sub humana specie gentem eam in exitium produxisse. Proinde multi Iudæorum superstitioni nuncio remisso, in Creta Christianam religionem constanter susceperunt. Horum innumera propè fuit multitudo. Hactenus Nicephorus.

Hæc Satanæ est fallacia, hic dolus, hæc technæ, vt cū deceperit & præcipitauerit euanescat, & ad tempus discedat. Rectè ergo monet suos D. Petrus 2. Pet. 3. 17. dicens.

100 DE FALSIS PROPHETIS,

Vos igitur fratres, praescientes, custodite, ne insipientium errore traducti excidatis à propria firmitate. Quasi dicat cum Eccles. capit. 17. v. 26. Non demoreris in errore impiorum, néue dicas cum impijs Isai. cap. 30. 10. Loquimini nobis placentia, videte nobis errores. De qua re fusius cap. 6. egimus. His manet certa rerum omnium confusio. Con-

Maledicti tales erronei.

fusi sunt, inquit Isai. capit. 45. 16. & erubuerunt omnes: simul abierunt in confusionem fabricatores errorum. His exigua spes est sanctioris vitæ, mali enim homines & seductores, inquit D. Paulus 2. Tim. 2. 13. proficiunt in peius, errantes, & in errorem mittentes. His nulla Dei benedictio manet reliqua, si enim maledicto redduntur in sacris literis obnoxij, qui cæco Leuit. 19. 14. ponunt offendiculum, aut eundem errare faciunt in itinere, quid de huiusmodi pseudoprophetis statuendum, qui cæci errant ipsimet, & alios cæcos in errorem ducunt itineris? utique id quod dicitur Deut. 27. 18. *Maledictus qui errare facit cæcum in itinere, & dicet omnis populus Amen*, scilicet super illorum maledictionem. Quod si verò certum horum errorum signum à me quæras, quò discernere eos à cæteris possis, hoc certissimum habeas argumentum. Si quid do-

Quo signo cognoscuntur erronei.

cent,

cent, quod ab Apostolicæ Ecclesiæ authoritate deductum non animaduertes, & sic nec ipsam Apostolicam Ecclesiam audiant docentem. Id quod clarissimè docet D. Iohannes Apostolus I. Ioan. 4. 6. *Nos, inquit, ex Deo sumus: Qui nouit Deum, audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis, & spiritum erroris.* Causas verò quas ij, qui à falsis prophetis in errorem pellecti sunt, prætendunt, easdem planè esse arbitror, quas olim tempore D. Augustini Donatistæ, antequam Imperatorum legibus ab erroribus abstraherentur, & ad Ecclesiæ gremium reuocarentur, prætendebant. De quibus D. Augustinus tom. 2. epist. 48. ad Vincentium propè medium.

Primò licet manifestè veritate ipsa notrorum dogmatum conuicti essent, tamè timore offensionis suorum amicorum cõuersionem differebant, non attendentes ad id Matth. 10. 37. *Qui amat patrem aut matrem plus quàm me, non est me dignus, & qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus.*

Secundò propter obduratæ consuetudinis vinculum, quo hæreticis iungebantur, iuxta id Prouerb. 29. 19. *Seruus verbis rara con-*
non potest erudiri: quia quod dicis intelligit suetudo.

I 3

Et re-

*Causæ
quinque
quas ij q
in errore
versatur
& manere
præstendunt.*

*1. causa,
amor a-
micorum*

2. obdu-

Et respondere contemnit: aut id Ier. 13. 23. *Si mutare potest Ethiops pellem suam, aut pardus varietates suas: Et vos poteritis benefacere, cum didiceritis malum.*

3. *Causa
sotordia.*

Tertiò torpor & sotordia, quæ fastidium affert in indaganda veritate, cum in rebus temporalibus atque huius sæculi multò sint diligentiores. *Si enim, ut est Sapient. cap. 13. 9. tantum potuerunt scire ut possint estimare hoc sæculum: quomodo huius dominum non facilius innenerunt?*

4. *mēda-
cia aduer-
sariorum*

Quartò multis aditū & reditum ad Ecclesiam obserabant rumores maledicorū, & excogitata in veram Ecclesiā mendacia (quæ animaduertunt maximè ij, qui post liminio ad partes nostras concesserunt) ignorantes dictum Christi Matth. 5. 11. *Beati cum maledixerint vobis homines, Et persecuti vos fuerint, Et dixerint omne malum aduersum vos mentientes: propter me: gaudete Et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis: sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos. Et id psal. 54. Maledicent illi, Et tu benedices: Et non dabis in eternum fluctuationem iusto.*

5. *contra
Adiapho-
ristas.*

Quintò, quod multi nihil interesse credebant, ut iam Adiaphoristæ, in qua quisque parte Christianus esset, an in parte Ecclesie,

eleſiæ, an in parte Donati, ideo permanebant in parte Donati, maximè quia ibi nati erant, ignorantes illud Eliæ prophætæ ad omnem populum 3. Regum capit. 18. ver. 21. *Vſquequo claudicatis in duas partes? Si Dominus eſt Deus, ſequimini eum: ſi autem Baal, ſequimini illum.* Sed ſi propterea vos nos odiftis, quia hæc ſcribendo & dicendo errore aliquo duci & perire non permittimus, reſpondeo cum D. Auguſtino tom 2. epiſtola 166. contra Donatiſtas, id Deo dicite, minantem malis paſtoribus & dicentem Ezech. 34. Quod errauerat non reuocaſtis, & quod perierat non requiſiuiſtis, &c.

CAPVT X.

DE PSEVDOPROPHE-
tarum fallacia in docendo &
vaticinando & fraude
in agendo.

Hic occurrit primò illorum fallacia in docendo & vaticinando. Falsi enim prophetæ inter eos sunt, qui Eccles. 1. 40. *accesserunt malignè ad Dominum, & cor eorum plenum est fallacia.* Hi sunt vt Elymas magus, ad quem D Paulus Actor. 13. 10. ait *O plene omni dolo, & omni fallacia, fili Diaboli, inimice omnis iustitie, non desinis subuertere vias Domini rectas: & nunc ecce manus Domini super te, & eris cecus, non videns solem vsq; ad tempus.* Sic fallunt populum cum falsò diuinant, vt ostendimus ex parte capite primo, & hic licebit quædam

Michae- in similem rem adiungere huius rei certifi-
lis Stifelij sima exempla, quibus eorum fallaciam a-
vaticiniū gnoscas. Anno à Christo nato 1533. Lu-
de die in- therani in nõnullis oppidis, maximè Vvit-
dicy futu tenbergæ omnem nõuarunt operam, vt
ro anno propheticæ gratiæ opinionem aliquam si-
1533. bi conciliarent, & vt maiores viderentur

Apostolis

Apostolis & angelis cælestibus, qui nec diem nec horam nouissimam cognitam habent teste Christo Matth. 24. Marc. 13. multa in vulgus sparserunt, non solum de iam iamq; impendente extremo iudicio, sed etiam de certa eius die, 3. scilicet Octobris futura, non tantum ad populum, sed nobiles etiam viros. Res demum eò deducta, vt neque agricolæ sulcos aratris inducere, aut quicquam seminare, neque ciues quicquam ædificare voluerint. Nonnulli etiam nobiles, tanquam iam constituto certo & supremo mundi die animam acturi, sanctissimo Eucharistiæ sacramento sese munierunt: sed res in risum abiit. Idem multis Anabaptistis vsu venit. Author huius Tragædiæ fuit Michael Stifelius. Hanc eandem historiam Hanardus Gameraius Ecloga nona lepido carmine refert, quam in gratiam lectoris hîc subiicere visum est. Depingit enim totum hoc vaticinium in particulari, cum protestatione pseudoprophetiæ à Luthero facta.

*Eheu, Fauste (precor) nunc q̄ me perdidit audi
Est in Saxonia, qua me nutriti alumnum
Patria, de lignis Holtz dorffia dicta, vocatur.
Hac cum susciperet falsis de vatibus vnum
Se simul & miseros nos perdidit ipsa colonos*

I 5

Fundi-

*In Holtz
dorff con-
rigit.*

106 DE FALSIS PROPHETIS,

Funditus : & populum miserè velut ense per-
emit.

Michael
Stifelius.

Namq; Michaelè quendam p̄ vate recepit
Nomine Stifelium, socium comitemq; Lutheri
Cùm coleret monachos, & cùm turbaret eosdè.
Is se sacra putans mysteria scire Deorum,
Quadrati numeri secum ratione putata
Dixit in hoc ipso, què nos memorauimus anno
Quod foret Octobris decimã lux circiter horã
Tertia supremi perituri terminus cui

Agricola
quomodo
decepti,
Lutherus
simul &
Melan-
thon.

Credita sub tanto res tanquã vera Magistro.
Agricolas ruri, sed & intra mœnia ciues
Luminibus claris obducta nube fefellit.
Quem non deciperet, credebatur esse Lutherum
Vaticinaturò subscribebatq; Melanthon,
Hi qui Misniacam subigebant vomere terrã,
Et qui Saxonici cultores ruris eramus,
Incultos agros, incultaq; tecta domorum
Et patiebamur sine frugibus arua perire :
Hoc satis esse rati si tantum venter haberet,
Quantum sufficeret dictas ad temporis horas,
Nos igitur socij, summis pro viribus omnes
Pergræcabamur sic, ut nihil esset in ære,
Nil itidem pecoris, cùm tempora dicta ve-
nirent.

Cum tamen ille dies Octobris tertius esset,
Conueniunt omnes, quorum stultissimus ipse
Consistit medius, faustumq; precatur, & orat:
Agricolis

Agricolis etiam frustra metuentibus inquit
 Stifelius clamans: surgendi tempus adesse,
 Supremumq; diem nostra venisse salutis;
 Nam quo quisq; modo vestitus staret ibidem,
 Hoc debere statim celo super aethera ferri.

Adesse
 diem, clama-
 mat.

At cum iudicij iam dudum tempus adesset:

Mit Stif-
 len vnd
 sporen.

Vt dubitans secum presagia falsa putaret,

Fortuito quidam veniens ab origine ventus,

Eludit subito mendacem turbine vatem;

Qui simul ac perit, nos pene periuimus vna,

Quod non adfuerit index cum turbine Chri-
 stus.

Nam propter pecudes, propter bona perditæ
 mœstis

Grata dies nobis toties promissa fuisset,

Ergo Stifelium manibus post terga reuinctis Stifelissæ,

Atq; manus pedibus per mutua vincula nexis capitur.

In curru positum, nunc huc raptamus, & illuc

Donec ad eximiam fessi deuenimus urbem,

Candida qua niuei sortitur nomina montis.

Hic nos iudicio damnandum sistimus æquo, Sistitur

Parua perituri magno solatia damno, iudicio.

Sed frustra petimus, frustra culpamus iniquū

Frustra carceribus clausum detrudimus hostē

Quo duce communis sortis fortuna perisset,

Nam (quia de corio fuit ipse Lutherus eodem Lutherus

E quo Stifelio factum dedit ocrea nomen.) Stifely

Demonibus nostris, & certa morte redemptū, defensor.

Ex celo

*Excellentis magica turpissimus arte Lutherus
Stifelium nota profectum reddidit edi.*

*Occidūt
se aliqui
rustici
decepti.*

*Nos verò miseros, miseros nos ille reliquit
Elusos miserè, quorum pars tabe periit,
Pars sua crudeli confodit pectora ferro,
Pars quorū numerum fugiēs mestissimus auxi
Diuersas adit patriis à sedibus oras.*

*O utinam verò contingeret infimus ordo,
In quo seruitij mihi pondera ferre liceret.*

*Iohannes
Campanus
fallit
similiter
rusticos.*

Haud dissimile est quod Guilhelmus Lindanus lib. 1. cap. 9. de fugiendis idolis in medium adfert de quodam Iohanne Campano concionatore hæretico, qui in ducatu Cliuensi similia tentauit, scribit enim ita, Persuaserat Iohannes Campanus miseris rusticis non longè à fluuio Rura degentibus, quod vel hodie res ipsa loquitur, & testantur vicini, ne amplius austeris sese frangerent agriculturæ laboribus: non sese frustra duris vexarent, diutius fatigarent, enecarent fodiendi, arandi, metendi sudoribus, instare diem iudicii: breui omnia inundationibus aquarum delenda; indulgerent genio igitur, molliter sese tractarent, suauius viuerent, quæ misellæ supererant vitæ rusticanæ, omnia prope diem certo certius peritura. Illi stolidi stolido ac deliro prophetæ creduli suos

ven-

vendunt agellos, qui illos emit, sensit non frustra sese illum aluisse prophetam.

Sic Martialis in Cinna ludit, qui cognita ab Astrologo morte sibi, vt persuasus erat, imminente, amplissimum patrimonium vix annuo spacio dilapidat. Luffit ille in Cinna hoc Epigramma.

*Dixerat Astrologus periturum te cito Cinna,
Nec puto mentitus, dixerat ille mihi:*

At tu dum metuis ne quid post fata relinquant,

Hausisti patrias luxuriosus opes,

Bisq; tuum decies non toto tabuit anno

Dic mihi non hoc est, Cinna perire tuo.

Sic & David Georgius Basiliensium quorundam pseudoapostolus, mutato nomine quod prius habebat Iohannis Bruck, verum Dauidem à Deo & verum Christum promissum se prædicauit, prius maximis in Germania inferiori excitatis turbis: postquam verò multis fallaciter imposuisset, anno 1556. octauo Calendas Septébris expirans, prædixit se post triennium reuicturum, & præstiturum ea, quæ discipulis amplissima promississet. At præuenit eum vigilantia senatus Basiliensis: anno enim 1559. pridie Idus Maij corpus illius ex æde D. Leonardo sacra, qui huiusmodi in sua Ecclesia pestes minimè perferre potuit, erutum carnicifci,

*Cinna ir-
ridesurq;
patrimo-
nium ab-
sumpse-
rat spe
mortis.*

*Davidis
Georgij
impostu-
ra.*

110 DE FALSIS PROPHETIS

nifici, vt & scripta eius, commendatū fuit: qui illud in altum erectum, populo prius spectandum frequentissimo, ne fallerentur in persona hominis improbi, proposuit, ac tandem ne intra paucos adhuc menses, qui eius vaticinio implendo restabant, resurgeret, flammis adhibitis prohibuit, cum summa & sempiterna discipulorum & generis ipsius ignominia. Est & hoc notatu dignum, Dauidem Georgium nomen suum, vt melius traduceret, mutasse: hoc

Hereticis familia re mutare nomen enim familiarissimum fuisse his lupis, vt alio nomine se tegerent, testatur antiquitas, & nostri temporis heretici. In antiquitate id notauit Ambrosius in Auxentio, qui nomen sibi sumpsit Mercurii, de quo D. Ambrosius tom. 3. epist. 5. oratione in Auxentium de non tradendis Basilicis. Auxentius, inquit, ne cognosceretur quis esset, mutauit sibi vocabulum; vt quia hic fuerat Auxentius Episcopus Arrianus, ad decipiendam plebem, quam ille tenuerat, vocauit se Mercurium. Mutauit ergo vocabulum, sed perfidiam non mutauit: exiit lupum, & induit lupum. Hæc D. Ambrosius. Nostris temporibus Calvinus se Alcuinum appellauit. Sub nomine enim Alcuini, quem Caroli Magni præceptorem fuisse

fuisse historiz tradunt sic scribit. Institutio Christianæ religionis, nunc verò de-
 nuò suo titulo respondens, auctore Alcuino Argétorati apud VVendelinum Rihe-
 lium mense August. anno M. D. XXXIX. Eum verò Alcuinum Caroli Magni præ-
 ceptorem intelligi velle constat, eò quòd
 mentitur præfationis suæ titulum, quasi
 ab Alcuino scriptum, cum ita scribit. Po-
 tentissimo Illustrissimoque Monarchæ,
 magno Francorum Regi, Principi ac Do-
 mino suo Alcuinus. Sic Martinus Bucerus
 Aretii Felini nomen sibi sumpsit: commē-
 taria enim ipsius in psalmos ita inscribun-
 tur, Psalmorum libri quoq; ad Hebraicam
 veritatem versi, & familiari explanatione
 elucidati per Aretium Felinum Theolo-
 gum. Et mox subiungit, cui quasi dedicet.
 Clarissimo ac pientissimo Principi Fran-
 cisco Valesio Christianissimo Galliarum
 regi primogenito, & Delphino Aretius Fe-
 linus salutem precatur. Lugduni III. Idus
 Iulias, anno XXIX. Quod idē fecerunt cō-
 plures alij. Meritò ergo fallacia illa ingenia
 cane & angue peius detestāda. *Sex enim sunt,*
vt est Pro. 6. 16. quæ odit Dominus, & septimū
detestatur anima eius, oculos sublimes, linguā
mēdace, manus effundētes innoxiiū sanguinem,
 cor

cor machinans cogitationes pessimas, pedes vè-
 loces ad effundendum sanguinem, proferentem
 mendacia testem fallacem, & eum qui seminat
 inter fratres discordiam. Singula his prophe-
 tis in summo gradu respondent. Ratio ve-
 rò huius est ea, quam idem Sapiens tradit
 libro eodem cap. 26. 28. *Lingua fallax non
 amat veritatem, & os lubricum operatur rui-
 nas.* De his ad extremum in lamentationi-
 bus conqueritur Ieremias Thr. 2. 14. *Pro-
 pheta tui viderunt tibi falsa & stulta, nec ape-
 riebant iniquitatem tuam, ut te ad pœniten-
 tiam pronocarent: viderunt autem tibi assum-
 ptiones falsas & eiectiones.* Plura de hac re
 vide c. 1. & 5. superiori. De fraude verò in
 agendo nō est vt dicamus: potissima enim
 eorum fraus est, vt vel sacra Patrum Con-
 cilia impediant, vel in illis apertissimis
 mendaciis agant. Hæc Concilia olim ab
 hæreticis impedita fuisse tempore D. Au-
 gustini, fatetur ipsemet tomo secundo epi-
 stola 152. his verbis: *Ecce Episcopi partis
 vestræ, quos omnes elegerunt, vt pro om-
 nibus loquerentur, conati sunt quantum
 potuerunt, vt omnino ipsa causa non age-
 retur, propter quam tantus numerus Epi-
 scoporum vtriusq; partis de vniuersa A-
 frica, & de tam longinquis locis Carthagi-
 nem*

*Fraus
 pseudo p^{ro}
 phetarū
 vt impe-
 diant Cō-
 cilia.*

nem venerat. Et cum omnis anima suspensa expectaret, in tanta collatione quid ageretur, illi vehementer instabant ut nihil ageretur. Quare hoc? nisi quia causam suam malam sciebant & facillimè se posse conuinci, si ageretur, dubitare non poterant? Ipse ergo animus eorum, quo timebant ne causa ageretur, iam victos eos esse monstrabat. Si enim extorquerent quod volebant, ut iam collatio ipsa non fieret, nec disputationibus nostris veritas appareret, redeuntes à Carthagine, quid vobis erant responsuri, quid demonstraturi? Credo prolaturi erant gesta, & dicturi vobis. Nos instabamus ut causa ageretur. Illi instabant ut non ageretur. Vos expectatis videre quid egerimus. Ecce legite ubi eos vicimus: ut nihil ageremus: Forte & vos responderetis, si cor haberetis: nihil ergo acturi, ut quid istis? vel potius qui nihil egistis, ut quid redistis? Denique posteaquam non potuerunt efficere quod conati sunt, id est, ut causa non ageretur, ipsa actio demonstravit quid timuerint, quando in omnibus victi sunt. Apertissimis eos mendacijs egisse docuit paulò ante in eadem epist. his verbis, Cum in auribus nostris fama crebesce-

K

ret,

*Eadem
fraus, ut
in concilijs
mendacijs
agant.*

ret, hoc vobis vestros Episcopos dicere, cognitorem præmio fuisse corruptum, ut contra eos sententia proferretur. Vos autem ista facile credere, ac propterea multos vestrum adhuc nolle acquiescere veritati placuit nobis cogente Domini charitate ex concilio nostro hæc ad vos scripta dirigere: quibus primitus admoneremini, illos vobis victos atq; conuictos hæc mendacia iactare: qui etiam in suo mandato, quod pro illa collatione fecerunt, & suis hominibus atque subscriptionibus firmauerunt: nos illic traditores, & persecutores suos esse dicentes, in falsitate atque mendacio manifestissimo detecti, atq; conuicti sunt: ita ut volentes gloriari de multitudine Coepiscoporum suorum inter aliquorum absentium nomina etiam mortui nomen inferrent: & cum quæreretur ubi esset, subita perturbatione cæcati, ipsi eum confiterentur in itinere defecisse. Et cum interrogarentur, quomodo potuerit apud Carthaginem subsistere, qui in itinere tum defecerat, vehementius perturbati, alio mendacio se obligauerunt, respondentes eum Carthagine redeuntem fuisse defunctum.

De

De quo mendacio exire omnino minimè potuerunt. Ecce quibus creditis, vel de antiqua traditione, vel de cognitoris corruptione, qui mandatum suum vbi nobis obiecerunt crimen traditionis, non potuerunt conscribere sine crimine falsitatis. Et infra. Quoscumque ergo accusare voluerunt, nullis certis documentis probare potuerunt. Quicquid autem nos & pro Ecclesiæ causa, & pro Cæciliani causa diximus, & verbis suis & lectionibus à se prolatis etiam ipsi confirmauerunt. Nam protulerunt primò codicem Optati, vnde quasi probarent Cæcilianum ab Imperatore damnatum. Qui codex cum contra illos legeretur, & magis ostenderet Cæcilianum fuisse purgatum: ab omnibus risi sunt. Sed quia ipse risus non potuit ab exceptoribus excipi, verbis suis apud acta risos se esse testati sunt. Iterum recitauerunt & protulerunt libellum Imperatori Constantino à suis maioribus datum, vbi questi sunt, quod eos memoratus Imperator grauius persequeretur, ac sic eodem libello manifestarunt, se apud Imperatorem à Cæciliano fuisse superatos, falsumque esse, quod dixerant eum ab Imperatore damnatum.

Augusta Simile fuit in nostri temporis homini-
na confes bus Luthero & Philippo, quos Augustanae
sionis au- confessionis auctores fuisse nulli dubiū est
ctores pro qui sæpius ad sacrosanctum generale Con-
uocāt ad cilium prouocant, in ipsa præfatione Au-
Cōcilium gustanae Confessionis (neget qui audet) vbi
generale. & petunt vt S. Cæsarea Maiestas agat cum
 Romano summo Pontifice vt Concilium
 Generale indicat, ad quod prouocant for-
 ma vt meliori. Persuasus Pontifex indicit
 Concilium generale Tridentinum, con-
 uocat ex omni Europa, quos potest sanctæ
 memoriæ Paulus III. continuat Iulius III.
 & Paulus IV. Sed nec Lutherus nec Philip-
 pus Melanthon comparet, aut quisquam
 alius ex illorum secta. Interim congre-
 gantur tot legati summorum Pontificum,
 Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, E-
 piscopi, Abbates, Generales ordinum, Sa-
 crarum legum, & SS. Theologiæ Docto-
 res, & ad horum defensionem & auctori-
 tatem, Ducum & Principum oratores, vo-
 cantur & protestantes.

Salus cō- datur
ductus da Ut autem tutò adesse possint, datur
tus tri- primò solis Protestantibus insignis saluus
plex à cō conductus, quem vide in Sacrosancti Con-
cilio Tri- cilij Tridentini sessione XIII. sed nullus
dentinc. illorum comparuit. Repetitur grauior
 saluus

saluus conductus sessione XV. desident
 domi Lutherus, domi Melanthon, datur
 tertius sessione XVIII. toti Germanicæ
 nationi, apparet nullus, fertur tamen, cum
 hic saluus conductus Luthero insinuatus
 est, eum ostendisse suæ Dalilæ Catharinæ
 imaginem in tabella depictam, & promif-
 fisse illam missurum ad tam sacrum & sa-
 crosanctum Concilium. Anne fraus est,
 sic abductę plebeculæ tales fucos vendere,
 & inani spe lactata plebe ad Concilium
 tam Sanctum sese vltro, & in comitijs sacri
 Romani Imperij tabulis publicis offerre?
 Sed & alijs nationibus saluum conductum
 oblatum in eadem sessione XVIII. ex
 eius exemplari satis surperq; con-
 stabit legere volenti.

* *
*

K 3

CAPVT

CAPVT XI.

FALSOS PROPHETAS
fidei desertores & fœdi-
fragos esse.

1. *Sūt fidei desertores.* PRIMŪ hīc est falsos prophetas fidei desertores futuros & esse. Id primò testatur D. Paulus 1. Timoth. 4. 1. *Spiritus, inquit, manifestè dicit, quia in nouissimis temporibus discedent quidam à fide, attendentes spiritibus erroris & doctrinis demoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, & cauteria tam habentium suam conscientiam.* Hi sunt qui sequuntur profanas vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quæ quidam 1. Tim. 6. 21. promittentes, circa fidem exciderunt. Ex quibus erant Hymenæus & Philétus de quibus 2. Tim. 2. 16. *Profana autem & inaniloquia deuota, multum enim proficiunt ad impietatem: & sermo eorum ut cancer serpit, ex quibus est Hymenæus & Philétus, qui à veritate exciderunt, dicentes resurrectionem iam esse factam, & subuerterunt quorundam fidem.* Sicut & alibi scribit, eos circa fidem naufragium passos, id-
que

Naufragiū fidei

que ob conscientiaē prauitatem, inter quos iterum ponit Hymenæum. *Milites, inquit, 1. Tim. 1. 18. in illis bonam militiam, habens fidem & bonam conscientiam, quam quidam repellentes, circa fidem naufragauerunt, ex quibus est Hymenæus & Alexander, quos tradidi Satanae, ut discant non blasphemare.*

Fides siquidem Ecclesiae, vt docet D. Chrysostomus hom. 5. in primam epistolam D. Pauli ad Timotheum, velut nauis tutissima est. Qui verò ex illa deciderint, necesse est naufragium facere. Qui naufragium facit, inquit, nudus omnibusq; destitutus euadit, ita & qui ex fide exciderit, nihil iam habet vbi figatur, quo seipsum recipiat. Quippe capite perduto atq; corrupto, quænam corporis vtilitas est? Si enim fides absq; operibus mortua est, multò magis absq; fide nihil proderunt opera. Hæc ille.

Nusquam verò habent, quo se in hoc naufragio recipiant. Apud nos non, cum sint conati turbare ordinē, nec apud se hūc inueniunt, nisi in cathedra pestilentiaē & apud exteros nō admittuntur. Primū verisimū est ex sententia D. Augustini tom. 4. ex quæstionibus noui & veteris testamenti 9. 10. vbi sic scribit, Eorum qui extra

Apud falsos prophetas cathedra pestilentie. Ecclesiam vel contra Ecclesiam sedes sibi constituerunt, cathedram pestilentie dicimus: qui enim inconcessa præsumit, reus est: quanto magis & si corrumpat traditionem eius, cuius sedem vsurpat. Nam & ordinem ab apostolo Petro cœptum, & vsq; ad hoc tempus perdurantem tot Episcoporum, seruatumq; perturbant, ordinem sibi sine origine vendicantes, hoc est, corpus sine capite profitentes. Vnde congruit etiam illorum sedem cathedram pestilentie nuncupare. Hæc ille.

Apud exteros quaerunt cathedram, ut apud Patriarcham Constantinopolitanum. Quòd verò apud exteros quaerant, ceteros quaerunt aliquod, id satis patet ex eo, quòd ad Ieremiam Constantinopolitanum Patriarcham sua dogmata miserint, ab illoq; in communionem recipi postulauerint, quòdque illorum doctrina ab illo sit repudiata. Quam historiam persequitur doctissimus ille Dominus Stanislaus Socolouius in epistola nuncupatoria ad Gregorium XIII. Pontificem Maximum in censuram Orientalem, de præcipuis nostri sæculi hæresibus, quam propter inopiam librorum, qui ex Polonia huc afferuntur, libet adiungere, & tum subiungere, quid mihi metipsi dictus Patriarcha Constantinopolitanus ea de re ore tenus retulerit. Socolouij verba sunt

ba sunt hæc, Iure ac instituto belli fanci-
tum est Gregori 13. Pontifex Max. vt qui
transfugam in aliena castra transeuntem
deprehenderit: illum Imperatori, aut cui-
piam alteri ex ducibus militiae sistat atque
praesentet. Non dissimile quid hoc tali
tempore in spiritali hac nostra militia
comprehensum, ad Sacrosanctum S. V.
tribunal, eodem iure, pro officio meo
affero. Cum enim ante hoc biennium, vnâ
cum Serenissimo rege meo Principe inte-
gerrimo, ac religionis catholicae studiosis-
simo, principio regni illius has oras Sarma-
tia nostrae peragro, atq; perlustro, Leopo-
lim, Metropolim Russiae, Emporium a-
pud nos in primis nobile veni. Habet hoc
ea vrbs ante alias singulare, vt cū reliqua-
rum planè omnium religionum ritus &
ceremonias ex antiquo admiserit, ab huius
tamen saeculi hæresibus peculiari quodam
Dei numine penitus sit libera, illisq; sum-
mo studio ac diligentia mirè obfistat. In-
cidi tum fortè ibi in quendam Archiman-
dritam Græcum hominem nō indoctum,
nec illiberalem, cum quo, vbi multa de
multis, vt fit sepe familiariter contulifsem,
deuenimus tandem in sermonem de his
hæresibus, ac magistris earum, quæ hoc no-

stro infelici seculo orbem exercent Christianum. At cum vtrinque eam temporum nostrorum calamitatem hominumque temeritatem abundè, ita vti par fuit, deplorassemus: intulit ille, ad Patriarcham item suum istos ex Germania, non ita multò ante scripsisse, illique summa fidei & confessionis suæ capita obtulisse, ac vt in communionem eius Ecclesiarum reciperentur, studiosè petiisse: quos tamen ille, tantum abest vt recipiendos duxerit, vt etiam scripto quodam suo illa ipsa, quæ tum illi proposuerunt, capita confutarit. Agnoui hoc idem planè quondam Pelagianos temporibus D. Augustini fecisse, eodemque modo ab Occidentali Ecclesia ad Orientalem nequicquam confugisse.

Pelagianos ea in re imitantur heretici.

Obijcit eam rem his verbis Iuliano Pelagiano D. Augustinus; Non est, inquit, quòd prouoces ad Orientales Antistites, quia & ipsi utique Christiani sunt, & vtriusque partis terrarum fides ista vna est, quia & fides ista Christiana est, & te certè Occidentalis terra genuerat, Occidentalis regenerauit Ecclesia. Quid ei quæris inferre, quod in ea non inuenisti? imo quid quæris auferre, quod in ea tu quoque accepisti? Puto iam tibi partem orbis

orbis sufficere debere, in qua primum Apostolorum Dominus voluit gloriosissimo martyrio coronari Cui Ecclesie praesidentem beatum Innocentium si audire voluisses, iam nunc periculosam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis excussisses.

Quid enim potuit vir ita sanctus Africanis respondere Concilijs, nisi quod antiquitus Apostolica fides & Romana cum caeteris tenet perseveranter Ecclesia? Hac & alia his similia D. Augustinus. Pergit Socolouius. Laetabar iam, tum me nouas istorum artes, nouum nocendi studium deprehendisse. Et quoniam eodem ipso tempore homo ille Graecus Bizantium repetebat, petii, vt exemplum scripti illius Patriarche sui ad nos mitteret.

Quod ille libenter & promptè se facturum obtulit: vt & postea amici functus officio fecit, quod vbi primùm graecè legi, dici non potest, quantam ex eius lectione voluptatem cepi, statimque operam dedi, vt illud quàm diligentissimè in linguam latinã pro nostra tenuitate translatum, publicè nostris hominibus legendum proponerem, idq; plurimas, easq; iustissimas obcausas. Primùm vt istos homines, nihil non contra matrè suã molientes, nullam-

nullamque partem nocendi relinquentes, panderem, eorumq; artes clandestinaque consilia in lucem proferrem ac detegerem. Deinde vt quantum eos ipsos huius suæ nouitatis pudeat atque tædeat: quod cum nulla Apostolica, veterique sede coniuncti sint: quod successionem nullam demonstrare possint: quod Acephali, hoc est, membra sine capite inutilia sint: vel ex hoc ipsorum facto demonstrarem.

Demum vt quàm sit vtriusq; Ecclesiæ Occidentalis, inquam, & Orientalis de his rebus, quas isti ex sede sua commouerunt incredibilis consensus, summa concordia, vt non eadem tantum dicamus omnes, sed eisdem pene verbis etiam, omnibus clarû fiat. Quo amplius conuertiari desinant hæc Latina esse, ab hoc vel illo Romano Pontifice profecta, cum hæc eadem ab his, qui Romanis vniuersisq; latinis insito quodâ odio infensissimi sunt, non minore studio atque contentione colantur atque defendantur, simulq; perspiciant, se non solum à Romano Pontifice, sed ab ipso terrarum orbe, omnibusq; Ecclesijs defecisse: in eoq; mentis suæ errorem recognoscant: quod illud se sub his frigidis septentrionalibus videre, profiteri non erubescant, quod

quod vniuersus Occidens & Oriens longè antiquius, & benignius ab illo diuino & cęlesti sole Christo Iesu collustratus, hætenus non viderit. Demum ne amplius in suis confirmandis, incautaq; plebecula decipienda Orientalis Ecclesię authoritate & testimonijs (quod quidem hætenus fecerunt) abutantur, cuius contra se tam insignia referant testimonia.

Postremò vt cognoscant, nusquam sibi in orbe Christiano, nusquam in Ecclesia Catholica locum relictum esse: nusquam cum istis moribus & sententijs consistere posse. Et quemadmodum ipsi impiè gremium eius matris, quæ eos genuit, lacteq; suo aluit, spreuerunt, ab eoq; longè aberrarunt: ita illos vicissim, tanquã proteruos, parentibusq; inobedientes filios, vbique sperni ac repudiari. Vt illud Isaię in eis abundè impletum esse videatur, *Va qui spernis, nonne & ipse sperneris? cum fatigatus desieris contemnere, tum ipse contemneris.* A castris, in quæ confugiunt, arcentur: ab illis, quos patronos parabant, accusantur: eorum, quos ipsi iudices communis causę constituerunt, sententijs condemnantur: ita vt vel hoc solùm tam clarum & illustre Orientalis Ecclesię testimonium

monium, & eos, & alios omnes: si modo secum consentire velint, si veritatem ipsam ex animo quærant, & non ipsa pertinacia opinioneq; ingenij, ac studio nocendi vincantur, ab errore quidem reuocare, ad rectam autem & Catholicam fidem reducere meritò debeat. Nam cum neq; illi neque nos, vt quidem isti dicunt, communis causæ propter priuatum cuiusq; in re sua studium, æqui iudices esse possimus: detur sanè rectè hoc ab illis factū esse, quòd ad eos iudices prouocarunt, qui neque cum hac, neque cum illa parte coniunguntur. Quòd autem eorum iudicijs & sententijs acquiescere nolunt, quos ipsi iudices delegerunt, in hac quidem certò parte, iam nõ cum alijs, sed secum ipsi pugnant, suumq; contumacem, & incurabilem morbum aperiant, nec tam se in hac causa iudices, quàm assentatores, quæsiuisse satis abundè docent. His inquã ex causis, hanc ipsam Orientalis Ecclesiæ de eorum confessione censuram, quam isti nõ sine causa suppresserunt, ipse magna ratione in lucem proferre volui. A me si testimonium huius rei petis, verus testis esse potero. Cum anno 1589. aliquando in Regia Academia Vilnensi quod potissimum est Magni ducatus

*Autor
cum ipso
patriar-*

catus

catus Lituaniæ Emporium, professorem *cha Iere-*
 agerem, resq; fidei controuersas disputarē, *mia de*
 vocatus inde in Austriam, intellexi Patri- *hac re p*
 archam Constantinopolitanum ex Mos- *locutus.*
 couia, quæ illi paret in spiritualibus, Vil-
 nam rediisse, vbi magnificè à Ruthenis ex-
 ceptus fuit, tendere iterum Constantino-
 polim, penultima Iulij eum inuisi, eo solo
 nomine, vt de huius historiæ, antequam
 ad meos charissimos Germanos reuerte-
 rer, veritate certò cognoscerem. Admis-
 sus ad colloquium, ingressus aulam aulæis
 & tapetijs egregiè instructam, in qua mihi
 occurrebat, vidi præter eum neminem, ius-
 sus illi assidere in mensa oblōga, in qua so-
 lus iacebat Nicetas Græcolatinus, mox vi-
 di adesse circumfidentes pene duodecim
 Episcopos Græcos, ex quibus nullus erat
 qui callebat linguam latinā, paruulus qui-
 dam cæteris doctior ante ingressum quæ-
 dam latino idiomate balbutiebat. Agen-
 dum ergo erat græco sermone, præmissis
 præmittendis, quæsiui num is esset Patriar-
 cha Constantinopolitanus, Respondit ef-
 se: quæsiui ab eodem Patriarcha, num ille
 Ieremias nomine, qui respondisset Augu-
 stanæ Confessionis locijs, se nescire inquit
 quid sit Augustana Confessio.

Intere

Interrogatus græcè, num esset qui respon-
disset Martino Crusio & suis, qui Ecclesiæ
volebant Orientali vniri, respondit se
esse illum, tandem totam seriem, irri-
dens illos, retexuit. Summa erat, quod pri-
mò quidem petiuissent cum sua Ecclesia
vnionem. Secundò se conuocasse pluri-
mos Episcopos, quorum audita sententia
respondisset, se nullius communionẽ con-
temnere, si tamen vniri velint, vt primo
quoque tempore articulos suæ fidei trans-
mittant. Tertiò, hos transmisisse, trans-
missum verò ab ipso Patriarcha, & cœtu
quodam Episcoporum ad trutinam San-
ctorum Patrum Orientalium Basilij, Gre-
gorij Nazianzeni, Nisseni, Chrysostomi,
cæterorumq; Patrum examinatum fuisse,
se se nihil aliud animaduertisse, quàm om-
nia esse ipsorum Ecclesiæ planè contraria.
Non posse ergo eos ad suæ Ecclesiæ com-
munionem admittere. Hæc ego ex ore il-
lius habeo, præterquam quòd ad 2. fere ho-
ras cum eo de castitate sacerdotum, sacris
imaginibus, purgatorio, & similibus ege-
rim. Insuper addidit, se penes se non ha-
bere authographũ exemplar ad se à Mar-
tino Crusio missum, sed id esse in archiuo
Constantinopolitano, offerebat tamen se
id mi-

id mihi ad quascunque Germaniæ partes
 missurum si voluero, pro quo studio egi
 gratias, optans vt se nostre Ecclesie vniret,
 sicut & Venetijs cum ipsorum Episcopo
 anno 1595. egi, sed vidi non esse volentis
 neque currētis, sed Dei miserentis. Et hæc
 de nostris Germanis Lutheranis. Alterum
 est de Hugonottis olim Galliæ, qui soli-
 citauerunt supremum Bassam Turcicum
 pro auxilio, Bassa verò illos suo auxilio in-
 dignos iudicauit, & eorū legatū vt perfidū
 suo regi, eorū partes tueri. Id clarè constat
 ex epistola Aloisij Cuechij Constantino-
 poli data ad Magnificum Dominum Bar-
 tholomæum de Rodolphis Patricium Ve-
 netum, quæ habetur sub finem operis, cui
 titulus, Illustris Ecclesiæ Catholice Tro-
 phæa. Quod opus studio clarissimi V. D.
 Erasmi Vendij Monachij editum, & insigni
 epistola parænetica illustratum est, cuius
 verba sunt hæc. Talis enim vir est Bassa,
 qui statim intelligat, an ex corde & verita-
 te agant homines: an mandata obseruent:
 & id illi solummodo dicant, quod à Do-
 minis suis iussi sunt. Quod si quæ fucatè
 agere, aut aliud quippiam quærere intelle-
 xerit, quàm quod ad Dominorum causam
 spectet, eum vt bestiam postea auersatus,
 L indignū

*Hugonot
 ti quærūt
 auxiliū
 à Turca.*

indignum iudicat, quem sub aspectum suū
 amplius admittat. Cuius præclarum hic
 vidimus exemplum in oratore Christia-
 nissimi Regis Francorum Monsiur Guil-
 helmo de Gran Ry, siue de Gran Ciampo.
 Qui quam diu regis sui negotium fideliter
 egit, satis honorifico fuit apud supremum
 Bassam loco, & omnia tum illi communi-
 cata sunt, quæ cum oratore Imperatoris,
 de pacis confirmatione tractarentur. Quæ
 etiam confirmationem in gratiam istius
 Ambassatoris Galli, qui eam vehementer
 impediēbat, aliquam diu studiosè distulit.
 Verūm ubi Bassa intellexisset Ambassato-
 rem pacem istam cum Romano Impera-
 tore, non propter regem Galliæ, sed mul-
 tō magis propter eius hostes, subditos re-
 belles impugnare: suspectus ille ipsi esse
 cœpit, nec posthac in tanta eum habuit fa-
 miliaritate: imō cum Ambassator necdum
 desisteret Hugonottos suos Bassæ cōmen-
 dare, vt illi in pacis capitulationem recipe-
 rentur, cum indignatione quæsiuit Bassa,
 qui nam essent isti Hugonotti, quam habe-
 rent religionem, & cuius subessent impe-
 rio, cū aliquam orbis gentem hoc nomi-
 ne nemo cognouisset antea. Tunc Am-
 bassator scriptum illi porrexit, quasi non
 publicè,

publicè, sed priuatim potius Bassam informare cuperet. Sed illud in multorum manus, Bassa ita iubente, & hominis Galli leuitatem ridente peruenit. In quo scripto non negat Ambassator Hugonottos regis Galliarum subesse imperio, sed rebellare huic propter religionem talem, quæ sit Turcicæ proxima, nisi quod in ieiuniis & eleemosynis Hugonotti nõ ita sint certis obseruationibus adstricti, sed liberrimi per omnia & agere & credere quæ lubeant.

Subiunxit aliqua deinde argumenta ad persuadendum Bassæ, quod Hugonotti, si in Turcarum Imperatoris tutelam reciperentur, vtilissimi essent futuri suæ maiestatis socij, propter multas causas. Quia non solum regem suum vexare possent, ne affinem suum regem Hispaniarum contra Turcas siue consilio, siue milite iuua-
ret: sed etiam per aliquot potentes in Alemania principes, qui Hugonottorum rebus manifestè fauerent & auxiliarentur, ipsum Romanorum Imperatorem impedire in omnibus suis consilijs, quæ contra Turcas susciperet. Imo si Hugonotti iam tumultus istos per Gallias non excitassent, actum fuisse cum Turcis de toto maris mediterranei imperio. Quoniam regina ma-

ter cogitauerat iam regi Hispaniarum tradere omnia loca munita, omnes portus, & ciuitates maritimas in Gallia, & ipsa vicissim filio suo in recompensam accipere Flandriam, qua facta permutatione Hispani mari dominarentur, Turcasque omnes reijcerent. Reges autem cum Papæ, Imperatoris Romani, & Principum Catholicorum auxilijs, post deletos Hugonottos, & illorum confœderatos Lutheranos, arma conuersuros in Turcas omnino, non obstante etiam pacificatione ista noua quam Roman. Imperator saltem in Hugonottorum & Lutheranorum inuidiam iniret, vt eos hac ratione à Turcica societate excluderet. Sed & Turcarum Imperatori vtile futurum, si Hugonotti eius amici & confœderati haberentur, quod propter illos pacem istam, quæ iam esset confirmanda, quodocunq; vellet, turbare honestè possēt: Sed & ipsi Hugonotti paratissimi essent futuri ad turbas & seditiones in Alemania procurandas, quando id Turcis commodum videretur.

Bassatur Hæc & multa alia Ambassatoris pun-
cic^o qua- cta Bassa planè ridet & contemnit, ipsi au-
le respō- tem Ambassatori responsum dedit per in-
sum dede terpretem, videre se quod bonus rex Gal-
 liae

liæ non legatum, sed proditorem ad aulã *rit Hu-*
Turcarum Imperatoris miserit. Hugo- *gonottis.*
nottos autem longè inferiores esse, quàm
vt sese demittat ad illorum amicitiam su-
premus orbis Princeps, nec fidem haberi
debere istis, qui proprium etiam regem
proderent, & impugnarent, Turcas solitos
esse cum Imperatoribus, Regibus & ma-
gnis Principibus agere, non cum perfidis
seruis, & rebellibus subditis: detestari Tur-
cicam fortitudinem ista proditoria confi-
lia. Quod si verò utile videatur Turcarum
Imperatori Hugonottos sibi subijcere, nõ
defutura illi arma, si clara esse possit de vi-
ctis proditoribus & rebellibus seruis vi-
ctoria. Hæc palam iam dicuntur, & cir-
cumferuntur per totam Constantinopo-
lim cum magna superbia Turcarum, &
contemptu Gallicæ leuitatis. Hæc ille.
Vides in hac historia Christiane, Ortho-
doxæ & Catholicæ religionis hostes non
vereri Turcicam sollicitare barbariem, ac
profiteri suam religionem Turcicæ perfidi-
diæ esse affinem.

Eiusdem impietatis olim fuisse Arria- *Arriani*
nos, scribit D. Athanasius in vita D. An- *querunt*
tonij, dum ait illis paganorum opificum *paganorũ*
præsidia aduersus CHRISTVM comparasse, *præsidia.*

compulsosq; Christianos cum assumptione palmarum (quod Idololatriæ apud Alexandriam insigne erat) ad Ecclesiam pergere. Sic patet hæreticos esse, vt semper malitia similes, sic etiam sacrilegio pares.

2. *Falsos prophetas esse fœdifragos.*

Secundum in hoc capite est, quod fidei defectionem quasi immediatè sequitur, falsos prophetas esse fœdifragos, hoc est, fœderis cum Deo & sacra religione iniuri ruptores & desertores. *Hi quia non probauerunt, vt inquit D. Paulus Rom. cap. i. 28. sicut non probauerunt Deum habere in notitia: tradidit eos Deus in reprobum sensum: vt faciant ea quæ non conueniunt: repleti omni iniquitate, &c. sine affectione, absq; fœdere, sine misericordia.* Hinc Oseas cap. 8. v. 1. *In gutture tuo sit tuba quasi aquila, super domum Domini: pro eo quod transgressi sunt fœdus meum, & legem meam præuaricati sunt.*

Quales pro dolor inueniuntur plurimi, vt olim tempore Sedechiæ regis, qui, vt est Ieremiæ 34. 8. percussit fœdus cum omni populo in Ierusalem, prædicans vt dimitteret vnusquisque seruum & ancillam liberam, neque dominarentur Iudæo & fratri suo, sed donarentur libertate, illis autem reuocatis dicit Dominus vers. 16. *Commaculastis nomen meum, & reuixistis vnus-*

unusquisque seruum suum, & unusquisq; an-
 cillam suam, quos dimiseratis ut essent liberi
 & sue potestatis: & subiugastis eos ut sint vos
 bis serui & ancilla. Propterea hæc dicit Do-
 minus, vos non audistis me, ut predicaretis li-
 bertatem, unusquisq; fratri suo, & unusquisq; *Pœna eor-*
 amico suo. Ecce ego predico vobis libertatem, *rundem.*
 ait Dominus, ad gladium, ad pestem, & ad fa-
 mem, & dabo vos in commotionem cunctis re-
 gnis terre. Et dabo viros, qui prauaricantur
 fœdus meum, & non obseruauerunt verba fœ- *Mos fœ-*
 deris, quibus assensi sunt in conspectu meo, *deris ine-*
 vitulum quem consciderunt in duas partes *undi.*
 (hic enim erat mos ineundi fœderis) &
 transferunt inter diuisiones eius, Principes Iu-
 da & principes Ierusalem, eunuchi & sacerdo-
 tes, & omnis populus terra, qui transferunt in-
 ter diuisiones vituli: Et dabo eos in manus ini-
 micorum suorum, & in manus quærentium
 animam eorum, & erit morticinum eorum in
 escam volatilibus cali & bestijs terra. Et Se-
 dechiam regem Iuda & principes eius dabo in
 manus inimicorum suorum, & in manus quæ-
 rentium animas eorum, & in manus exerci-
 tum regis Babylonis, qui recesserunt à vobis.
 Bone Deus quàm dira minatur ijs qui fœ-
 dus initum per trāsitum inter diuisionem
 vituli ruperunt.

L 4

Quid

de Luthe Quod ergo de ijs statuet transfugis Mo-
 ro trāssu nachis, quorum potissimas partes tenuit
 ga & trās Martinus Lutherus, qui fœdus perpe-
 fugis mo- tuæ Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ
 nachis qd cum Deo & Ecclesia initum sumptione
 statuēdū. corporis dominici, in facie Ecclesiæ con-
 firmatum sacrilegè violarunt? Irritam,
 inquit D. Paulus Hebr. 10. 28. *quis faciens
 legem Moysi: sine ulla miseratione, duobus vel
 tribus testibus moritur, quanto magis putatis
 deteriora mereri supplicia, qui filium Dei con-
 culcauerit, & sanguinem testamenti. pollutum
 duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gra-
 tia contumeliam fecerit?* Sed improba con-
 sciētia eos adeo securos facit, vt hoc fœdere
 rupto dicant cum impijs Isa. 28. 15. *Percus-
 simus fœdus cum morte, & cum inferno feci-
 mus pactum. Flagellum inundans cum tran-
 sierit, non veniet super nos: quia posuimus mē-
 dacium spem nostram, & mendacio protecti
 sumus.*

Sed mox poena vers. 18. subiungitur.
*Et delebitur fœdus vestrum cum morte, &
 pactum vestrum cum inferno non stabit: fla-
 gellum inūdans cum transierit, eritis ei in con-
 culcationem. Quandocunq; pertransierit, tol-
 let vos: quoniam manè diluculo pertransibit
 in die & in nocte, & tantummodo sola vexatio
 intel.*

intellectum dabit auditui. Hanc itaque vexationem quasi continuam, vt quę in diluculo die ac nocte futura erit: vnico maledictionis verbo comprehendens idem I. saias cap. 24. 5. ait, *Terra infecta est ab habitatoribus suis: quia transgressi sunt leges,* (nullas enim habent, nisi solius fidei, quam etiam violarunt, ita vt nullam habeant) *mutauerunt ius,* (Lutherus omne ius Canonicum Vittenbergę combussit) *dissipauerunt fœdus sempiternum. Propter hoc maledictio vorabit terram, & peccabunt habitatores eius, ideoq; insanient cultores eius, & relinquetur homines pauci.* Estne ita hoc tempore Christiane Lector? Ex his enim potissimi sunt pseudomonachi, de quibus D. Augustinus libro de opere Monachorum capite 28. *Tam multos hypocritas, ait, sub habitu Monachorum vsquequaq; dispersit, hostis scilicet humani generis, circumeuntes prouincias, nusquam missos, nusquam fixos, nusquam stantes, nusquam sedentes. Alij membra martyrum, si tamen membra, venditant: alij simbras & phylacteria sua magnificant: alij parentes vel consanguineos suos in illa vel in illa religione se audisse viuere, & ad eos pergere mentiuntur, & omnes petunt, & omnes exigunt, aut sumptus lucrosa egestatis, aut simulata*

*Pseudo-
monachi
tempore
D. Augustini
quales.*

Sanctum pretium sanctitatis, cum interea ubicunq; in
 Mona- factis suis malis deprahensi fuerint, vel quo-
 chorū pro quo modo innotuerint sub generali nomine
 positum, Monachorum vestrum propositum blasphema
 quo nullū tur, tam bonum, tam sanctum, quod in Chri-
 est melius sti nomine cupimus, sicut per alias terras, sic
 per totam Africam pullulare. Haecenus
 beatus Augustinus, cuius etiam hīc senten-
 tia illa planè aurea recitanda est, qua di-

Nilil pe- cit: Simpliciter autem fateor charitati vestra
 ius malis coram Domino Deo nostro, qui testis est super
 Mona- animam meam, ex quo Deo seruire cœpi: quor
 chis: qui modo difficile sum expertus meliores, quam
 etiam ci- qui in Monasterijs profecerunt: ita non sum
 tius in ha expertus peiores, quam qui in Monasterijs recu-
 resolabū derunt: Ita ut hinc arbitrer in Apocalypsi scri-
 tur & fi- ptum, Iustus iustior fiat, & qui in sordibus, sora-
 unt Here descat adhuc. Quod exemplo in primis de-
 farcha. monstrari potest in nonnullis Egypti Mona-
 chis, qui à recto disciplina tramite deviantes
 Meletianis Schismaticis adhaeserunt & Ar-
 rianis: ac monstrosas quidem calumnias ad-
 versus S. Athanasium suum ipsorum Epif-
 copum construxerunt, ex iisdem pariter pro-
 diere complures heresiarcha à quibus denomi-
 nati heretici Euchite, Arriani, Eustatiani,
 Massiliani, Anthropomorphita, Ioviniani:
 Origenista, Eutychiani, Severiani & alij quam
 plurimi

plurimi vsque ad presens seculum, quo quidem nullum vnquam fuit fecundius desertoribus regularis & monastica disciplina, ysdem iam heresiarchis in diaboli conflatoria officina transfusis, utpote ad tam deformia effingenda monstra, idonea delecta materia, nempe ex argento purissimo scorea reiectanea. Ac de his haecenus, in qua diuertimus occasione Athanasi peragrantis Egyptum & Monachorum caenobia inuisentis. Hucusq; D. Augustinus. Hæc ergò legant, considerent, discutiant & ad trutinam veritatis examinent, qui conscij sibi sunt rupti fœderis

cum DEO & religione
Catholica olim
initi.

CAPVT

CAPVT XII.

FALSOS PROPHETAS
fures esse, & furore
plenos.

*Fures sūt
falsi pro-
pheta.*

FVRTA eorum nonnihil attigimus ca-
pite quinto, neq; ea hīc prētereunda e-
rūt, ne eis cōmisceamur, vt ille de quo Do-
minus per Dauidē prophetam psal. 49. 17.
*Tu verò odisti disciplinam, & proiecisti sermo-
nes meos retrorsum. Si videbas furem, curre-
bas cum eo: & cum adulteris portionem tuam
ponebas. Principes tui, inquit per Isaiam ca-
pit. 1. 23. infideles, socij furum. Omnes dili-
gunt munera, sequuntur retributiones.* Falsi
enim prophetæ fures sunt & latrones teste
Christo Ioā. 10. 8. *Omnes, inquit, quotquot
ante me venerunt, fures sunt & latrones, sed
non audierunt eos oues.* Ex his fuisse Theo-
dam & Iudam Galilæum, cuius etiam me-
minit Gamaliel Act. 5. testatur D. Chry-
sostomus homil. 59. in Ioannem, Cyrillus
lib. 7. c. 3. in Ioannē, Isodor. lib. 3. capi. 119.
*Fur, inquit Oseas cap. 7. 1. ingressus est spo-
lians, latrunculus foris. Intus scilicet spoliat,
& tantò magis fugiendus, quantò magis dome-*

domesticus est, vt spoliet & furetur. Grauius verò id est quod latrocinetur. Non enim venit, Christi testimonio, nisi vt ma-
 ctet & perdat. Quæ verò furta & spolia nõ pepererunt noui falsiq; prophetæ? de quibus mox initio aduentus ipsorum conqueritur Dominus quod furentur verbum Dei, quod iactitant. Propterea, inquit Propheta Ieremiæ capit. 23. vers. 30. ecce ego
 ad Prophetas, ait Dominus, qui furantur verba mea vnusquisq; à proximo suo. Ecce ego ad prophetas, ait Dominus : qui assumunt linguas suas, & aiunt, dicit Dominus. Ecce ego ad prophetas somniantes mendacium, ait Dominus : qui narrauerunt ea, & seduxerunt populum meum in mendacio suo, & in miraculis suis : cum ego non misissem eos, nec mandassem eis, qui nihil profuerunt populo huic; Mox pœnam subiungens vers. 39. Propterea, inquit, ecce ego tollam vos portans, & derelinquam vos, & ciuitatem quam dedi vobis, & patribus vestris à facie mea. Et dabo vos in opprobrium sempiternum, & in ignominiam æternam, que nunquam oblivione delebitur.
 A verbo Dei reuolue sacrorum nostrorū Bibliorum volumina, inuenies non modo versus aliquot per integra capita, sed & integros libros sublatos, & eos quidem, qui
 eorum

Quomodo furentur verbū Dei.

Pseudo p
pheta sibi
scriptu-
ras sacras
subijciūt.

eorum perfidiam arguebant, prodebantq;
furta, diuulgabāt latrocinia, vt ipsi sibi scri-
pturas sacras subijciant, non ipsi scripturis
subdant.

Quod de hæreticis Manichæis conque-
ritur D. Augustin. tom. 6. contra Faustum
lib. 32. cap. 29. *Videtur, inquit, id vos agere,*
vt omnis de medio scripturarum auferatur
authoritas, & suus cuiq; animus author sit,
quid in quaque scriptura probet, quid impro-
bet. Id est, vt non authoritati scripturarum
subijciatur ad fidem, sed sibi scripturas ipse sub-
ijciat: non vt ideo placeat illis aliquid, quia
hoc in sublimi authoritate scriptum legitur,
sed ideo rectè scriptum videtur, quia hoc illis
placuit, Quo te committis anima misera, infir-
ma, carnalibus nebulis inuoluta? Quo te com-
mittis? Hęc Augustinus.

Templa
Dei furā
sur.

A sacrarum literarum voluminibus
conuerte oculorum aciem in templa Do-
mini, vt dilecta illa Dei tabernacula, con-
cupiscit enim & deficit anima Dauidis in
atria Domini, & quasi præ dulcedine sua
exclamans. *Altaria, inquit psalm. 83. 4.*
tua Domine virtutum, rex meus & Deus
meus. At vbi nunc altaria & templa Do-
mini & eorundem ornatus, liberaliter
maiorum

maiorum nostrorum tanto labore, studio, industria comparatus? à furibus direptus, absumptus, dilapidatus: vel si ipsa templa in suam sibi ea potestatem sumpserunt, non veriti ne cæcitate percutiantur, vt de quodam Arriano Episcopo tradidit posteritati D. Gregorius Magnus libro tertio Dialogorum cap. 29. in hæc verba.

Cum ad Spoletanam urbem Longobardorum Episcopus scilicet Arrianus venisset, & locum illic ubi solemnia sua ageret, cœpit ab eius civitatis Episcopo Ecclesiam petere, quam suo errori dedicaret. Quod cum valde Episcopus negaret, idem qui venerat Arrianus Beati Pauli Apostoli Ecclesiam, illic cominus sitam. se die altero violenter intraturum esse, professus est, quod eiusdem Ecclesie custos audiens festinus cucurrit Ecclesiam clausit, seris munivit. Facto autem vespere lampades omnes extinxit, seq; in interioribus abscondit, in ipso autem subsequente lucis crepusculo Arrianus Episcopus collecta multitudine aduenit, clausas Ecclesie ianuas effringere paratus. Sed repente cuncta simul portæ diuinitus concussæ, abiectis longius seris apertæ sunt, atque cum magno sonitu omnia Ecclesie claustra patuerunt effuso de super lumine, omnes quæ extinctæ fuerant

Arrianus volens occupare ecclesiam Catholicorum cæcitate percutitur.

fuerāt lampades, accense sunt. Arrianus verò Episcopus, qui vim facturus aduenerat, subita cecitate percussus est, atq; alienis iam manibus ad suum habitaculum reductus. Quod dum Longobardi in eadem regione positiones agnoscerent, nequaquam ulterius præsumpserunt Catholica loca temerare. Miro enim modo res gesta est, ut quia eiusdem Arriani causa lampades in Ecclesia B. Pauli fuerant extinctæ, vno eodemq; tempore & ipse lumen perderet, & in Ecclesiam lumē rediret.

Furantur Sacramenta, & ex hoc furto maiores fures euadunt.

Cæterum à furibus his omnium furtorum semina transfusa fuisse in posteros, inde videre est: quod ipsa sanctissima Ecclesiæ sacramenta, quæ septem semper agnouimus, complura abstulerunt & eadem etiam suo quasi arbitrio statuerunt & constituerunt, nunc duo, nunc tria. Mihi etiam, inquit Philippus Melanthon, placet addatur & quartum. Ipsum verò Pœnitentiæ sacramentum, quoad confessionem etiam priorum criminum, Lutherus & Melanthon antiquarunt. Vbi verò hac ratione patefactam viderunt iuuentuti, & familiæ perfidæ viam stratam ad omnia vitia, maximè ad furta, & quamuis fœdam libidinem: coacti fuere nouam visitationem Saxoniam instituere, qua rursus constitue-

stituerunt auricularem confessionem reuocandam & vitia pœnitentijs coercenda.

Libet hîc subiungere huius rei exemplum, quod contigit Torpati in Liuonia. cuius mentio, cùm aliquando ibi essem, facta est, & D. Tilemannus Bredenbachius lib. 7. cap. 26. collationum suarum sacramentorum in hæc verba posteritati mandauit.

In ciuitate Torpatensi circiter annum Domini 1555. Lutheranus quidam Ecclesiastes 30. agricolas ad genua pronolutos habebat, quos confessione facta, sacramentali absolutione a peccatis absoluere debebat. Mandat igitur omnes Deo confiteantur, solidum siue unum milium (quem confitentes parochi dare consueuerant) altari imponere iubet, deinde certam absolutionem promittit, pœnitentiam & satisfactionem commentum esse Papisticum, & neuiquam requiri. Erat autem inter confitentes quidam præ alijs simplici ingenio, qui Domino suo iumentum furto abegerat. Hic absolutionem consecutus, domum letabundus reuertitur, gaudium ex felici confessionis successu conceptum protinus in uxoris sinum effundit. Me tuebam, inquit, cùm Parochum confessurus accederem, ne iuberet abductum taurum restituere, aut gehennæ incēdio me furtum luiturū minaretur: iam autem uno recepto solido om-

Torpatensis quidam rusticus secundum taurum quare fuerat.

M

ncs

nes mihi noxas ignouit. Non multò post idem alium bouem furatur, & in ipso facinore deprehensus, fatetur neuiquam à se illud admissum fuisse, si non tam facilem se præbisset parochus in delictis ignoscēdis. Ea, res plurimos ad grauissima facinora stimulabat, adeo ut summam in domestica familia perfidiam patres familias persentiscerent, ac tam exitiales istius Euangelij fructus grauiter abominarentur. Ex hoc exemplo facilè elicias Christiane lector, quid nam occasionem ad tot

Furor falsorum prophetarū.

tantaq; furta & rapinas nostrorum temporum dederit. Furor eorum cui non est manifestus? quotusquisq; eorum est, qui non quadam Erinny percitus & furijs infernalibus agitatus furorem suum non expleat in pientissimos quosq; vbi potest? & si nō detur in Deū & sanctos, in eorū tamē monumenta & effigies. Venitne tali furia percitus aut Antiochus aut Nicanor in libris Machabeorum, solo æquaturus templum Ierofolymitanum, vt illi sæuierunt in sacras imagines, statuas, templa, & quæ vasa sunt Spiritus sancti, sanctorum corpora? quæ ne feræ & cruentæ quædam bestię vel leuiter audebant contingere, hæc igne & ferro crudelissimè nullis seruatis iustitiæ & æquitatis legibus dilacerarunt, disse-

dissecuerunt, à quo furore & rabie nullis
 piorū hominū monitis abduci potuerunt.
*Furor illis, inquit Dauid, secundū similitudinē
 serpentis, psal. 57. 5. Sicut aspidis surda & ob-
 turatis aures suas, quæ nō exaudiet vocē incā-
 tantium. Sed & Oseas propheta principum
 horū falsorū prophetarū furorē præuidens
 Oseæ 7. 4. Omnes, ait, adulterantes (quales
 sunt qui quærunt alienā Ecclesiā) quasi cli-
 banus succensus à coquente: qui enit paululum
 ciuitas à commixtione fermenti, donec fer-
 mentaretur totum. Dies regis nostri, ceperunt
 principes furere à vino, extendit manum su-
 am cum illis foribus. Quia applicauerunt qua-
 si clibanum cor suum, cum insidiaretur eis:
 tota nocte dormiuit coquens eos, manē ipse suc-
 census quasi ignis flamma. Omnes calefacti
 sunt quasi clibanus, & deuorauerunt iudices
 suos: omnes reges eorum (quos paucos habēt)
 ceciderunt, non est qui clamet in eis ad me.*

Ex horum Regum & principum & in-
 fensissimorum Christianæ religionis ho-
 stium furibundorum numero, non infi-
 mus fuit Iulianus Imperator & apostata,
 cuius furiam monti Aethnæo comparauit
 D. Gregorius Nazianzenus oratione pri-
 ma in Iulianum, vbi sic scribit, *Aethnæum
 ignem narrant Aethnæ radicibus abscondi, in
 ferne ignis.*

*Iulianū
 Impera-
 toris &
 apostatæ
 furia &
 tyrannis.*

fernè exundantem, violenterq₃ retentum atq₃ compressum, siue hoc aliud quippiam est, siue anhelitus excrutiati Gigantis (utitur enim ea de gigante fabula Gregorius, quod comparationi quam texit de Iuliano probè conueniat.) de more quidem horrendum quendam sonum ex ima parte edere, minimumque propinqui mali indicem vertice suo euomere: quòd si forte exuberantior fuerit, nec iam vi vlla retineri queat, tum verò sinibus suis astu uehementi extrusum sursumq₃ tendentem, ac supra foramina sua sese effundentem, nonnullas quoq₃ subiacentis terræ partes incredibili illo & horribili fluxu peruastare. Eodem quoq₃ modo illum, Iulianum scilicet, reperire licet, aliquantisper quidem sibi ipsi imperantem, ac sophisticæ edicti impostura res nostras grauibus in commodis afficientem: Caterum si quando ira impotentia exuberantior esset: tum ne animi quidem peruersitatem premere, rectamq₃ habere posse; verum aduersus piùm, diuinumq₃ ordinem nostrum nuda & aperta persecutione grassari. Vt enim edicta aduersus ades sacras tum publicè proposita, tum priuatim expleta, & denariorum & pecuniarum depredationem, non magis ab impietate, quam ab auaritia meantem, & supellectilis sacræ direptionem profanis manibus indignè contume-

liosq₃

siosq; tractata preteream: ut etiam fileam &
 presules & subditos, qui pro his rebus extra-
 hebantur grauissimeq; torquebantur: ut pre-
 teream columnas cruoris plenas, horum ma-
 nibus atq; complexu, dum virgis concideren-
 tur, per orbem cinctas, ut etiam sagittarii
 per regiones & vrbes discurrentes, atq; ipso
 etiam edictorum authore acriores & imma-
 niores (qua nos videlicet pro Persis & Scythis
 aliisq; barbaris subiugaret) ut haec omnia
 pretermittam: Eccui ignota est Alexan-
 drinorum crudelitas, qui prater multa alia,
 quae aduersus nos designarunt, licentia tempo-
 ris immodicè vfi, plebs etiam alioqui turbu-
 lenta & furiosa, hoc quoq; impietatibus suis
 adiscisse feruntur, ut sacrosanctum templum
 nostrum duplici cruore implerent, victimarum
 & hominum: idq; Imperatorij cuiusdam Phi-
 losophi ductu atq; auspicio perpetrasse (Pythio-
 dorus is erat) ab his tantum facinoribus no-
 minis famam consecuti? Eccui seditiosa He-
 liopolitarum coitio incognita est? Eccui Ga-
 litarum saorum immanis audacia, qui apud eum in ad-
 miratione & honore erant; si quidem ipsius
 magnificentiam luculenter experti sunt? Ec-
 cui Arethusiorum furor, prius quidem obscu-
 rorum, caterum ab eo tempore etiam admo-
 dum clarorum atq; insignium occultus latet?

Tyran-
 nis Alex
 andrino-
 rum.

Heliopo-
 litarum
 tyrran-
 nis.

N 3

Qualis

Julianus Qualis verò idem Iulianus cum rusticis fue-
qualis fu rit in iudicando & audiendo idem D. Gre-
erit in ru gorius oratione secunda in Iulianū descri-
sticos. bit his verbis. *Hoc autem eccni ex omnibus*
ignotum est, quod multos etiã è rusticioribus,
qui ad eum accedebant, ut eorum, que homi-
nes ab Imperatore petere precibusq; postulare
ac contendere solent, aliquid consequerentur,
ita mulētabat palam pugno feriens, calcibus
petens, ut preclare secum actum putarent, qui
atrocius aliquid non pertulissent.

CAPVT XIII.

FALSI PROPHETAE
 non sunt sub gratia, sed eã con-
 temnunt, illiq; detrahunt, &
 eandem in luxuriã trans-
 ferunt.

QVANTVM Ecclesia Catholica hacte-
 nus semper tribuerit gratiæ Christi
 ab ipsis Apostolorum temporibus, nullus
 est in gremio eiusdem Ecclesiæ, qui igno-
 ret. Sic enim cum Romanis & cum Co-
 rinthijs & Ephesijs à D. Paulo institutam
 se fatetur, vt abundantiam gratiæ Christi,
 & eius

& eius effectum vbiq; vt D. Paulus, prædicet. Nouit illa id ad Romanos capit. 5. 15. *Non sicut delictum, ita & donum, si enim vnus (scilicet Adæ) delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei & donum in gratia vnus hominis Iesu Christi in plures abundauit: Et nõ sicut per vnum peccatum ita & donum. Nam iudicium quidem ex vno in condemnationem; gratia autem ex multis delictis in iustificationem. Si enim vnus delicto mors regnauit per vnum, multo magis abundantiam gratia & donationis, & iustitia accipientes, in vita regnabunt per vnum Iesum Christum. Derogant certè huic abundantia gratia & donationis, & iustitia, qui plus tribuunt Adæ in peccando, quàm Christo in iustificando, solam ponendo imputatiuam iustitiam. Feliciores certè his fuerunt Corinthij, pro quibus D. Paulus I. Cor. 1. 4. gratias agit Deo dicens. *Gratias ago semper Deo meo pro vobis, in gratia Dei, que data est vobis in Christo Iesu, quod in omnibus diuites facti estis in illo, ita vt nihil vobis desit in vlla gratia, expectantibus reuelationem Domini nostri Iesu Christi, qui & confirmabit vos usq; in finem sine crimine.**

Quam gratiam abundantem in Corinth. iisdem 2. Corinth. 4. 15. D. Paulus vult

M 4 abundans

Abundantia gratia Christi.

DE FALSIS PROPHETIS,

abundare in gloriam Dei sicut eosdem capit. 9. 8. abundare vult in omne opus bonum, quæ opera falsi prophetæ non tantum reiiciunt, sed quantumuis bona, Lutherus vult esse peccata venialia, vt postea dicemus. Fæliciores quoque fuerunt præter Corinthios Ephesij, quibus scribens de CHRISTO capit. 1. 7. *In quo, inquit, habemus redemptionem per sanguinẽ eius (remissionem peccatorum) secundum diuitias gratiæ eius, quæ superabundauit in nobis, &c.* capite verò 2. vers. 7. eiusdem epistolæ latius diuitias huius gratiæ deducens, *Deus, inquit, qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos Christo (cuius gratia estis saluati) & conresuscitauit, & consedere fecit in caelestibus in Christo Iesu, vt ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratiæ suæ, in bonitate supernos in Christo Iesu.* Huius rei gratia de seipso locupletissimus idem D. Paulus 1. Tim. 1. 12. testis est dicens. *Gratias ago ei, qui me confortauit in Christo Iesu Domino nostro, quia fidelem me existimauit, ponens in ministerio, qui prius blasphemus fui & persecutor & contumeliosus, sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate,*

litate. Superabundauit autem gratia Domini nostri cum fide & dilectione, qua est in Christo Iesu. Falsos verò prophetas sub gratia hac minimè contineri, multis argumentis doceri potest, ac primò quidem, quia vt mali architecti errant in fundamento omnis gratiæ Christo scilicet Domino pleno gratia & veritate, de cuius plenitudine accepimus omnes, vt est Ioannis 1. 14. 16. Quantum autem in Christi persona errent, satis ostendimus, cùm probauimus superius capite 8. hæreticos nostri temporis Christum negare, quo ipso de semetipso testificantur, se esse insipientes architectos, eorumq; Synagogum facilè, vt arundinem vento agitatam, & domum super arenam edificatam, Matth. 7. 27. omnibus fluctibus & procellis ventoq; discuti vt fiat ruina domus illorum Magna. Hinc de vna eademq; re, quæ fidei articulo continetur, nunc asserunt, nunc pernegant, nunc diffitètur, nunc astruunt, vt olim verè quidam vir bonus mihi notus de ijs scripserit librū cū inscriptione *Wetterhan*/vbi nihil aliud ostēdit q̄ *Ja vñ Mein*/hoc est, ita & nō. Aliter certè D. Paul' de Christo scribit 2. Cor. 1. 17. *Nunquid leuitate usus sum? Aut qua cogito, secundū carnē cogito vt sit apud me EST,*

M 5

& NON

*Falsos
prophe-
tas nostri
temporis
non esse
sub gra-
tia 12. ar-
gumentis
probat*

*1. Errant
infunda-
mento
gratiæ, et
sunt ma-
li archi-
tecti.*

& NON? Fidelis autem Deus, quia sermo
 noster qui fuit apud vos, nō est in illo EST, &
 NON, Dei enim filius Iesus Christus, q̄ in vo
 bis per nos predicatus est per me & Sylvanū &
 Timotheū, nō fuit EST, & NON, sed EST in
 illo fuit, Hæc ille. Quib⁹ verbis agit, vt etiā
 disertè monet ad Ephes. 4. 14. Ne simus sicut
 paruuli fluctuantes, & circumferamur omni
 vento doctrinae in nequitia hominum, in astu
 tia ad circumventionem erroris. Veritatem
 autem facientes in charitate, crescamus in
 illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo
 totum corpus compactum & connexum per
 omnem iuncturam subministrationis, secun
 dum operationem in mensuram vniuscuiusq;
 membri augmentum corporis facit in edifica
 tionem sui in charitate. Talis fuit D. Paulus
 qui 1. Corinth. 3. 10. sic de se agens & gra
 tia sibi à Christo Domino communi
 ca, loquitur, secundum gratiam Dei qua da
 ta est mihi, vt sapiens Architectus funda
 mentum posui: alius autem superedificat, fun
 damentum enim aliud nemo potest ponere,
 præter id quod positum est: quod est Christus
 Iesus. Non enim, vt inquit ad Ephesios 2.
 19. sumus hospites & aduena, sed cives sancto
 rum & domestici Dei, superedificati supra
 fundamentum Apostolorum & prophetarum,

D. Pau
 lus qualis
 Archite
 ctus.

ispo summo angulari, lapide Christo Iesu. Aduerfarij verò falsò nobis tribuunt, aliud nos fundamentum primarium ponere, quàm hoc ipsum, quod D. Paulus statuit: non diffitemur tamen alia esse secundaria fundamenta, de quibus D. Iohannis Apocalypsis 21. 14. asserat, Murum ciuitatis cælestis Ierusalem, quo falsi prophete per-tingere nequeunt, duodecim habere fundamenta, in ipsisq; esse duodecim nomina duodecim apostolorum Agni. Neque hîc primò silentio prætereundum est in hac Apostolorum serie, quæ est Matth. 10. 2. Marci 3. 16. Luc. 6. 14. Actor. 1. 13. D. Petrum semper primo loco ab Euangelistis statui, licet in alijs Apostolis discrepent. Apud D. Matthæum enim hæc est series loco citato, Petrus, Andreas, Iacobus Zebedæi, Ioannes, Philippus, Bartholomæus, Thomas, Matthæus, Iacobus Alphæi, Thaddæus, Simon, Iudas proditor. D. Marcus verò post Petrum consequenter ponit Iacobum, Iohannem, Andream, Philippum, Bartholomæum, Thomam, Iacobum Alphæi, Thaddæum, Simonem, Iudam proditorem. Lucas post Petrum statuit Andream, Iacobum Zebedæi, Iohannem, Philippum, Bartholomæum, Matthæum, Tho-

mam,

Catholica
 non nisi
 unum
 primarium
 Ecclesie
 fundamentum
 agnoscat
 plura tamen
 secundaria.

mam, Iacobum Alphæi, Simonem Thaddæum, Iudam proditorem. Idem in Actis Apostolicis suspenso Iuda post D. Petrū collocat Ioannē, Iacobū Zebedæi, Andream, Philippum, Thomam, Bartholomæum, Matthæum, Iacobum Alphæi, Simonem, Thaddæum. Quibus postea loco Iudæ proditoris añumeratus est Matthias. Secundò obseruandum, vti Iudas vt vilissimus, dum in viuis fuit, semper vltimo loco constitutus est; sic D. Petrus vt dignissimus semper & vbiq; primum sibi locum vendicat: vt videatur scriptura horum duorum tantum in ordine vel dignitatem, vel contemptum, vt vasorum gloriæ & contumeliæ respexisse. Tertiò id satis explicat D. Matthæus, qui expresse D. Petrum primum nominat apostolorum. *Duodecim*, inquit loco citato, *Apostolorū nomina sunt hæc: Primus, Simon qui dicitur Petrus, & Andreas frater eius, Iacobus Zebedæi, &c.* Quamuis autem Andreas prius in discipulatu Christi fuerit quàm Petrus, vt ex primo capit. D. Iohannis satis superq; constat: tamen Petrus primus in Apostolatu à D. Matthæo scribitur. Et ab eodem traditur promissio Christi D. Petro facta, cap. 16. 18. super eundem scilicet

cet

et ædificatam iri Ecclesiam Christi, neq;
inferorum portas huic Petræ beatissimæ
& solidissimæ præualituras vnquam, hoc
est, quod Apostoli duodecim, sunt duo-
decim portæ ciuitatis cælestis Apocal. 21.
per quorum scilicet doctrinam ducimur
recta veritatis via in ciuitatem cælestem:
sicut per hæreticos & falsos prophetas tan-
quam portas, ducuntur eorum sectatores
ad deuia, & æterni ignis inferniq; incendia.
Horum verò conatus contra hanc petram
fore irritos omnes idem Matthæus docet.

Secunda ratio qua demonstrari potest
falsos prophetas non esse sub gratia Chri-
sti, inde elici potest, quòd doceant in pri-
mo gratiæ sacramento, Baptismatis scilicet,
remanentem fomitem esse verè peccatum,
qui fomes tandem vbi adoleuerit homo,
dominatur in homine, atque ita se potius
ad numerum eorum inscij referunt, qui
sub lege sunt, hoc est Iudæorum, quàm ve-
rorum Christianorum, manet enim firma
in nostra Ecclesia sententia, quàm per D.
Paulum à Romanis accepimus, vbi capite
6. 14. sic inquit D. Paulus. *Peccatum vobis
non dominabitur, non enim sub lege estis, sed
sub gratia.* At secundum illorum senten-
tiam, post baptismum in illis dominatur

2. ratio.
quia di-
cunt fomitem post
baptis-
mum esse
peccatū.

pecca-

*3. ratio,
quia non
habent
legitimos
sacerdo-
tes.*

*Verum
sacerdo-
tium quo
modo in-
stitutū.*

*Sacerdo-
tes Iero-
boā quo-
modo fa-
cti.*

peccatum: nullo ergo modo sunt sub gra-
tia. Tertium est, quod non habeant ido-
neos & legitimos sacerdotes, per quos con-
tinuata successione per sacrosancta Eccle-
siæ sacramenta, ad eos gratia Christi deri-
uari possit. Ad hanc enim functionem
sacerdotum necessariam esse gratiam Chri-
sti, satis docet Christus, cū instituturus
sacrosanctum illud sacrificium secundum
ordinem Melchisedech, de quo psal. 109.
4. Hebre. 5. 6. prius eos perfectiū quam
Moyse Exod. 28. & 29. Numerorum 8.
sanctificauerit, & lotionem pedum exterius
& verbo vitæ interioris, Iohan. 13. 4. emun-
dauerit, & antequam eisdem potestatem
remittendi peccata fecerit, spiritu sancto
afflauerit ut est Iohan. 20. 21. *Sicut, in-
quit, misit me uiuens pater, & ego mitto vos,
hoc cū dixisset, insufflauit, & dixit eis, Ac-
cipite Spiritum sanctum, quorum remisistis
peccata, remittuntur eis: & quorum retinue-
ritis, retenta sunt.* Nihil horum vnquam in
missione pseudoprophetarum fieri memi-
nit antiquitas, sed fit sicut in diebus Iero-
boam, qui ut est 3. Regum c. 12. 31. *fecit fa-
na in excelsis, & sacerdotes de extremis populi,
qui non erant de filiis Levi, & cap. 13. 33. cla-
rius, fecit de nouissimis populi sacerdotes ex-
celsorum?*

excelsorum: quicumq; volebat, implebat manum suam, & fiebat sacerdos excelsorum. Et propter hanc causam peccauit domus Ieroboam, & euersa est, & deleta de superficie terra. His post modum tempore Apostolorum accessit publicum sacrificium & ieiunium cum impositione manuum, cuius meminit D. Paulus, D. Lucas Act. 13. 2. *Ministrantibus* (in græco, publicū sacrificium peragentibus) *autē illis Domino, & ieiunantibus, dixit Spiritus Sanctus. Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus: ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes & orantes, imponentesq; eis manus, dimiserunt illos.* Quam gratiam tum à D. Paulo & Barnaba Antiochiæ acceptā proximo sequenti capite 14. 22. adhibitis orationibus & ieiunijs iisdem constitutis per singulas Ecclesias præsbyteris transfuderunt, sicut eandem accepit Timotheus à D. Paulo, vt constat ex 1. Timoth. 1. 14. vbi inquit. *Noli negligere gratiam qua in te est, que data est tibi per prophetiam cum impositione manuum præsbyterij.* Ne tamen nihil facere videantur falsi nostri prophetæ, simiarum opus agunt, quæ cum animalia sint sine ratione; vt tamen rationis capaces habeantur, & humani ingenij aliquam præ se ferant speciem, aliquas hominum actiones

*Simia
falsi pro-
pheta.*

actiones exprimere conantur: ita hi relicto publico sacrificio & ieiunio, ne ventrem suum negare cogantur, sola impositione manuum cuiuscunq;, nulla huius dignitatis successione indagata contenti, aliquando nulla etiam adhibita impositione, ut simiæ nostræ nostra sacramenta administrat: idq; non sine summa diuini numinis offensa, Deus enim hanc potissimam causam ponit terræ vndequaq; afflictæ & dissipatæ. Hinc Isaias capite 24. *Ecce (inquit) Dominus dissipabit terram & nudabit eam, & affliget faciem eius & disperget habitatores eius, & erit sicut populus, sic & sacerdos.* Similem causam dat propter inscientiam populi & malorum sacerdotum apud Oseam capite 4. vers. 4. *Populus tuus sicut hi, qui contradicunt sacerdoti (scilicet ita punientur ut Core, Dathan, & Abiron, quos contradicentes Moyse & Aaron viuos absumpsit infernus Num. cap. 16. v. 32.)* Pergit Oseas. *Et corruet hodie & corruet etiam prophetarum: nocte tacere feci matrem tuam. Contuit populus meus eo quod non habuerit scientiam, quia tu scientiam repulisti, repellam te ne sacerdotio fungaris mihi: & oblita es legis Dei tui, obliuiscar filiorum tuorum & ego, Et erit sicut populus, sic sacerdos: & visuabo super*

per eum vias eius, & cogitationes eius red-
dam ei.

Quartum est, licet aliqui gratiam præ-
byterij à nobis acceperint, hanc tamen aut
in vacuum accipiunt, aut huic gratiæ mini-
mè cooperantur facti à vera religione a-
postatæ, Alius certè D. Paulus, vt constat

4. ratio
quia non
cooperan-
tur gra-
tia Dei.

ex 1. Corin. 15. 10. vbi sic de seipso scribit.
*Gratia Dei sum id quod sum: & gratia eius
in me vacua non fuit, sed abundantius illis o-
mnibus laboravi, non ego autem, sed gratia
Dei mecum.* Vis autem videre hos terra ma-
riq; pro Christi nomine susceptos D. Pauli
labores? consule D. Lucam à cap. 9. actuū
apostolorum, consule quatuordecim eius
epistolas. Vis videre quàm parum nostri
pseudoprophete eidè gratiæ respondeant?
examina eiusdem D. Pauli ad Corinthios
secundam epistolam 2. Corinth. 6. 1. peni-
tius intuere quid exigat à Dei ministris, vt
ipsi sese iactitant, adhibe Apostolicam tru-
stinam, ne ab æquilibrio veritatis aberres.

*Adiuuantes autem, inquit, hortamur, ne in
vacuum gratiam Dei recipiatis, nemini dantes
ullam offensionem, vt non vituperetur mini-
sterium nostrum: sed in omnibus exhibeamus
nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa pa-
tientia, in tribulationibus, in necessitatibus,*

N

in an-

in angustijs, in plagis in carceribus, in seditio-
nibus, in laborib⁹, in vigilijs, in ieiunijs, in casti-
tate, in scientia, in longanimitate, in suauitate,
in spiritu sancto, in charitate non ficta, in ver-
bo veritatis, &c. Examina singula. Offensa-
siones quas dederint & docuerint, satis ca-
pite superiori tertio ostendimus, quam pa-
tientiam, quas tribulationes & necessitates
pertulerint, satis tum ex superiori capite 8.
tum ex 9. elici potest.

*Angu-
stia Lu-
theri qua
les & qua
differant
a Sancto-
rum an-
gustijs.*

Angustias Lutheri nullas animaduer-
ti, nisi tum cum eò redactus est VVitten-
bergæ à Satana, vt eius exorcismorum ex-
periretur angustias, quas superiori capite
sexto tradidimus. Alias certè Sanctorum
angustias tradidit D. Paulus, quæ veræ fi-
dei verissima fuerunt olim argumenta.
Circumierunt, inquit Heb. ii. 37. in melioris,
in pellibus caprinis (qui habitus erat Mo-
nasticæ vitæ primorum fundatorum) egen-
tes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat
mundus, in solitudinibus errantes, in montibus
& speluncis, & in cauernis terræ. Examina
hæc ad vitam noui falsò nominati Helia,
Lutheri scilicet: adiunge si libet distantia
cæli à terra, & concludere ex locis dialecticis
à similibus, & dissimilibus deductis, & qua-
si per demonstrationem inuenies trans-
fugam

fugam Monachum. Pergit D. Paulus, in plagis, quas nullas eundem sustinuisse post exitum cucullum eius legimus.

In carceribus. Nechorum meminerunt historici, nisi quod ex cōuentu principum Germaniæ anno 1521. VVormatiæ coactō discedens, iussu Frederici principis sui ductus Alstadium fuerit, quod oppidū ex eo euentu Lutheri Pathmos ab amiculis eius vocatum est. Sed contra, multa ibi visa & acta, quàm ea, quæ D. Iohannes in Pathmos vidit.

*Lutheri
pathmos.*

Sequitur, *in seditionibus*, intellige non actiuis, sed passiuis. Nam in actiuis seditionibus in tota pene Germania commouendis plurimus fuit Lutherus, vt capite superiori quarto ostendimus.

In laboribus, in vigilijs. Vigiliæ omnes sublatae, quæ olim non tantum in Monasterijs, sed etiam apud pios sæculares, maximè in summis festiuitatibus frequentissimæ fuerunt, & Christi & Apostolorum voce laudatæ. Matth. cap. 24. vers. 42. cap. 25. v. 13. c. 26. v. 38. 41. Marc. 13. 33. 35. 37. & 14. 38. Luc. 11. 36. Actor. 20. 31. I. Cor. 6. 5. & 11. 27. Colloss. 4. 2. I. Thessal. 5. 6. 2. Timoth. 4. 5. I. Petri 4. 7. & 5. 8. Apocal. cap. 3. vers. 3. 2. 3. & cap. 16. 15. vbi ita

*Vigilia
sublata p
Lutheris*

Beatus qui vigilat & custodit vestimenta sua.
Minimè ergo beatus Lutherus qui & vigi-
lias honestatis, quæ Ecclesiastici cap 31. l. 9.
tabefaciunt petulcam & insolentem car-
nem, sustulit: & vestimenta religiosa cum
omni pudore & verecûdia profugus exiit.

*Ieiunia sibi
militer.*

In ieiunijs, quæ nulla omnino habent, & si
quæ aliquando permittunt, illa sibi ad
libitum vendicata volunt. Sciunt hi
ventri bellum indicendum, gulam casti-
gandam, ieiunandum etiam asserunt: sed
si de tempore & loco quæras, nusquam lo-
cus, nusquam tempus, huic gastrimargiæ
coercendæ aptum iudicabunt. Interim ie-
iunio lex suscepta, ieiunio prophetæ, ieiu-
nio sacerdotes & ministri Christi consti-
tuti, ieiunijs dæmones electi, ieiunio
hostes fusi, exercitus deleti. *In castitate.*

*Castita-
tem simi-
liter.*

*Andrea
Carolsta-
dij & alio-
rum con-
nubia.*

Huius testis potest esse Andreas Carolsta-
dij Archidiaconus Vvittenbergensis, qui
primus quidem omnium nostro tempore
ex sacerdotum ordine vxorem duxit, aut
verius scortum, quem mox Lutherus cum
sua Catharina secutus, & Florentina quæ-
dam in Monasterio Islebiensi, cuius fugam
aperto ostio, incuria præfecti carceris, Lu-
therus inter maxima prodigia refert, sic li-
bidinosum Euangelium libidiosa habet
prodi-

prodigia & miracula, quasi vero potius simile aut maius miraculum non sit, posse tempore gratiæ inueniri homines, quos D. Paulus 2. Tim. 3. pene toto medio capite depingit sceleratissimos, ex quibus v. 6. sint *qui penetrent domos, & captiuas ducant mulierculas, oneratas peccatis qua ducuntur varijs desiderijs.* Harum certè patronum nunquam egit B. Leonardus, in nostra Ecclesia, captiuorum alioquin singularis apud Deum aduocatus & patronus. Vt istarum perfugarum monialium aduocatus sit noui Euangelij prece seu potius Leno Lutherus, per nos licet. Sed de his, cùm capite 17. de eorū libidine agemus, latius. Et hæc ad ostendendum, quòd gratiæ Dei minime cooperentur falsi prophetæ, sufficiant.

Quintum ergo argumentum sit, quia nihil pene dant pauperibus Euangelicis, & alijs data perfidè ad se suosq; pertrahunt, vt capite 5. ostendimus. *Potens est autem Deus omnem gratiã abundare facere, inquit D. Paulus 2. Cor. 9. 8. in vobis, vt in omnibus semper omnẽ sufficientiam habètes, abundetis in opus omne bonum, sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculum seculi.* Hi verò nullum opus bonum spectâtes, tantum abest vt quicquam

5. ratio,
quia ele-
mosynis
& paupe-
ribus de-
rogant.

Spoliatores et raptores pauperum in egestate sunt.

Elemosyne Benedictinorum, & hospitalis.

dent aut elargiantur, vt etiam bona olim liberaliter data rapiant pauperibus, ac proinde iniustitia & egestas eorū, manet in seculum seculi. Id certissimum esse docet Sapiens Prouerb. 21. 14. *Alij, inquit, dant propria, & ditiores fiunt: alij rapiunt non sua, & semper in egestate sunt.* Quid enim defuit maioribus nostris cum omnia penē in Xenodochia, templa & Monasteria conferebant? cum ad plurimorum Monasteriorum portas, tot millia pauperum, & adhuc Patauij, quotidie pene duo millia in Monasterio S. Iustinæ virginis ordinis D. Benedicti, & Venetijs in S. Georgio Maiori eiusdem nostri ordinis vix pauciores pascebantur: cum præmissa oratione ad hospitum pedes religiosi prouoluti, iuxta regulam S. Benedicti dicebant: *Suscipimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui,* cum eorum pedes, omni charitate abluantur, & ablutioni pia lectio subsequatur. Quæ verò non extrema egestas inuasit Monasteriorū expilatores & deprædatores, ante quorum fores, citius lapidem, quàm potum, canem latrantem, & peregrino insultantem, quàm hospitalem aliquem ianitorem, aut religiosum inuenies.

Hinc

Hinc tot in Germania nostra olim locupletissima miseria, tot furta, tot latrocinia, Emporia enim pauperum tenent illi, quibus nulla sunt viscera charitatis. Vide quæ diximus superiori capite quinto. Libet interim hic adijcere quid de Gregorij Magni eleemosynis, ordinis nostri sanctissimi lumine & ornamento, posteritati scripto reliquerit Ioanes Diaconus Romanus, lib. 2. capit. 22. in vita S. Gregorij Magni. *Tanta hospitalitatis Gregorius in ipso etiam Patriarchio permansit, ut exceptis his, quos tam per diuersas regiones, quam Roma quoque Longobardorum perfidia gladios fugientes, Ecclesia stipe misericorditer nutrebat, quotidie ad mensam suam peregrinos quoslibet inuideret (vide eius Homil. 23. in Euang.) Inter quos, die quadam vnus accessit, in cuius manibus dum ipse ex humilitatis ministerio aquam fundere vellet, conuersus vrceum accepit: sed repente eum, in cuius manibus aquam fundere voluerat, inuenire non potuit, Cumque hoc factum secum ipse miraretur, eadem nocte Dominus ei per visionem dixit: Ceteris diebus, me in membris meis, hesterno autem die, me in memetipso suscepisti. Alio quoque tempore, idem Gregorius, iuxta consuetudinem suam præcepit Sacellario, ut duodecim peregrinos*

D. Gregorij in signis misericordie in pauperes
Christum Dominum excepit.

ad prandium inuitaret. Qui pergens, iussa compleuit, eosq; ad mensam pariter ordinauit. Dum autem simul discumberent, intuens Papa, tredecim numerauit, & accersito sacellario, cur contra iussionem suam tertium decimum inuitare presumpserit, inquisiuit. Ille obstupefactus conuiuantes peregrinos curiosius numerauit, & duodecim solos inueniens, veluti securus respondit. Crede mihi, honorabilis pater, non sunt nisi duodecim, sicut ipse iussisti.

Ergo dum conuictus sepius duodecim identidem numeraret, ac tertium decimum, quæ solus Papa videre poterat, non videret, animaduertens spiritalis pater Gregorius virum propius discumbentem, vultus crebro conuertere, & nunc adolescentem, nunc verò se vetu-

Naufragium veneranda quadam canicie simulare: fingi angelus to conuiuio duodecim quidem abire permittit post mortem sit: tertium decimum verò manu suscipiens, tem ap- in cubiculum suum induxit, vehementer adparet D. iurans, ut ei se nomenq; suum simpliciter pro Gregorio dere dignaretur. Qui respondens dixit, & cur à quo elece interrogas de nomine meo, quod est mirabile? mosynā veruntamen scito memoria recognoscens, quia olim acce ego sum naufragus ille, qui quondam veni ad perat te, quando scribebas in cella Monasterij tui ad naufragium Scauri, cui dedisti duodecim nummismata, & argenteam scutellam, quam tibi miserat

ferat cum infusis leguminibus beata Silvia mater tua & hoc tibi pro certo sit cognitum, quia ab illo die, quo mihi hac hilari animo tribuisti, destinauit te Dominus fieri praesulem sanctae suae Ecclesiae, pro qua & proprium sanguinem fudit, & esse te successorem atq; vicarium Apostolorum principis Petri, cuius & virtutem imitatus es, cum substantias offerentium diuideret, prout cuiquam opus erat, (Act. 2. & 4.) Hec audiens Gregorius dixit: & tu quomodo nosti quod tunc me Dominus praesse sanctae suae Ecclesiae destinari? at ille inquit, Quoniam ego angelus eius sum, & tunc ab eo ad tuum inquirendum propositum destinatus. Tunc Gregorius, qui nondum manifeste viderat Angelum, prorsus expauit, sibiq; hunc taliter dicentem audiuit: Ne timeas, neq; formides. Ecce enim remisit me Dominus, ut sim tibi custos, quam diu fueris in isto mortali seculo, quatenus, quamcunq; rem petieris per me, apud eum fiducialiter valeas impetrare. Illico Gregorius in faciem suam corruit dicens: Si propter pusillum meae paruitatis munusculum, tanta mihi retribuit omnipotentissimus Dominus, ut & Pontificem me sanctae suae Ecclesiae faceret: & custodem mihi suum angelum deputaret: quanta putem mihi restitui, si in praeceptis eius totis viribus per-

N 5 manens,

Angelus
custos D.
Gregory
papa

manens, plura studuero de pluribus errogare?
 Igitur incipiens, tantum largior esse de collato
 temporali commodo, quantum certior de reci-
 piendo premio sempiterno, cunctorum patri-
 moniorum praeiorumq₃ redditus ex Gelasiano
 polyptycho, cuius nimirum studiosissimus videba-
 tur pedisequus, aderauit, eorumq₃ pensionibus
 in auro argentog₃ collatis omnibus ordinibus
 Ecclesiasticis, vel palatinis, Monasterijs, Ec-
 clesijs, caemiterijs, diaconijs, Xenodochijs ur-
 banis vel suburbanis, quot solidi quater in an-
 no distribuerentur, Pascha scilicet, natali A-
 postolorum, natali sancti Andrea, natalitioq₃
 suo per polyptychum, quo haecenus erogantur,
 indixit.

Extra quos primo Dominicae resurrectionis
 diluculo, in basilica quondam doctissimi
 Papae Vigily, iuxta quam consuetudinaliter
 habitabat, ad impertiendum pacis osculum re-
 sidens, cunctis Episcopis, presbyteris, Diacon-
 nibus, alijsque axiomaticis, aureos erogabat.
 Natalitio vero Apostolorum vel suo, mixtos
 solidos offerens, peregrinis nihilominus vesti-
 menta donabat. Omnibus omnino Calendis,
 pauperibus generaliter easdem species, quae
 congregabantur ex redditibus, erogabat, Et
 suo tempore frumentum, suo vinum, suo ca-
 seum, suo legumen, suo lardum, suo mandu-
 cabilia

cabilia animalia, suo pisces, vel oleum pater familias Domini, discretissime diuidebat. Pigmenta vero aliaq³ delicatiora commercia primoribus honorabiliter offerebat, ita ut nihil aliud, quam communia quedam horrea, communis putaretur Ecclesia.

Tribus millibus ancillis Dei, quas Græci *Monastrias* vocant, quindecim libras auri, pro lectisterniis dedit, eisq³ pro quotidianis stipendijs octoginta libras annuatim conferebat, de quibus Theodisto patricio scribens, libro 6. epist. 187. Harum, inquit, talis vita est, atque in tantum lachryæ & abstinentia districta, ut credamus, quia si ipsæ non essent, nullus nostrum iam per tot annos in loco hoc subsistere inter Longobardorum gladios potuisset.

Quotidianis quibusq³ diebus per omnium regionum vicos vel compita infirmis seu quolibet corporis parte debilibus, coacta stipendia per constitutos veredarios emittebat.

Verecundioribus verò antequàm ipse cibum caperet, a mensa sua benedictionis Apostolicæ ostiatim dirigere curabat scutellam: ita ut neminem prorsus exciperet misericordissimi benevolentia prouisoris, quem ad

fide

fidē traxerat omnipotentis cognitio creatoris. Hinc dum quendam pauperem in angustiis Andronarum recessibus a vespillonibus inueniri mortuum contigisset, estimans eum stipis inopia perisse, ita per aliquot dies ut dicitur a missarum celebratione vacando tristatus est, tanquam si eum proprijs manibus (quod dictu nefas est) peremisset. Extat usq; hodie in sacratissimo Lateranensis Palatii scrinio, huius confectum temporibus chartaceum prae grande volumen, in quo communis sexus cunctarum etatum ac professionum nomina, tam Rome, quam per suburbana ciuitatesue vicinas, necnon longinquas maritima vrbes degentium, cum suis cognominibus, temporibus & remunerationibus expressius continentur. Hec Iohannes Diaconus de tanto viro memoriae & posteritati consecrauit.

S. ratio, quia sunt mala conscientiae homines Sextum argumentum est, quia mala sunt conscientiae homines ac proinde caelestis & diuinae gratiae expertes: sicut vice versa Apostoli Christi cum D. Paulo dicere possunt 2. Corin. 1. 12. *Gloria nostra haec est testimonium conscientiae nostrae, quod in simplicitate & sinceritate Dei, & non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conuersati sumus in hoc mundo. Conscientia siquidem praua & carnalis, terrena est, & ut inquit*
D. Iaco-

D. Iacobus apostolus capit. i. vers. 15. animalis, diabolica. Cæterum de hac illorum cōscientia fusius diximus superiori capite. Interim hoc ex loco sic cōuincitur Lutherus: Vbi non est simplicitas & sinceritas erga Deum, sed sapientia carnalis: ibi nulla est gratia Dei, aut conscientia puritas: sed hæc simplicitas non est in Luthero, quia est Apostata. Graditur ergò non simpliciter, sed, vt est Prouer. 6. 12. ore peruerso & prauo corde, quo machinatur malum, vt sub finem capit. 6. 7. diximus: Malæ ergo est conscientia, & gratia diuinæ nullatenus capax.

Septimum argumentum est, quia nulla in illis est humilitas, ergo gratia Christi sunt expertes. Cuius rei testis est, tum D. Iacobus cap. 4. 6. tum D. Petrus i. epist. cap. 5. 5. Omnes, inquit, humilitatem insinuate, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiã. Humiliamini ergo sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tēpore tribulationis. Vbi ergo non est humilitas, nulla est gratia. At in Luthero nulla humilitas, nulla ergo in illo gratia. Primum constat ex facris literis, alterum ex ijs quæ tum cap. 8. diximus vbi ostendimus quomodo dominationem contemnat, vsque adeo vt nullum

7. quia
nulla in
illis est
humilitas

Superbia
Lutheri.

lum iudicem, aut vllas leges patiatur: tum capite nono vbi deduximus eum nec sanctis Patribus; neque Episcopis, neque regibus & principibus Christianis velle esse subditum: de se vero arroganter omnia iactitare, soli Diabolo in disputatione de Missa abroganda cefsisse se iactitans. *Dico enim, inquit D. Paulus, per gratiam qua data est mihi nō plus sapere quā oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.* Cæterū de se iactitat à Diabolo se superatum esse, necesse ergo est vt consequenter fateatur, se non Christi sed Satanæ seruum esse. *A quo enim, vt inquit D. Petrus 2. epist. 2. 19. quis superatus est: eius & seruus est,* at Lutherus superatus est à Diabolo, concludat Aristoteles, ergo Satanæ seruus est.

3. ratio
quia negant gratias gratis datas quas non habent, i. quia ordinē in Ecclesia negant.

Octauum argumentum, quia tollunt hac ratione omnem ordinem Ecclesiæ, & negant gratias gratis à Deo datas. Id constat primò ex antecedenti ratione, qua infectatur omnem à Deo constitutum ordinem, tollitque penitus Ascensionis dominicæ effectum, de quo ita D. Paulus ad Ephes. cap. 4. vers. 7. *Vnicuique autem nostrum, inquit, data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicitur psalmo scilicet 67. 19. Ascendens in altum,*

mol

capitū

captiuam duxit captiuitatem, dedit dona ho- *Ascensio*
minibus. Quod autem ascendit, quid est, nisi *nis Chri-*
quia & descendit, primum in inferiores partes *sti effectus*
terrae? Qui descendit, ipse est & qui ascendit
supra omnes celos, ut impleret omnia.

Et ipse dedit quosdam quidem Apo-
stolos, quosdam autem prophetas, alios
verò Euangelistas, alios autem pastores
& Doctores ad consummationem sanctorum
in opus ministerij, in edificationem corporis
Christi, donec occurramus omnes in unita-
tem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum per-
fectum, in mensuram et atis plenitudinis Chri-
sti, ut iam non simus paruuli fluctuantes, &
circumferamur omni vento doctrine in nequi-
tia hominum, in astutia ad circumuentionem
erroris. Hæc D. Paulus. Similia pene, ut
infra dicemus, his quæ dixerat I. Corinth.
cap. 12. vers. 28. quod si hæc cum anteceden-
tibus conferat Christianus Lector, fa-
cilè colliget plurima contra Lutherum,
ita omnem ordinem à spiritu sancto con-
stitutum carpentem.

Ac primò quidem CHRISTVM DO-
minum Luthero nondum ascendisse cæ-
los, ut dona spiritus sancti toties Iohannis
14. 15. & 16. capitibus post Ascensionem
mittenda promissa mittat.

*Duo de-
cim mo-
dis cõuin-
citur Lu-
therus ex
epist. ad
Ephes.*

Secun-

2. Secundò nondum datos Apostolos, pastores seu Episcopos & Doctores. Et id còfultò quidem facit more luporum, qui verorum pastorum præsentiam animo ferunt iniquissimo.
3. Tertiò nondum inchoatam consummationem Sanctorum, cùm tamen, vt testis est D. Paulus Hebr. cap. 9. v. 26. *Se mel in consummationem seculorum ad destitutionem peccati hostiam suam apparuit.* Et vt est in eadem epistola cap. 10. 14. *Vna oblatione consummauit in æternum sanctificatos.*
4. Quartò nondum opus ministerij & functionis sacerdotalis, contra ea quæ superius argumèto tertio diximus, ad nos puenisse.
5. Quintò necdum illi curæ esse ædificationem corporis Christi, sed potius eius ruinam & interitum certissimum.
6. Sextò vnitatis fidei esse quasi intestinũ hostem: malle potius dissidia religionis & hæresum varias sectas, quàm eius sanctissimam vnionem.
7. Septimò agnitionem filij Dei, nondum illi, vt D. Petro factum Matth. 16. reuelatam fuisse: quod & manifestissimum est, vt superiori capite octauo ostendimus.
8. Octauò eundem virum perfectum nihili ducere, cùm ipse à perfectione Evangelicã

gelica turpiter vt turpis Apostata defecerit, manum ab aratro agri dominici abstraxerit, & cum vxore Loth ad vomitum respexerit.

Nonò malle se esse paruulum hinc inde vacillanté & semper fluctuantem, quàm virum in vestigijs sanctorum pedem firmitus figentem. 9.

Decimò malle se circumferri omni vento doctrinæ & variarum hæresum ab Ecclesia damnatarū q̄ gratia stabilire cor. 10.

Vndecimò malle se nequitiam, quàm sanctitatem piorum Christianorum. 11.

Duodecimò malle se astutiam errorum quàm simplicitatem columbinam sanctorum Patrum omnium. Hæc enim omnia ex vnico illo dato absurdo se velut catenæ quædam implicatæ consequuntur. Quo non ruis & præcipitaris Diabolica arrogantia? Nunc alias gratias gratis datas, quibus carent ex 1. Cor. 12. examinemus, de quibus ita statuit D. Paulus ver: 7. *Vnicuiq; datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alij quidem per spiritum datur sermo sapientia: alij autem sermo scientia secundum eundem spiritum: alteri fides in eodem spiritu: alij gratia sanitarum in vno spiritu: alij opera virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij ge-* 12.

alij genera linguarum. Et paulò post, bre-
uius antecedentia cum consequentibus si-
mul complectens ver. 27. *Vos, inquit, estis*
corpus Christi, & membra de membro. Et
quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, pri-
mùm Apostolos, secundo prophetas, tertio
doctores, deinde virtutes, exinde gratias cura-
tionum, opitulationes, gubernationes, genera
linguarum, interpretationes sermonum.

Sed aduersarij nihil horum perfectè
habent, neque enim est quisquam, qui
vitam & doctrinam Apostolicam aut pro-
pheticam moribus suis non potius desce-
det, quàm exprimat, nullusque qui ali-
quem Doctorum præ se ferat. Nullus
qui aliquas virtutes contra spirituales ne-
quitias exerat, sed ab his potius exagita-
tus, vt Luthero contigisse capite 6. dixi-
mus, confusus erubescat: nullus qui præ-
ter communem medendi artem, quæ
etiam ante Ascensionem Domini contigit
multis, gratiam curationum habuisse le-
gatur, nisi gratia curationum sit ex vi-
uis mortuos reddere, vt infra capite deci-
mo quinto dicemus: opitulationes nul-
las habent, qui omnium sanctorum au-
xilium, subsidia, & intercessionem negant:
gubernationem nullam, cum caput, ad
quod

quod confluant nec dum inuenerint. Constantinopoli Lutherani, vt diximus capite vndecimo: nec Hugonotti in Turcia, vt eodem capite ostendimus. Quo itaque referendi miselli isti? Vtiq; ad terram miserie, vt inquit Iob 10. 22. & tenebrarum, vbi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

Quo spectent falsi si prophetae.

Nonum argumentum, quia nulla in ijs pax, sed radix amaritudinis dominatur, quæ teste D. Paulo Hebr. 12. 15. diuinam gratiam & pacem mutuam omnino impedit. *Pacem, inquit, sequimini & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum, contemplantur ne quis desit gratia Dei, ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediatur, & per illam inquinetur multi.* Cæterum nullam in ijs esse pacem, licet pace proposita vbiq; prius veniat, ostendimus superiori capite sexto. *Non enim est pax impijs, Isai. 48. 22. dicit Dominus.* Multo minus falsis prophetis, quorum impietas omne improbitatis genus longè superat. Radicem verò amaritudinis ad summum contemptum omnis magistratus, tam spiritualis quàm secularis in Luthero germinasse ostendimus superiori capite 9. Ad extremum etiam centum millium rusticorum pullulasse probauimus cap. 5.

9. Nulla in eis pax sed radix amaritudinis.

Hocine est Apostolicum sequi dogma
 D. Paulo Ephesijs cap 4. v. 31. traditum?
Omnis, (inquit,) amaritudo, & ira, & in-
dignatio, & clamor, & blasphemia tollatur à
vobis cum omni malitia. Imitantur hi Simo-
 nem Magum, cuius reprehensionem, & ad
 pœnitendum exhortationem à D. Petro
 factam, sibi quoque dictam sentiant; cum
 inquit Actor. 8. 21. *Cor tuum non est rectum*
coram Deo, pœnitentiam itaq; age ab hac ne-
quitia tua, & roga Deum, si forte remittatur
tibi hac cogitatio cordis tui. In felle enim ama-
 ritudinis & obligatione iniquitatis video te es-
 se. Hunc sequuntur qui psal. 69. 22. dant
 in escam sanctissimorum sacramentorum
 insciæ plebeculæ fel, & in siti verbi Dei
 eam potant aceto. *Idcirco hac dicit Domi-*
nus, inquit Ierem. cap. 9. vers. 15. Deus ex-
ercituum, Deus Israel, ecce ego cibabo popu-
lum istum absynthio, & potum dabo eis aquam
fellis.

10. *Quia* Decimum argumentum, quia nihilo
non facti facti sunt gratia illius meliores, ac si nec-
meliores dum CHRISTVS incarnatus fuisset,
ex gratia plenus gratia, de cuius plenitudine ac-
Christi. cepimus omnes. *Apparuit enim vt est ad*
Tit. 2. 11. gratia Dei saluatoris nostri omnibus
hominibus erudiens nos, vt abnegātes impietate
 tem

rem & secularia desideria sobriè & iustè, & piè
 viuamus in hoc seculo, &c. Hinc facilè colli-
 ges Christiane lector, quàm impiè scripse-
 rit Lutherus contra bona opera. In capti- *Lutherus*
 uitate enim Babylonica capite de Baptif- *contra bo-*
 mo ita habet: Vides quàm diues sit homo *na opera.*
 Christianus siue baptizatus, qui etiam vo-
 lens non potest perdere salutem quantif-
 cunq; peccatis, nisi nolit credere. Nulla
 peccata enim damnare possunt, nisi sola
 incredulitas, nulla alia via potest homo cū
 Deo cōuenire aut agere, quam per fidē, o-
 pera enim nihil curat, nec indiget. Hæc ibi.
 Quàm impiè in assertionibus, assert. 31. in-
 quit. Iustus in omni opere bono peccat?
 Quàm impiè assert. 32. asserit. Opus bonū
 optimè factum, est veniale peccatum? Si-
 milia quam plurima varijs in locis apud
 eum inuenies, quæ & piget & pudet auri-
 bus Christianorum ingerere, vt certo cer-
 tius constet, eos huius gratiæ Christi mi-
 nimè esse capaces. Nostram verò Eccle-
 siam huic gratiæ acceptæ respondere inde
 est, quod ipsimet aduersarij fateantur ma-
 iorum nostrorum, etiam ante aduentum
 Lutheri miram pietatem & deuotionem.
 Sic enim aiunt Magdeburgenses Centu-
 riatōres, cent. 7. capite 7. pagina 181.

Et si hoc seculo veri Dei cultus & virtutum officia traditionibus & superstitionibus humanis obscurata erant, tamen studium seruiendi Deo, & piè iusteq; viuendi misera plebecula non defuit. Quantus enim fuit amor pietatis, quantus ardor hominum erga religionem inde potest estimari quod nullus modus fuit cumulandi opes Ecclesiasticas, precationibus vero adeo fuerunt intenti, ut fere totum diem illis tribuerent, nec Christianus habebatur, qui ignorabat, aut non aliquando recitabat vsitas formulas precationum, praesertim orationem Dominicam, & salutationem Angelicam. Quanta fuerit reuerentia erga ministerium & ministros, quantus concursus ad conciones publicas, dictum est, Magistratibus honorem & reuerentiam exhibuerunt debitam, amicitiae, concordiae & societatis erant studiosissimi, adeo ut offensas & iniurias citra negotium remitterent. In honesta quoq; vocatione & labore versari singulis studio fuit. In egenos & pauperes maxime fuerunt liberales, In iudicijs quoq; & contractibus maxime fuerunt veritatis amantes. Hæc illi. Quibus quid dici ad rem nostram confirmandam manifestius, quid ad aduersarios in hoc puncto conuincendos clariùs ab illis tradi potuit?

Vndeci-

Vndecimum argumentum est, quod *11. Spiritui gratiæ contumeliam faciunt, fieri ergo nequit, vt sint sub gratia. Antecedens inde euincitur, quod prouocationem ad bona opera negligunt, Dei leges & vota irrita reddunt, vt capite II. ostendimus. Vtrumq; breuibus complectens D. Paulus ad Hebræos scribens sic ait capite 10. v. 23. Teneamus spei nostre confessionem indeclinabilem (fidelis enim est qui repromisit) & consideremus inuicem in prouocationem charitatis & bonorum operum: & tanto magis quanto videritis appropinquantem diem. Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, non relinquitur pro peccatis hostia, terribilis autem quedam expectatio iudicij, & ignis amulatio, que consumptura est aduersarios. Irritam quis faciens legem Moysi: sine ulla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur. quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui filium Dei conculcauerit & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Hæc D. Paulus ad institutam materiã comprobandã selectissima.*

Duodecimum argumentum est, quod gratiam Christi, non modo contemnant, sed ad turpissima quæq; eadem abutantur:

○ 4

id quod

*12. gratia
Christi
turpissis-
sime abu-
santur.*

id quod clarissimè tradidit D. Iudas Apo-
stolus vers. 4. dicens: *Subintroierunt enim
quidam homines (qui olim prescripti sunt in
hoc iudicium) impij, Dei nostri gratiam trans-
ferentes in luxuriam, & solum Dominatorem
Dominum nostrum Iesum Christum negant.*
Christum negasse ostendimus capite octa-
uo. Luxuriosum hoc esse nouum Euan-
gelium & libidini quàm deditissimum, se-
quenti capite 17. ostendemus. Et hæc suf-
fecerint ad demonstrandum eos aut non
esse sub gratia, aut eandem cõtemptui ma-
ximo habere: Nunc quid de eorum gula
sit statuendum, dicamus.

CAPVT XIII.

FALSOS PROPHETAS
esse gulæ & crapulæ maxi-
mè deditos.

*Gula vi-
tium quã
malum.*

EST vitium hoc gulæ prò dolor, appe-
titus scilicet cibi & potus inordinatus,
habens teste D. Gregorio distinct. 31. cap.
32. filias sub se quinque: ineptam scilicet
lætitiã, scurrilitatem, immunditiã, mul-
tiloquium, & circa vim intelligendi men-
tis

tis hebetudinem: hæc Adamum & Euam paradiso exturbauit, & Esau iure primogeniti priuauit. Hæc maximè in falsis prophetis dominatur, vt ex parte capite 8. ostendimus. Hi enim ita omnia agunt, ac si Deum suum ventrem constituissent, vt quidam tempore Philippensium, de quibus D. Paulus Philip. capite 3. vers. 18. *Mul- ti enim ambulant quos sepe dicebam vobis, (nunc autem & flens dico.) inimicos crucis Christi, quorum finis interitus, quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt.* Sed vt rectè asserit D. Paulus I. Corinth. cap. 6. v. 13. *Esca ventri, & venter escis. Deus autem & hunc & has destruet.* Sunt enim hæ non nisi cauernæ quædam multarum infirmitatum. Non enim frustra submonuit Ecclesiasticus cap. 37. *Noli auidus esse in omni epulatione, & non te effundas super omnem escam, in mul- tis enim escis erit infirmitas, & auiditas ap- propinquabit vsq; ad choleram, propter crapulam multi obierunt, qui autem abstinens est adyciet vitam.* Hinc & Seneca in epistolis multos morbos multa fercula fecerunt, innumerabiles morbos, innumerabiles co- cos numera. Vnde & Saluator rectè monet **LUC. 21. 34.** *Attendite, inquit, ne grauentur*

*Gulacæ
sa infir-
mitatum
variaro.*

○ 3

corda

corda vestra crapula & ebrietate, & curis huius vitæ: & veniat super vos repentina dies illa, tanquam laqueus enim superueniet in omnes qui sedent super faciem omnis terræ. Quod & ipsum Deus, & naturæ nostræ dispositio suadet, quæ hominem sic condidit, vt os quo ingeritur aut cibus, aut potus, non cum cæteris animalibus ad terrâ quasi defixum, sed in medio quasi ad latus constitutum sit, vt mediocriter his ad naturæ vires fouendas vtatur, ne si abundantius quam par est, se cibo potuq; ingurgitet, non se tam hominē, quàm brutum quoddam animal rationis expers constituat.

Porcis similes gustosi.

Reddit enim crapula hominem quasi porcum, quorum habitatione delectatur in scripturis sacris, præ cæteris animantibus, diabolus. Nota siquidem est historia hominis illius in terra Gerasenorum, quæ depingit D. Matthæus cap. 8. 28. Marcus 5. 1. Lucas 8. 26. hic oppressus spiritu immundo domicilium habebat in monumētis, quem neque catenis quisquam poterat vincire, qui que sæpe catenis & compedibus constrictus, diruperat catenas, & compedes comminuerat, quemque nemo poterat domare, diu noctuq; in monumētis, & montibus aberrans, & concidens se lapidi-

lapidibus, cui nomen erat legio: quia, vt inquit D. Lucas, intrauerat dæmonia multa in eum. Dæmones verò eijciendi, nullum aptius suis sordibus domiciliū à Christo petebant quàm gregem duorum millium porcorum, in quem certo diuinæ sapientiæ iudicio immissi, per præceptum abierunt in mare, & suffocati perierunt: sic dediti crapulæ, quorum os semper ad terram & carnosas voragines tendit, qui olim apud nos nutriebantur croceis sanctissimorum sacramentorum cibus, transfugæ facti, quòd de filiis Ierusalem queritur Ier. Thren. 4. 5. amplexati sunt stercorea, & facti sunt sicut Babylon, Ier. 51. 37. Habitatio draconum, draconum inquam infernalium, quis verò crediderit CHRISTVM Dominum illam sapientiæ, pretiosam illam Euangelicæ doctrinæ margaritam, quam qui inuenit homo, Matth. 13. 46 præ gaudio vendit omnia quæ habet, & emit eam, tam immundis & gulosis porcis ne dicam canibus commisisse? De quibus Isaias queritur cap. 52. 11. quod nescierunt futuritatem, apud quos nec temporis sancti oris vlla est ratio, neq; ciborū vllus est delectus, sed tantum vt est apud Isaiã c. 22. 13. *gaudium & letitia occidere vitulos (tum cum*

Verū huiusmodi porcis Christus commiserit Euangelij thesaurum.

cum Dominus vocat ad fletum & ad planctum & cingulum sacci) & *ingulare arietes, comedere carnes & bibere vinum, comedamus & bibamus, cras enim moriemur*, cum Sodomitis scilicet, quorum hanc fuisse iniquitatem scribit Ezechiel capite 16. vers. 49. *Ecce, inquit, hac fuit iniquitas Sodoma sororis tue, superbia, saturitas panis & abundantia, & otium illius & filiarum eius, & manum egeno & pauperi non porrigebant.* His in qua porcis commisisset Evangelicæ Sapientiæ thesaurum, quem Christus in D. Iohanne solis locustis & melle siluestri vescente, pilis camelorum, & zona pellicea præcincto inchoavit, & Christus ipse quadraginta dierum continuo ieiunio præmissio condidit, & per Apostolos præuio ~~hanc~~ ieiunio Actor. 13. ad nos vsque transmisit? Frustra ergo cauit Matth. 7. 6. ne demus sanctum canibus, frustra ergo, ne mittamus Margaritas ante porcos, ne conculcent eas pedibus, & conuersi disrumpant nos. Cæterum huiusmodi Epicuri de grege fuisse Lutherum, ostendunt filia huius gulæ, quas supra initio attigimus, potissimum verò inepta eius lætitia, scurrilitas & multiloquium, quibus scatent omnia pene eius scripta, maximè verò liber ille lo-
cuple-

*Luthero
filia gula
cōueniūt*

eupletissimus, & scurrilitate refertissimus sermonum conuiualium, qui solus abundantiam cordis eius praui satis superq; indicat, si tamen fidem habemus Christo Domino Matth. 12. 34. dicenti, Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur: & Lucæ 6. 46. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum, & malus homo de malo thesauro profert malū. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Immunditiam autem vita eius libidine plena testatur quæ stupendo etiā pseudomiraculo confirmata fuit, quod scilicet præter omnem naturæ viam, & philosophorum & medicorum sententias *Miraculū in matrimonio Lutheri.* *Exquisiti cibi falsorū prophetarū.* Cararina eius tertio ab initis sacrilegis nuptijs mense primogenitum suum peperit. Obstupescite obstetrices, & nouum pariendi genus, ne posteritati excidat, secretis mulierum pro appendice adiungite. Præter hos ita crapulæ deditos præcipuos noui Euangelij præsides, sunt & alij in eorum numero, qui licet se à crapula contineant, exquisitoribus tamen cibus gulæ suæ subseruiunt, quàm par esset, eos dico, qui nostræ auitę religionis rationes innouare conatur; & nescio quas nouas & adulterinas Christiana-

Miraculū in matrimonio Lutheri.

Exquisiti cibi falsorū prophetarū.

Christianas institutiones ignaræ plebeculæ obtrudere. Hinc est quod nusquam terrarum ita viguerunt studia conuiuiorum, crapulæ, abdominis, & excitandæ Venæ, atque per eos in varijs nationibus introducta sunt: sic vt tradat de lōgè disitis à nobis nationibus, doctissimus ille sacræ Theologiæ quondam in Collegio Pontificio Anglorum apud Remenses professor Guilielmus Reginaldus Anglus lib. 2. Caluino turcismi, folio 234. ministros verbi in Scotia quotidie nouas artes excogitare, quibus carnem irritent, atq; ad libidinem incendat: alios ad macerandas carnes bubulas pipere loco salis, alios alijs artificijs semetipsos ad Venereas cupiditates fortiter exercendas extimulare. Geneuenses & Heluetios ministros ignauos ventres asferit, & potius passuros cælum terræ misceri, quàm vt molestiam aliquam ventri suo afferant. Ioannem verò Caluinum Caluisticæ religionis facilè principem & architectum magna cura & diligentia sibi prouidisse, vt nihil haberet in mensa, nisi egregium, & singulare; & exquisito studio o-pipare præparatum panem ex optimo frumento, admisto saccaro, cinnamomo, & aqua rosacea confectum, qui per Anton-

*Panis
Caluini.*

masiam

masiam Caluianus panis dicebatur. Vinum item maximè selectum & nobile, carnes lautissimæ, quocunq; etiam pretio emebantur, ad eius mensam præparabantur: præter salgama quædam, & compositiones exquisitas ex aromatariorum officinis depromptas. Hæcine sunt nostrorum verorum prophetarum, qui abstinentia summa & sanguine sancto Christi Euangelium testati sunt, vestigia? Hæcine respondent Euangelicæ pœnitentiæ? Hæcine naturæ communes leges ab Ecclesiastico capite 29. traditæ stabiliunt? *Initium* (inquit) *vita hominis aqua & panis & vestimentum, & domus protegens turpitudinem.* Nobilissimi olim gentiles, solius naturæ legibus ducti, maxima cum sobrietate vitam agebant, & comedebant in plateis publicè, vt alij eorum exemplo ad frugalitatem, & sobrietatem amplexandam allicerentur, testis Valerius Maximus lib. 2. cap. 1. *Maximis, inquit, viris prandere & canare in propatulo, verecundia non erat: nec sane vllas epulas habebant, quas populi oculis obijcere vererentur: erantq; a deo continentia intenti, vt frequentior apud eos puluerum quam panis usus esset.* Hæc ille. Licet verò id tum non coactè fecerint maiores

*Gentiles
quàm sobrie
vixerint.*

*Lutheri
Lycurgi
lex tem-
perantia.*

iores nostri, sed vt exemplo suo allicerent ad temperantiaē studium: quidam tamen sapientissimi legum latores de hac re certis legibus statuerunt. Exemplo est Lycurgus Lacedaemoniorum princeps teste Trogo Pompeio lib. 5. qui suis legibus populum publicè conuiuari mandauit, parsimoniam omnibus persuasit laborem militiæ, existimans assidua frugalitatis consuetudine faciliorem esse, vt rectè scripserit sapientissimus Boetius lib. 2. de consolatione philosophiæ metro 5. complectens & cibi, & potus, & in vestibus certam moderationem.

*Fœlix nimium prior et as
Contenta fidelibus aruis,
Nec inertī perdit a luxu
Facili qua sera solebat
Ieiunia soluere glande,
Nec Bacchica munera norat
Liquido confundere melle,
Nec lucida vellera Serum
Tyrio miscere veneno,
Somnos dabat herba salubres
Potum quoq; lubricus amnis.*

Et Ouidius in Fastis meminit, veteres mero lacte & herbis olim victitasse. Solarum
herbarum

herbarum meminerunt sacræ literæ. *Ecce Lex dicitur*
enim, inquit Dominus Gen. 1. 29. *dedi vo-*
na eadē
bis omnem herbam afferentem semen super dere-
terram, & vniuersa ligna quæ habent in se-
metipsis sementem generis sui, vt sint vobis in
escam, & cunctis animantibus terra, & c. vt
habeant ad vescendum. Cæterum hæc crâ-
 pula certissima via est ad omnia flagitia, &
 ad hæresin tandem : sicut enim dum so-
 lis herbis victitabant, nulla ætas erat bre-
 uior : sed diuturna admodum, mille pene
 annos contingens, erantque homines ea
 pietate, vt propter sancta seruitia Deo sin-
 gulari pietate præstita à Domino raperen-
 tur : quemadmodum in Enoch & Helia
 meminit sacra scriptura, Gen. 5. 24. 4. Re-
 gum 2. 11. sic postmodum vbi maior liber-
 tas conuiuandi & comedendi data fuit, Ge-
 nef. 9. 3. ita vt omne quod moueretur &
 viueret, cederet in cibum hominum, eaq;
 vt olera virentia comederent, tandem cõ-
 flauerunt vitulum; & immutauerunt gloriam
 Dei, in similitudinem vituli comedentis fœ-
 num : & statuerunt sibi idolum, & solenni-
 tatem Domini, præconis voce conclama-
 runt Exod. 32. dicentes. *Hi sunt Diij tui*
Israel, qui te eduxerunt de terra Egypti, & c.
surgentesq; mane obtulerunt holocausta &
hostias

Vitalis
in Oreb.

hostias pacificas, & sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere. Quem lusum postmodum vers. 28. consecuta est ad imperium Moysis cædes triginta trium millium hominum. Ac primò quidem, ut est Deuteron. capite 32. versu 12. Dominus solus dux eius fuit, & non erat cum eo, scilicet populo Israel, Deus alienus. Constituit eum super excelsam terram, ut comederet fructus agrorum: & sugeret mel de petra, oleumq; de saxo durissimo. Butyrum de armento & lac de ouibus, cum adipe agnorum, & arietum filiorum Basan. Et hircos cum medulla tritici, & sanguinem uuae biberet meracissimum. Sed mox sequitur: Incrassatus est dilectus, & recalcitrauit, incrassatus, impinguatus, dilatatus. Dereliquit Deum factorem suum, & recessit à Deo salutari suo. Prouocauerunt eum in Dijs alienis (ecce idolatriam) & in abominationibus ad iracundiam concitauerunt. Immolauerunt Daemonijs & non Deo, Dijs quos ignorabant: Noni recentescq; venerunt, ut superius capite secundo ostendimus. Ex hac enim gula, non tantum corpus ipsum, sed & anima ita incrassatur, ut ad diuina omnia intelligendi vis hebes reddatur. Inuenti enim sunt, inquit Dominus Ierem. capit. 5. vers. 26.

in po.

in populo meo impij, insidiantes quasi aucupes, laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros. Sicut decipula plena ambus, sic domus illorum plena dolo, ideo magnificati sunt & ditati. Incrassati sunt & impinguati: & praterierunt sermones meos pessime. Tales Iudæi Matth. capit. 13. vers. 13. *Auditus, inquit CHRISTVS, auris audietis & non intelligetis: & videntes videbitis, & non videbuntis. Incrassatum est enim cor populi huius, & auribus grauitur audierunt, & oculos suos clauserunt; ne quando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & conuertantur, & sanem eos.* Similia D. Paulus Actor. 28. 27. iisdem Iudæis Romæ obijcit. Sed hi luent gladio Domini, qui Isa. 34. 6. *repletus est sanguine, incrassatus est adipe.* Ad tanta pericula merito exhorrescât quidam delictiores religiosi, qui ad sanctioris disciplinæ studium vocati, ad ieiunia, ad ciborum temperantiam, vbi sub pietissimis sanctissimorum ordinum patriarchis aliquandiu aliqua pietatis spe vixerunt, ad laqueos gulæ citius quàm animaduertere queant, à Dæmone incauti pertrahuntur, & vescuntur non secus ac Adam & Eua in paradiso. Qua quidem in re sunt præ cæteris insolentiores ij, qui

infimo quodam genere procreati sunt.
 Hi siquidem superioribus suis maiores mo-
 lestias semper exhibent, quàm ditiores, ma-
 ximè vbi non nihil literarum didicerint,
 tum enim non tam religiosos quosdam a-
 gunt, quàm medicos. Adducunt placita Ga-
 leni, Aphorismos Hippocratis, quib⁹, quã-
 uis diuersa ab istis bonis & doctissimis me-
 dicis sententia, gulam suam contra simpli-
 ciores cibos tueantur, quos D. Bernardus
 sermone 30. super Cantica tali penicillo
 depingit. *Tu quoq³, inquit, si propriam dese-
 ras voluntatem: si corporis voluptatibus per-
 fectè renunties: si carnem tuam crucifigas cum
 vitijs & cõcupiscentijs: sed & mortifices mem-
 bra tua, quæ sunt super terram: probabis te
 Pauli imitatore, qui non facies animã tuam
 pretiosorem teipso: probabis & Christi disci-
 pulum, etiam illam perdendo salubriter. Et
 quidem prudentius eam perdis ut custodias,
 quàm custodis ut perdas. Nam qui voluerit
 animam suam saluam facere, perdet eam.
 Quid hîc vos dicitis observatores ciborum, mo-
 rum neglectores? Hippocrates & sequaces eiu-
 docent animas saluas facere in hoc mundo:
 Christus & eius discipuli perdere. Quemnam
 vos è duobus sequi magistrum eligitis? At
 manifestum se facit qui sic disputat: hoc ocli-
 lis, hor*

lis, hoc capiti, & illud pectori vel stomacho nocet. Profecto unusquisq; quod a suo Magistro didicit, hoc in medium profert. Num in Evangelio legisti has differentias, aut in prophetis, aut in literis Apostolorum? Caro & sanguis pro certo reuelavit tibi hanc sapientiam: non spiritus Patris. Est enim carnis hæc sapientia. Sed audi quid de ipsa nostri medici sentiant. Sapientia, inquiunt, carnis mors est. Item, sapientia carnis inimica est Deo. Num Hippocratis, seu Galeni sententiam, aut certe de schola Epicuri debui proponere vobis? Christus sum discipulus: Christi discipulis loquor. Ego si peregrinum dogma induxero, ipse peccauit. Epicurus atq; Hippocrates corporis, alter voluptatem; alter bonam habitudinem præfere; meus magister utriusq; rei contemptum prædicat. Anima in corpore vitam, quam summo studio iste unde sustentet: ille unde & delectet, inquit, atq; inquirere docet: Saluator monet & perdere. Quid enim tibi aliud de Christi auditorio sonuit, cum paulo ante clamatum est, Qui amat animam suam perdet eam? perdet eam dixit: siue ponendo ut Martyr: siue affligendo ut pœnitens. Quanquam genus martyrii est, spiritu facta carnis mortificare: illo nimirum quo membra caduntur ferro, horrore quidem mitius: sed diuturnitate

molestius. Videsne hac sententia magistri mei carnis sapientiam condemnari: per quam utiq³ aut in luxum voluptatis diffluitur; aut ipsa quoq³ bona valetudo corporis ultra quam oporteat appetitur? Deniq³ quod vera sapientia in voluptates non effluat, audisti profecto a sapiente: ne inueniri quidem hanc in terra suauiter viuertium. Qui autem inuenit, dicit, Super salutē & omnem pulchritudinē dilexi sapientiā. Si super salutē & pulchritudinē; quanto magis super voluptatē & turpitudinem? quid verò prodest temperare à voluptatibus, & inuestigandis diuersitatibus complexionum: ciborumq³ varietatibus exquirendis quotidianam expendere curam?

Querela delicatorum religioforum Legumina, (inquit,) ventosa sunt, caseus stomachum grauat, lac capiti nocet, potum aquarum non sustinet pectus; caules nutriunt melancholiam, choleram porri accendunt, pisces de stagno aut de lutosa aqua meae penitus complexioni non congruunt. Quale est hoc ut in totis fluuijs, agris, hortis, cellarijsue reperiri vix possit quod comedas? Putate queso Monachum esse non medicum: nec de complexionibus iudicandum, sed de professione. Parce obsecro primum quidem quieti tuae. Parce deinde labori ministrantium, parce grauamini domus, parce conscientiae: conscientiae dico non tuae, sed

sed alterius, illius videlicet, qui prope sedens & edens quod sibi apponitur, de tuo singulari seiuinio murmurat. Scandalo quippe est ei, aut tua odiosa superstitio, aut duritia: quam forte putat illius, qui tibi habet providere. Scandalizatur, inquam, in tua singularitate frater, indicans te superstitiosum tanquam superflua queritantem; aut certè me durum causans, qui non perquiram victui tuo necessaria. Hæc mellifluus & nobilissimus ille cum tribus nobilibus fratribus suis Bernardus, qui nulla egestate, sed solo diuini seruitij zelo Monasterij, ea in prælatura constitutus professus Abbas & vidit, & notauit, & cauenda monuit. Hi siquidè primi sunt gradus, quibus homo incrassatus mente ad apostasiam deducitur, & cum tota domo vt filijs & filiabus Iob indies conuiuantibus, & vinum bibentibus contigit, ab inimico humani generis obruitur Iob. capit. 1. vers. 18. atque adeo cum diuite epulone quotidie viuentè splendide Luc. capite 16. vers. 19. implacabili fame, & aridissima sempiterna siti cruciandus in barathrū præcipitatur. Habentes ergo alimenta, vt monet D. Paulus 1. ad Timoth. capit. 6. & quibus tegamur, his contenti simus.

Quæ-

Quæ vtraq; qualia apud D. Petrum Apostolum fuerint, refert ex D. Petri verbis selectissimus eius discipulus Clemens Romanus lib. 7. Recognitionum ad Iacobum fratrem Domini. *Sed fortasse, inquit, quamuis mecum positus videaris non agnoueris vitam meam: panis mihi solus cum oliuis, & raro etiam cum oleribus in usu est. Indumentum autem hoc est mihi, quod vides, tunica cum pallio: & hæc habens nihil aliud requiro, hoc mihi sufficit, quia merces mea non ad hæc presentia, sed illa quæ æterna sunt aspicit, & ideo nihil me rerum presentium & visibilium deletat.* Hæc D. Petrus. Sunt & alij ita gulæ dediti, vt benedictionem cibo potuq; à sacris literis debitam à sacerdotibus legitimis præsentibus non ferant, cuius rei præclarum exemplum refert D. Gregorius Turonensis Episcopus lib. 1. de gloria plurimorum Martyrum cap. 80. de quodam hæreticorum presbytero, qui in conuiuio conignatione ciborum præuere volens Catholicum presbyterum, illiq; illudere, diuina ultione interijt. *Historia hæc est. Semper Catholicis inimica est hæresis, & ubicunque potuerit tendere insidias, non omittit: sicut illud est, quod quodam loco factum celeberrima fama refert. Mulier quædam erat Catholica*

Falsi propheta nō ferunt benedictionē cibi à Catholicis factā.

tholica habens virum hereticum : ad quam
 cum venisset presbyter nostra religionis valde
 Catholicus, ait mulier ad virum suum : Rogo
 charitatem tuam, vt pro aduentu huius sacer-
 dotis qui me visitare dignatus est, letitia ha-
 beatur in domo nostra, ac preparatum dignis
 impendijs prandium, epulemur cum eo. Pro-
 mittente autem viro eius, sic se vt illa fla-
 gitabat, facturum, aduenit & alius here-
 ticorum presbyter : dixitq; vir mulieri, du-
 plicata est hodie letitia, eo quod sint sacerdo-
 tes vtriusq; religionis in domo nostra : Discum-
 bentibus autem ad conuiuium; vir ille cum
 presbytero dextera partis cornu occupat, Ca-
 tholicum ad sinistram statuens : positaq; ad la-
 uam eius sellula in qua coniunx eius desideret :
 dixit vir ad presbyterum hereticum; Si con-
 senseris dictionibus meis exerceamus hodie ca-
 chinnum de hoc Romanorum presbytero, vt Iniuria
 scilicet apposito ferculo, tu celerius signare fe- ikata
 stines; cumq; ille manum posuerit, illo tristis- Romano
 te, nos cum letitia comedemus. Cui ille, faciam, presbyter
 inquit, quod precipis, denique veniente dis- ro in be-
 co cum holeribus, signauit hereticus : posuitq; nedicen-
 manum suam, quod cernens mulier, ait : Ne do cibo.
 feceris, quia ingrati fero iniuriam sacerdotis.

Et exhibito alio cibo sumpsit Catholicus, in se-
 cundo vero & tertio ferculo similiter fecit ha-

reticus, quarto autem exhibito, cuius in medio sartago feruens aduenerat, in qua compositum erat cibus ille, qui ex collisis ouis parū permixta farina, dactylorum partibus, oliuarumq; rotunditatibus assolet exornari: hereticus festinans priusquam ferculum illud vel mensam tangeret, elevanti in obviam manu, signat, statimq; positum cochlearium sumit, non intelligens an caleret feruentemq; cibū infeliciter inglutivit; protinus accenso pectore astuare coepit, emissog; cum suspirio, immenso ventris strepitu, nequam spiritum exhalauit, ablatuq; de conuiuio, locatus in tumulto, terrena molis congerie est opertus. Tunc exultans presbyter nostrae religionis, ait: Verè vltus est Deus seruos suos, & conuersus ad virum, cuius erat conuiuium, dixit: Peryt huius memoria cum sonitu, & Dominus in aeternum permanet: tu vero appone quod comedam. Tunc homo ille perterritus expleto conuiuio prouolutus est ad pedes presbyteri, conuersusq; ad fidem Catholicam, credidit cum domo sua, quae in hac perfidia tenebatur, & multiplicata est latitia, sicut prius mulier flagitauerat.

Hæc sanctissimus ille Gregorius Turo-
nensis, qui in Gallijs vitam agens circa an-
num Domini 580. præclarissima quæque
miracula SS. Martyrum & Confessorum
post-

posteritati consecrauit. Aliam certè benedictionem promeruit manus S. Osualdi Anglorū regis, qui benedictionem passim expectauit, antequā liberalissimè victum præberet de regali sua mensa pauperibus. Qua de re sic Venerabilis Beda lib. historiæ Anglicanæ cap. 8. S. Osualdus, inquit, regni amplissimi culmine sublimatus, quod dictu mirum est, nihilominus pauperibus & peregrinis, semper humilis, benignus & largus fuit.

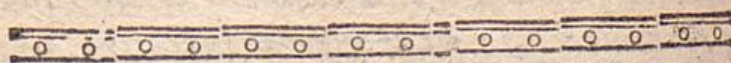
S. osualdi
pietas era
ga paupe
res.

Fertur enim quòd tempore quodam cum die sancto Pascha cum Aidano Episcopo consedisset: ut prandium sumerent, positusque esset in mensa coram eo discus argenteus regalibus epulis refertus: iamque essent manus ad panem benedicendum missuri, intrauit subito minister ipsius, cui suscipiendorum inopum erat cura delegata, & indicauit regi, quia multitudo pauperum undecunque adueniens maxima per plateas sederet, postulans aliquid elemosynæ a rege.

Qui mox dapes sibi appostas deferrè pauperibus iussit: sed & discum confringi, atque isdem minutatim diuidi precepit. Quo viso Pontifex qui assidebat, delectatus tali factu pietatis, apprehendit dexteram eius, & ait:

Nunquam

Nunquam inueterascat hæc manus. Quod & ita iuxta votū benedictionis eius euenit. Nam cum interfecto illo in pugna, manus in brachio à cætero esset corpore resecta, contigit ut hæc manus incorrupta perduret. Deniq; in urbe regia, quæ à Regina quondam vocabulo Bebbæ cognominatur, loculo inclusa argenteo, in Ecclesia S. Petri seruatur, ac digno à cunctis honore veneratur. Atque hæc de falsorum prophetarum gula & crapula, & verorum prophetarum abstinētia dicta sufficiant, Nunc sequentia vitia examinemus.

CAPVT XV.

FALSOS PROPHETAS
esse homicidas.

Veri pro **V**T verorum prophetarum semper
phetæ co- fuit omni studio conatuq; eò tende-
nati ho- re, vt mortem hominibus à Deo intenta-
mines ab tam exhortationibus & vaticinijs ad popu-
nteritu lum arctioris vitæ propriæ exemplo & o-
vindica- rationis ad Deum Opt. Max. quasi assi-
re, secus duo exercitio auerterēt: sic falsorum pro-
falsi pro- phetarum semper quasi proprium fuit, ple-
pheta. bem à se ad perfidiam pertractam ad mac-
cellum quasi carnificinæ mactandam co-
gere

gere & deducere. Neque dissimili studio erga mortuos ad vitam reuocandos, & viuos morti destinandos fuisse, probandum iam erit. Quis verò est, quod primum & potissimum sit in hoc negotio, qui non videat, nunquam homicidia sub falso vaticinio falsorum nostrorum prophetarum, magis quàm iam viguisse: & tempora Osee veri prophetæ longè superasse? qui capite 4. statim sub initium, sic iniuriam suorum temporum commemorat. *Audite, verbum Domini filij Israel, quia iudicium Domino, cum habitatoribus terra; non est enim veritas, non est misericordia, & non est scientia Dei in terra, Maledictum & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundauerunt, & sanguis sanguinem tetigit.* Quid hic est apud Oseam, quod à nostris temporibus discrepat, & maximè in homicidijs perpetrandis, quæ D. Paulus Galat. 5. 21. inter opera carnis, quæ ab aditu regni cælestis arcent, planè recenset, sicut D. Ioannes Apo. 22. 15. Quo quidem in genere primò ij recensentur, qui vel manu, vel consilio, vel consensu sanguinem humanum præter consuetam sacri Romani Imperij & Christianorum Regum & Principum iura fundunt. Non enim tantùm,

Homicidia nostræ temporis varia.

1. Genus homicidarum qui manu,

vt in-

vt inquit D. Paulus, qui faciunt homicidia & similia, digni sunt morte: sed & qui cōsentiunt facientibus ea, Rom. 1. 32. Manibus proprijs nostri seculi Anabaptistas talia attentasse Sangallis & Monasterij, superius capite 5. ostendimus. Quibus addi potest præclarum facinus aliud, quod sequenti decimo septimo docebimus, vbi illorum libidinem & luxuriam describemus. De excitato per Lutherum Rusticorum tumultu, cuius belli duces Sebastianus Munsterus & Phiferus fuerunt: & summa clade centum millium rusticorum in eodem conflictu, diximus ibidem: sicut & quomodo hortatus sit Christianos Principes, vt manus suas lauent in Pontificum Romanorum, quos propter auctoritatem maximos, propter functionem sanctissimos semper nominauimus: & Cardinalium sanguine. Quàm verò sanguinolentus in simili genere fuerit etiam in principes & Magistratus ciuiles Thomas Monetarius in epistola ad suos sectatores missa, quo melius posteritati constet, libet ex ipsius Lutheri scriptis adiungere verba ipsa, quæ Lutherus tomo tertio Germanico folio 132. ita ponit. *Nolite pusillanimes esse, nolite peruersis istis phantastis & sceleratis nebulos.*

*Thomas
Monetarius
cruentus
animus,
cui
patrocini-
um Lu-
therus.*

nebulonibus (principes & Magistratus intel-
ligit) diutius adulari : Incipite & pugnat
prælium Domini, iam dudum tempus est : ad-
hortamini fratres vestros omnes ad hoc, ut diu-
num testimoniũ non irrideant, alioquin omnes
peribunt. Tota Germania, Gallia & Italia cõ-
mota est, Magister vult ludum ludere, per-
eundum est sceleratis nebulonibus, &c.

Verũ agite nunc, agite, agite, tempus
est. Nebulones isti valde vecordes sunt vt can-
nes, incitant fratres vt ad pacem veniant, &
commodum testimonium reddant : agite, agi-
te, agite ne moueamini misericordia, Etiam-
si Esau vobis bona verba proponat Genes. 33.
Rogabunt vos tam amice, deprecabun-
tur, flebunt vt pueri. Nolite misericordia
moueri, vt Deus per Moysen mandauit
Deut. 17. & nobis quoque idem manifestauit,
&c. Agite, agite, agite dum ignis calet, cu-
rate ne ignis vester a sanguine frigescat, fa-
bricamini pinet panet super incude Nim- O crues-
brod : deicite illis turrim. Non est possibile vt tam be-
liberi sitis a timore hominum, quamdiu vi- stiam.
nunt isti non potest vobis aliquid dici de Deo,
dñi illi vobis dominantur. Hæc ille pro singu-
lari sui Euangelij humanitate & clementia.

Capit. me verò non minima admira-
tio, quomodo hic per incudem intelligat
Nimbrod

*Tubal-
cain fa-
ber.*

*Incus fal-
sorū pro-
phetarū
que.*

Nimbrod, quem sacræ literæ nullibi asse-
runt fabrum ferrarium fuisse, sed expresse
venatorem coram Domino robustissimū,
vt est Gen. 10. 89. Nec minus miror, eum
non potius mentionem fecisse Tubalcain
filiij Sellæ, qui Genes. 4. 22. fuit malleator
& faber in cuncta opera æris, & ferri: sed
eo in loco nulla incudis fit mentio. Ve-
rendum enim ne is, qui talem incudem so-
licitat, ad Leuiathan officinam aliquando
rapiatur, & eiusdem incudi egregiè concu-
tiendus subiiciatur: cuius cor Iob. 41. 15. in-
durabitur quasi lapis, & stringetur quasi mal-
leatoris incus. Neq; huius officinæ, flamma
ignis, vnquam deesse poterit, cum de eo-
dem versu 8. dicatur. *Sternutatio eius splen-
dor ignis, & oculi eius vt palpebræ diluculi. De
ore eius lampades procedunt sicut tede ignis
accense. De naribus eius procedit fumus sicut
olla succense atq; feruentis, Halitus eius pru-
nas ardere facit, & flamma de ore eius egredi-
tur.* Hic certissimus erit artifex, in cuius
incude egregiè resonabit falsorum pro-
phetarum pincede pancf.

*2. Genus homicida-
rum qui
intestino* Secundum locum inter homicidas te-
nēt, qui intestino & vatiniano quodam o-
dio feruntur in proximum suum, id quod
clare satis D. Ioannes testatur, cum in pri-
ma

ma epistola cap. 3. 14. Nos scimus quoniam odio feru
 translati sumus de morte ad vitam, quoniam tur in p
 diligimus fratres. Qui non diligit: manet in ximum.
 morte. Omnis qui odit fratrem suum: homi-
 cida est, & scitis, quoniam omnis homicida
 non habet vitam aeternam in semetipso ma-
 nentem. Quod verò grauius odium ex-
 cogitari potest, quàm id quod superiori
 capite quinto Luthero inesse probauimus?
 Quo certè in crimine parum cedit impro-
 bitati Iudeorum, qui Barrabam virum ho-
 micidam petierunt sibi dari Actor. 3. 4. &
 7. 52. auctorem verò vitæ Christum Do-
 minum in infamem crucem egerunt. Erat
 enim Barrabas homicida & latro, & pro-
 pter seditionem concitatam abductus ad
 carceres Luc. 23. 19. 25.

Tertium locum inter eosdem tenent, *3. Genes*
 qui quocunq; tandem nomine Diaboli de *quia Sa-*
 siderijs satisfaciunt, & sic se filios Satanæ *tana desir*
 constituunt ac profus filij sunt homicidæ. *derijs quo*
 Si enim Elisæus propheta 4. Reg. c. 6. 32. *cunq; mo*
 Ioram Regem Israel rectè vocauit filium *do satis-*
 homicidæ dicens. *faciens.*
Nunquid scitis quòd mise-
rit filius homicidæ hic, vt pracidatur caput
meum? Meritò nos homines hos & homi-
 cidas, & filios homicidæ nominabimus.
 Hinc CHRISTVS Ioan. 8. 44. Vos, inquit,

Q ex pe-

ex patre Diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, quia non est veritas in eo. Qui ergo sequuntur opera Diaboli, homicidæ sunt. Falsi prophetæ ea sequuntur, quia decipiunt vt Diabolus, vt superioris capite 5. ostendimus: sunt ergo homicidæ.

4. Genus eorū qui subtrahunt aliquid parentibus suis.

Quartò tales sunt qui sine vlla conscientia alicuius peccati, subtrahunt aliquid parentibus suis. De quibus Sapiens Prouerb. 28. 24. *Qui subtrahit aliquid à patre suo, & dicit hoc non esse peccatum: parricida est.*

5. Genus eorū qui viuos morti destinant.

Nostros verò falsos prophetas plurima DEO Optimo Maximo communionum nostrorum patri & Ecclesiæ Catholicæ Matri, furto etiam & rapina subtraxisse, satis superq; superiori cap. 5. & 12. ostendimus. Conuincitur ergo inde, eos esse homicidij participes. Est & quintum & nouum, & hæc genus inauditum homicidarum genus, eorum scilicet, qui viuos simulata sanctitatis & miraculorum specie morti destinant. Erat olim prophetarum verorum tanta erga proximum pietas & in Deum fides, vt eorum meritis mulieres, vt D. Paulus Heb. 11. 35. loquitur, accer-

acceperint de resurrectione mortuos suos *Veris pro-*
 Sic Helias 3. Regum 17. 19. excitat à mor- *pheta*
 tuis filium viduę in Sarephta Sidoniorum, *mortuos*
 licet iusto Dei iudicio prophetas Baal 3. *excitant.*
 Reg. 18. 40. internecioni dederit, & eius
 impetratione ignis cęlitus demissus duos
 principes quinquagenarios cum 100. mili-
 tibus 4. Reg. 1. 10. absumpserit. In simili
 tamen petitione, voto D. Ioannis & Iaco-
 bi Apostoli Saluator noster in nouo testa-
 mento minimè annuit, Lucę 9. 54. Sic
 Elisęus cū in viuis esset, ad vitam reuo-
 cavit 4. Regum 4. 35, filium Sunamitidis:
 Vita verò functus, ad solorum ossium ip-
 sius contactum reuixit mortuus, & stetit
 supra pedes suos, 4. Reg. 3. 21. Ecclesiasti-
 ci cap. 48. vers. 13.

His non dissimiles fuerunt in no-
 uo testamento D. Petrus & Paulus: quo-
 rū illi in ciuitate Lydda excitauit Dorcā,
 Actor. cap. 9. 40. hic Eutychem Troade,
 Actor. cap. 20. vers. 9. & quam plures alij,
 vt D. Stephanus, D. Martinus & D. Be-
 nedictus, cæteri; insignis sanctitatis viri.
 Noui verò pseudoprophetę, qua virtu-
 te valeant viuos morti dedere, id primò
 satis constat, & ex facto Iohannis Calui-
 ni facilè elicies.

Q.

Quæ-

*Caluini
in mortis
is excitā
dis falla-
ssa.*

Quendam Brulæum Ostunensem eò deduxit, vt se mortuum simularet, qui tandem cum ex composito à Caluino suscitandus esset, diuina ultione percussus, verè mortuus apparuit. Rei historiam sic ab Hieronymo Bolseco in vita Ioannis Caluini capite 13. & à Reuerendo sanctissimæ memoriæ Laurentio Suriò Carthusiano mihi olim à pueris notissimo in cõmentarijs suis Rerum in orbe à tempore Caroli V. gestarum sic narratur.

Brulæus Ostuno Genenam vigentis illic religionis studiosus demigrarat, & cum inops esset atq; pauper, vterq; ipse & uxor Caluini gratiam aucupabantur, vt ei commendati, pecunia pauperum, cuius ipse loculos gestabat, eleemosynarumq; fierent participes, Eis vitæ subsidia Caluinus benignè pollicetur, alijsq; in rebus se adiuturum promittit, si ipsi contrā suam operam sibi non negarent ad rem quandam, quam per eos fieri vellet: sed opus esse fide, & magna taciturnitate. Vicissim autem illi ad hoc, quod iubere vellet, promptos se offerunt: & quemadmodum à Caluino edoctus instruetusq; fuerat Brulæus, morbum simulat & se in lectum abicit. Ministri pro concione populo commendant, vt precibus iuuarent & eleemosynis paupertati succurrerent. Non diu post

post personam mortui induit, & quidem mortuum se simulat. Hinc Calvinus clam admonitus, quasi tamen omnium rerum ignarus, deambulatum prodit: sed comitatus pro more suo magna caterua amicorum, qui ipsi singulariter coniuncti & summè intimi essent, sine quibus vix pedem domo efferbat. Postquam autem eò ventum esset, ubi clamores & eiulatus uxoris, qua misellam & desolatam aliquam mulierem egregie exprimebat, exaudiret: quidnam hoc esset sciscitatus, domum ingreditur ubi ingenua ipse, & reliqua caterua puoluitur precibusq; alta voce profusis Deum obtestatur, potentiam suam ut declarare, & mortuo huic vitam restituere, gloriamq; suam sic uniuerso populo declarare vellet, simulq; manifestum facere se Calvinum peculiarem sibi que gratum seruum esse: & à se ad Euangelij sui ministerium atq; Ecclesie reformationem singulariter & verè vocatum. Post quas preces ad mortuum appropinquat, & miseri hominis manu apprehensa in Dei & filij eius Domini nostri Iesu Christi nomine imperat, ut se erigeret, Dei que sic gratiam manifestam faceret. Repetit iterum, sepiusq; eiusdem sermonis voce etiam altius eleuata. Quid fit? neq; audit, neq; loquitur, neq; se commouet mortuus: iusto enim Dei iudicio, qui fucos mendaciaq; de-

Bruleus
simulatè
à morte
reuocan-
dus à Cal-
uino verè
mortuus
inueni-
tur.

^{detestatur}
 simulabat, verè esse mortuus repertus est, &
 uxor quicquid ageret, quomocunq; eum
 impelleret, neq; vocem extorquere, neq; ut se
 commoueret efficere potuit: sed totus frigebat,
 rigebat totus. Quo animaduerso plorare, vlu-
 latus serio edere ex animo cœpit uxor, & in
 Calvinum inuecta, impostorem eum, sicarium,
 latronem, qui maritum interemisset, appellans,
 ex ordine rem quomodo exat gesta, clara alta-
 q; voce exposuit. Quæ cum neq; admonitioni-
 bus ullis permoueri, neque minis satis terreri
 posset, ut taceret, Calvinus apud maritum
 mortuum ea relicta, illinc se subduxit, in vul-
 gus spargens, mœrore ex mariti obitu deliram,
 ideog; excusandam, & hoc illi indulgendum
 esse. Certum hoc est, conuentum cum ea dein-
 de, urbe ut excederet, & est ipsa Ostunum re-
 uersa, nupsitq; postea ministro, quem Cou-
 dreus vocabant. Similia Alanus Copus &
 R. pater Franciscus Turrianus lib. 1. Dog-
 matum charact. verbi Dei asserunt conti-
 gisse anno 1558. in Polonia in pago Bict-
 hage non longe à Cracouia à quodam eius-
 dē farinae cōcionatore, qui quendam Mat-
 thæū nomine pretio induxit, vt se mortuū
 quidā si- simularet, quē volens ad vitā reuocare re-
 mulās se uera mortuū in feretro in velata facie in-
 mortuum, uenit. Verior certè est huius rei gesta hi-
 storia.

storia, quã ea quæ antè paucos annos ab ad- *excitant-*
 uersarijs ementita fuit cum ex Rheni pro- *us mor-*
 uincia laudatissimæ Societatis Iesu Patres, *tuus inue-*
 aliqui zelo religionis in Septentrionalibus *nitur.*
 Liuoniæ partibus propagandæ studio à
 Reuerendo admodum & ex illustri Du- *Missio*
 cum Aquauiuæ familia Claudio eiusdem *patrũ So-*
 societatis vigilantissimo Generali & præ- *cietatis*
 sidente in Liuoniam missi sunt: Serenissimo *in Liuo-*
 & piæ memoriæ Stephano Poloniæ Rege *niam, &*
 id precibus tum apud summũ Romanum *quãde is*
 Pontificẽ, tum apud dictum R. P. Genera- *ementiti*
 lem Claudium Aquauiuam contendente. *sunt hanc*
 Res hæc adeo perstrinxit aduersarios, ut e- *tici.*
 mentito scripto quodã faterentur hos Cra-
 couiæ ad Nilum (nullus autem ibi vnquam
 Nilus fluuius visus est) in rotam ob crimina
 actos fuisse. Veritatis indagandæ gratia Il-
 lustrissimus Elector Moguntinus, ut om-
 nem huius rei cogitationem Electori Sa-
 xonico adimeret, mittit ad Regem Po- *Regis Ste-*
 loniæ, explorat rei gestæ vanitatem. Rex *phani fi-*
 vt fuit Societatis propagandæ amantis- *des in So-*
 simus, publico totius regni testimonio co- *cietate lo-*
 arguit ementitam à perfidis in Patres opti- *su & ca-*
 mos contumeliã: sed & ego hos, dum de *lumnia*
 hoc negotio à Serenissimo Rege per Ele- *vindicã-*
 ctoris Moguntini legatos inquireretur, da.

Q +

vidi

*Mendaces rota
digni.*

*Lutherus
conatur
mortuū
suscitare.*

*Polychro-
nus hære-
siarcha
idem co-
natur.*

vidi omnes istos in Liuonia superesse, nec in rotam actos, sed vt strenuos Dei, & Ecclesie Christi & Romanę ministros in barbaris illis nationibus, magna rerum aduersarum tolerantia rem religionis agere, & confirmare, contestante Deo eorum innocentiam portentis & miraculis. Digni certè mendaces isti aduersarij, quorum rota natiuitatis Iacobi 3. 6. inflammata est lingua mendaci, vt eos Deus cum impijs ponat psal. 82. 14. *sicut rotam & sicut stipulam ante faciem venti.* Cæterum ad rem redeamus. Quo nam miraculo Lutherus sese suis aut prophetam, aut Eliam probauerit nondum liquet, nisi quod Vvilhelmum Nefenum in Albi submersum vanis immurmurationibus spe miraculi in vitam reuocare frustra tentauit. De Polychronio hæretico Monothelita simile quidam refert Alanus Copus Dialog. 6. cap. 29. ex Act. 15. Sexti Concilij Oecumenici. *Veterator, inquit, suo respondens nomini Polychronus, ausus est ad confirmationem sectæ suæ vltro apud sextam Oecumenicam Synodum in Trullo polliceri se mortuum vita rediturum. Non ita multo post, allato cadauere virtutis suæ specimen editurus, cum diu frustra mortuum ad vitam reuocare tentasset,*

ab

ab omni concione ut vanissimus nebulo, explosus est, nec tamen errorem deponere voluit.

Refert & Paulus Diaconus (libro ultimo rerum Roman.) mirabiles Iconomachorum fraudes, quibus ille hæresin suam, & impietatem Constantini Copronymi stabilire conati sunt. Ait enim quosdam ex illis clam in Imperiale sepulchrum, se propriuisse, & quasi à mortuo, ea vox prolata fuisset, magnis laudibus Constantinum Copronymum extulisse: ut eo commento hæresin illam, quæ in imagines grassabatur populo plausibilem redderent. In horum viuorum interemptione obseruet Christianus lector, verissimè dixisse Tertullianum de præscriptionibus hæreticorum hæc esse potissima miracula quæ ab hæreticis patrantur, *Agnosco, inquit, maximam virtutem hæreticorum, qua Apostolos in aduersum emulantur, illi enim de mortuis viuos suscitabant isti de viuis mortuos faciunt.*

Adde si vis è Tertulliano, Apostolos cæcos illuminasse: hos, videntes oculis luminibusq; priuasse, id verum esse comperies, si legeris Gregorium Turonensem libr. 2. historiæ Francorum cap. 30. Docet siquidem eo in loco de Cirola Arianorum Episcopo, quàm ægrè tulerit Catholicos Episcos.

Iconomachorum in eodem genere fraus.

Qualia miracula faciunt hæretici.

Videntes excæcant ut Cirola Arianus fecit.

Q 5

pisco-

piscopos virtutibus & miraculis claruisse,
 ac proinde ex composito voluisse emen-
 titum cæcum illuminare, quem pro mi-
 raculo excæcavit. Historia memoratu
 dignissima. Verba eius sunt hæc. *Tem-*
poribus Arianorum sub Hunerico Chri-
stianorum Catholicorum persecutore Cirola
quidam Arianorum Episcopus, hereticorum
tunc maximus habebatur assertor, cumq; ad
persequendum Christianos Rex per diversa
transmitteret, S. Eugenium Episcopum vi-
rum inenarrabili sanctitate, qui tunc fereba-
tur magna prudentia esse, in suburbano ciuita-
eis sua reperit persecutor. Quem ita violen-
ter rapuit, ut nec ad hortandum gregem Chri-
sti illum abire permitteret. Ductus itaq; S.
Eugenius ad regem, cum illo Arianorum E-
piscopo pro fide Catholica decertauit: cumq;
eum de sanctæ Trinitatis mysterio potentissi-
mè deuicisset, & insuper multas per eum vir-
tutes Christus ostenderet; in maiorem insani-
am idem Episcopus inuidia inflammante suc-
cenditur. Erant autem tunc temporis cum
S. Eugenio viri prudentissimi atq; sanctissimi,
Vindemialis & Lōginus Episcopi pares gradu,
& virtute non impares. Nam S. Vindemia-
lis eo tempore ferebatur mortuum suscitasse:
Longinus autem multis infirmis salutem tri-
 buit:

D. Euge-
nij laus.

S. Vinde-
mialis &
S. Longi-
nus mira-
culapa-
erant.

buit: Eugenius quoq; non solum visibilia
oculorum cacitatem, sed etiam mentium de-
pellebat. Quod cernens ille nequam Arianor-
um Episcopus, vocatum ad se quendam ho-
minem, ab illo, quo ipse vivebat errore dece-
ptum, ait. Non parior quod hi Episcopi
multa in populo signa depromant, illosq; cuncta
me neglecto sequantur. Acquiesce nunc his,
qua precipio, & acceptis quinquaginta aureis,
sede in platea, per quam nobis est transitus, &
manum super clausos oculos ponens, me pra-
tereunte cum reliquis exclama cum magna
virtute, dicens, Te beatissime Cirola, nostra re-
ligionis antistes, deprecor, ut respiciens manife-
stes gloriam, ac virtutem tuam, ut oculos
meos aperiens, merear lucem videre, quam
perdidi. Qui iussa complens, residensq; in
platea, transeunte heretico cum sanctis Dei,
iste qui Deum irridere cogitabat, exclamat
in magna virtute, dicens, Audi me beatissi-
me Cirola, audi me sancte sacerdos Dei, respice
cacitatem meam: experiar medicamenta, qua
sepe caci reliqui a te meruerunt, qua leprosi
expertisunt, qua etiam ipsi mortui prae-
senserunt. Adiuro te per ipsam virtutem, quam
habes; ut mihi desideratam restituas lucem.
quia graui sum cacitate percussus. Verita-
tem enim nesciens verum dicebat, quia exca-

cane-

cauerat eum cupiditas, & virtutem Dei omnipotentis irridere per pecuniam aestimabat. Tunc hereticorum Episcopus paululum se diuertit, quasi in virtute triumphaturus, elatus vanitate atq; superbia, posuit manum suam super oculos eius, dicens: Secundum fidem nostram, qua rectè Deum credimus, aperiantur oculi tui. Et mox ut hoc nefas erupit, risus mutatur in plandum, & dolus Episcopi patefactus in publico. Nam tantus dolor oculos miseri illius inuasit, ut eos digitis vix comprimeret ne creparent. Deniq; clamare coepit miser ac dicere: *Vae mihi misero, quia seductus sum ab inimico legis diuinae, Vae mihi, quia Deum per pecuniam irridere volui, & quinquaginta aureos accepi, ut hoc facinus perpetrarem.* Ad Episcopum autem aiebat. *Ecce aurum tuum, redde lumen meum, quod dolo tuo perdidisti: vosq; rogo gloriosissimi Christiani ne despiciatis miserum; sed velociter succurrite pereunti.* Verè enim cognoui, quia Deus non irridetur. Tunc sancti Dei misericordia moti: Si, inquiunt, credis, omnia possible sunt credenti. At ille clamabat voce magna: *Qui non crediderit Christum filium Dei & spiritum sanctum equalem habere substantiam atq; Deitatem cum Deo Patre, hodie qua ego perfero, patiatur.* Et adiecit.

Credo

Credo Deum Patrem omnipotentem, credo in
 filium Dei Christum Iesum aequalem patri,
 credo Spiritum sanctum Patri & filio consub-
 stantialem atq; coaeternum. Hec illi audientes
 & se inuicem honore mutuo praeuenientes, ori-
 tur inter eos sancta contentio, quis oculis eius
 signum beatae crucis imponeret. Vindemialis
 vero ac Longinus Engenium, ille autem è con-
 tra, eos exorat, ut manus imponerent ceco.
 Quod cum fecissent, & manus suas super ca-
 put eius tenerent, sanctus Engenius crucem
 super oculos cecifaciens, ait: In nomine Pa-
 tris, & filij, & Spiritus sancti veri Dei, quem
 trinum in una aequalitate atq; omnipotentia
 confitemur, aperiantur oculi tui. Et statim ab-
 lato dolore ad pristinam redijt sanitatē. Ma-
 nifestissime autem patuit per huius cacitatem,
 qualiter hareticorum Episcopus oculos cor-
 dium misero assertionis suae velabat amictu,
 ne veram lucem illi liceret fidei oculis contem-
 plari. O miserum, qui non ingressus per ianu-
 am, id est, per Christum, qui est ianua vera,
 lupus magis gregi quam custos effectus est, &
 pacem fidei, quam credentium cordibus de-
 buerat accendere, prauitate cordis sui conaba-
 tur extinguere. Sancti vero Dei alia signa in
 populo multa fecerunt, & erat vox una populi
 dicentis, verus Deus Pater, verus Deus Filius,
 verus

D. Euge-
 nius illu-
 minat
 eum quē
 Cirola ex-
 cecauerat.

Spiritus sanctus una fide colendus, uno timore metuendus, eodemque honore venerandus.

Hunericus
regis ty-
rannis.

Nam qua Cirola asserit, falsa esse cunctis est manifestum. Videns autem Hunericus rex assertiones suas per sanctorum fidem gloriosam taliter denudari, nec erigi sectam erroris, sed potius destrui, fraudemque Pontificis sui in hoc scelere fuisse detectam: sanctos Dei post multa tormenta, post equuleos, post flammam, post ungulas iussit interfici. B. autem Eugenium decollari iussit sub ea specie, ut si in ea hora, qua ansis super cervicem incumberebat, non reverteretur ad hereticorum sectam, non occideretur, ne eum pro Martyre colerent Christiani, sed exilio damnaretur: quod ita factum esse

S. Euge-
nius exi-
lio dam-
natur.

manifestum est. Nam cum imminente morte interrogatus fuisset, si mori pro fide Catholica destinaret, respondit: Hac enim est sempiterna vita pro iustitia mori. Tunc suspensus gladio, apud Albigensem Galliarum urbem exilio deputatus est: ubi & finem vite presentis fecit. Ad cuius nunc sepulchrum multe virtutes creberrime ostenduntur. Sanctum vero Vindemiale gladio percussus praecepit, quod impletum est in hoc certamine. Octavianus vero Archidiaconus, & multa millia virorum ac mulierum, hanc fidem adferentem interempta atque deleta. Sed pro amore

gloria

gloria, nihil erant hæc supplicia Confessoribus sanctis, qui in paucis vexati, in multis bene se nouerant disponendos, iuxta illud Apostoli. Quia non sunt condigna passioner huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelatur in sanctis. Multi tunc errantes à fide, accipientes diuitias, inseruerunt se doloribus multis. Infelix autem quidam Episcopus nomine Reuocatus, eo tempore est reuocatus à fide Catholica. Tunc & sol teter apparuit, ita ut vix ab eo pars vel tertia eluceret, credo namq; id probantis sceleribus, & effusione sanguinis innocentis factum est. Hunericus verò post tantum facinus arreptus à Demone, qui diu de sanctorum sanguine pastus fuerat, proprijs se moribus laniabat: in quo etiam cruciatu vitam indignam iusta morte finiuit. Hæc ille. De similibus imposturis vide eundem Gregorium Turonensem de gloria Confessorum cap. 11. & 13.

Reuocatus Episcopus defecit à fide.

Hunericus arreptus à Demone se ipsum interimis

Est & sextum genus homicidarum, 6. genus quibus sunt maximè similes Anabaptistæ nostri, hi spiritu nescio quo ducti, tam obfirmato in hæresi sua sunt animo, ut pleurumq; hilariter sese quasi morti obijciant: non secus ac Iudæi illi, quos pseudomoy- ses iste, de quo dixi superius capite nono, ad præcipitia deduxit. Quæ certè res infir-

ferunt.

mis summo sæpe est offendiculo, & maximæ tétationis ansam præbet ignorantibus. Hæc certè non est sobriæ mentis constantia, sed insanæ mentis persuasio. Quæ quidem in re, qua ratione vitam moresq; Donatistarum & Circumcellionum ingeniū exprimât, & Satanæ instinctui satisfaciant, fatis superq; D. Augustinus epistola ad Bonifacium virum militarem, quæ est numero 50. sic scribit. *Sicut enim charitas laborat Ecclesia sic eos ab illa perditione liberare, ut eorum nemo moriatur: sic eorum laborat furor, aut nos occidere, ut suæ crudelitatis pascant libidinem; aut etiam se ipsos, ne perdidisse videantur occidendorum hominum potestatem. Qui autem nesciunt consuetudinem illorum, putant eos modò seipsos occidere, quando ab eorum insanissima dominatione per occasionem legum istarum, quæ pro unitate sunt constitutæ tanti populi liberantur. Qui autem sciunt & ante ipsas leges quid facere soleant, non eorum mirantur mortes sed recordantur mores, maximè quando adhuc cultus fuerat idolorum, ad paganorum celeberrimas solennitates, ingentia barbarum agmina veniebant, non ut idola frangerent, sed ut interficerentur à cultoribus idolorum. Nam illud si accepta legitima potestate facere vellent, si*

*Donati-
starum &
Circum-
cellionum
ingeniū,
& stultū
moriendi
desideriū*

quid

quid eis accidisset, possent habere qualemcumque
 umbram nominis Martyrum, sed ad hoc so-
 lum veniebant ut integris idolis ipsi perime-
 rentur. Nam singuli quique valentissimi iuue-
 nes cultores idolorum, quis quot occideret, ip-
 sis idolis vouere consueuerant. Quidam etiam
 se trucidandos armatis viatoribus ingerebant,
 percussuros eos se; nisi ab eis perimerentur,
 terribiliter comminantes. Nonnunquam &
 à iudicibus transeuntibus extorquebant vio-
 lenter, ut à carnificibus, vel ab officio ferirentur.
 Vnde quidam illos sic illuſisse perhibetur,
 ut eos tanquam percutiendos ligari & dimit-
 ti iuberet, atque ita eorum impetum incruentus
 & illaesus euaderet. Iam verò, per abrupta
 precipitia, per aquas, & flammam occide-
 re seipsos, quotidianus illis ludus fuit. Hæc
 enim eos tria mortis genera diabolus docuit:
 ut mori volentes, quando non inueniebant
 quem terrerent, ut eius gladio ferirentur: per
 saxa se mitterent: aut ignibus gurgitibusque
 donarent. Quis autem illos hæc docuisse cre-
 dendus est possidens cor eorum: nisi ille qui
 Saluatori nostro ut se de pinna templi præci-
 pitaret, Luca 4. tanquam de lege suggestit?
 Cuius suggestionem à se utique prohiberent, si
 Magistrum Christum in corde portarent. Sed
 quia in se Diabolo potius dederunt locum: aut

Quis eos
 docuerit
 se ipsos oc-
 cidere?

R

sic pe-

sic pereunt quemadmodum *Marc. 5.* grex ille porcorum, quem de monte in mare turba Damonum deiecit: aut illis mortibus erepti, & pio matris Catholice gremio collecti: ita liberantur, quemadmodum est à Domino liberatus, quē pater eius à Demonio sanandū obtulit *Matth. 17.* dicens, quod aliquando cadere in aquam, aliquando in ignem solet. Hæc D. Augustin^o. Eodē spiritu agitari nō dubito Anabaptistas, maximè eos, qui in Moravia maximo numero, & quasi in cœnobiis quibusdam versantur, quorum consuetudo fert (vt ab ijs qui ad nostram religionem reuocati sunt, accepi, cū istic locorum olim agerem) infirmos, cū nec dum animam egerunt, antequam eam agunt facco infuere & circa sepes terræ condere: sed tam funestis funeribus Ecclesia nostra iusta nulla persoluit, neque exequias occinit. Et hæc de his homicidis, & bene videntium excæcatoribus dicta sufficiant.

* *

CAPVT

CAPVT XVI.

FALSOS PROPHETAS
esse idololatrias, illusores, &
irrifores.

PRIMUM est in hoc capite, falsos prophetas esse Idololatrias, de quo minimè dubium. Id enim apertè docet D. Augustinus tom. 8. in psal. 80. his verbis. *Multi heretici*, inquit, (idem iudicium est de falsis prophetis) *cum paganis alios, & alios Deos ipsi sibi finxerunt, & eos etiam si non in templis, tamen quod est peius, in suo corde posuerunt, & falsorum ridendorumq; simulachrorum templa ipsi facti sunt. Magnam opus est intus hæc idola frangere, & locum Deo viuenti, non recenti mundare. Alludit & ad id Deut. 32. 17. Immolauerunt Damonis & non Deo, dijs quos ignorabant, noui recenteq; uenerunt, quos nõ coluerunt patres eorũ. Pergit August. Omnes n. isti aliud & aliud sentiunt, alios atq; alios Deos sibi facientes, ipsamq; fidẽ falsitate variantes videntur dissentire: sed omnes a terrenis cogitationibus non recedunt. &c. Bone Deus si tot idola, quot hæreses: quoties idololatra cõsensus Lutherus, qui*

*Falsos
prophetas
esse idolo-
latrias*

tot tantasq; hereses veterum heresiarcharum olim sopitas ab inferis reuocauit, qui tot haecenus inauditas superaddidit? Quas qui nescit, doctissimam illam Ederi inquisitionem Euangelicam reuoluat. Ceterum de hac re fusius egimus tribus nostris libellis 1597 typis Birckmannicis Coloniae à me in lucem editis, In quorum primo de idolorum natura, causa, poena & extirpatione tractauimus, In secundo non modo crimen idololatriæ, sed vel leuissimam eius suspicionem ab Ecclesia Romana amouimus. In tertio verò hæreticos esse idololatrias & his peiores, discurrendo per omnia veteris testamenti idola, à vitulo Moyse incipiendo vsq; ad Bel & Draconem, cuius meminit Daniel, ostendimus. In quibus quidem omnibus idolis præcipuis recensendis nullum præteriuimus, libet tamen his addere vnum, ad quod me familiaritas nimia Lutheri cum Dæmone, quam capite 3. tradidimus: & singularis sectatorum ipsius erga Dæmonum & latronum statuas deuotio, de quibus eodem capite egimus, compellit. Est autem idolum ipsius Dæmonis figura, quod orientales populi prope Calecutium nostro adhuc seculo coluerunt, & vt Ludouicus Patri-

*Idolū ip-
sius Dæ-
monis re-
ctius coli-*

Patricius Romanus ait Navigationum lib. 5. capite 2. directè Satanæ sacrificant. Hi etiam in suis templis simulachrum formidabile supplices adorant. Est autem hoc simulachrum quatuor insigne cornibus, hians ore vastissimo, naso deformi, toruis luminibus, minaci & truculento vultu, hamatis digitis vncorum & harpagonum instar, flammis emicantibus vndequaque rutilans; ita vt haud sit dissimile descriptioni Behemot & Leuiathan Iob 40. & 41. capitibus. Idolum hoc sacerdotes ipsorum singulis diebus aqua rosacea aspergunt, & varijs odorem facrificijsque placant. Nihilominus tamen hi non tam familiaritate ducti Dæmonis, quam maximam cum Luthero intercessisse superius ostendimus, id agunt. quàm alio iustiore, quamuis minimè probabili fine. Deum enim optimum maximum cæli terræq; potissimum architectum, & præcipuum auctorem confitentur gentes illæ Orientis & Calecutianæ. Satanam verò ideo venerantur, quia sibi persuadent & credunt à Deo illi vicariam operam iudicandi orbis delegatam, factamq; potestatem, vt vnicuiq; pro benè aut malè factis debitam mercedem referat. Isti ergò eum

tur ab Orientalibus, quam a falsis nostris prophetis.

Lutherus

tenebrarum principem istis cæcellis à Deo inclusum credunt, vt vnicuique operum meritum reddat. Lutherum his longè esse deteriore

Lutherus

Calecutianis Idololatriis longè deterior.

rem & peiorem, & animis suorum imprimit nequiores, non minus scilicet iustis, quam iniustis: bonis, quam improbis, formidabilem. Depingit inquam in animo Deum Opt. Max. absq; vlla operum vel piorum, vel impiorum consideratione omnia agere, nihil æqua sapientiæ, & iudicij sui trutina & lance metiri: cælum tam improbis, & in scelere obfirmatis, quam sanctissimis quibusuis hominibus, dum modo credant (quod & Dæmones faciunt & contremiscunt) patefacere. Hanc isti idololatræ impietatem ne Satane quidem tribuendum censuerunt. Nunquid ergò iniquitas, inquit D. Paulus Romanorum 9. 14. apud Deum nostrum? Absit. Viri cordatis audite me, inquit Eliu apud Iob 34. 10. Absit a Deo impietas & ab omnipotente iniquitas, opus enim hominis reddet ei, & iuxta vias singulorum restituat eis. Verè enim Deus non condemnabit frustra, nec omnipotens subuertet iudicium. Nunc ab idololatriis ad illos veniamus.

*Deus iustus in-
dex*

Alterum

Alterum ergo in hoc capite est, falsos prophetas esse illusores. Hos enim vt prauidit Iudas futuros in sua epistola: Sic & S. Petrus dicit, 2. Pet. cap. 3. v. 3. *Veniunt in nouissimis diebus in deceptione illusores, iuxta proprias concupiscentias ambulantes.* De deceptione horum cap. 5. & 10. fusius egimus, de concupiscentijs cap. 8. nonnulla, & cap. 17. pluribus acturi. De illusoribus iam dicturi, de quibus & D. Iudas Thadæus epistolæ suæ vers. 18. ita loquitur. *In nouissimo tempore, inquit, veniēt illusores, secundum desideria sua ambulantes, in impietatibus. Hi sunt qui segregant semetipsos, animales, spiritū non habentes. Quod segregent se, fœdus cum Deo & Ecclesia in itum rumpendo cap. 11. diximus: animales esse cap. 7. probauimus. Spiritu diuino quomodo afflati esse possint, qui tanta commercia cum Dæmone habent, quanta capite 3. ostendimus? Illusores autem hos esse probatur ex actionib⁹ istis, quas sacræ literæ illusoribus tribuunt, ex quibus primum est, quod hi quasi stulti illudunt peccatum, Ierem. 14. 9. sed vt inquit Isaias capit. 5. vers. 20. *Ue qui dicitis malum bonum, & bonum malum: ponentes tenebras lucem & lucem tenebras; ponentes amarum in dulce, & dulce in amarū.**

2. sunt illusores.

Illusorum
varia genera.

I. illudūe
peccati.

R. †

Labo-

Laborare, inquit Malachias capite 2. v. 17. fecistis Dominum in sermonibus vestris & dixistis, In quo cum fecimus laborare? In eo quod dicis, omnis qui facit malum, bonus est in conspectu Domini, & tales ei placent, aut certe ubi est Deus iudicij? Similia penè cap. 3. 14. idem propheta. His illusionibus omnium eorum scripta vitaq; redundant.

Hinc, quod secundum est, quasi percutiunt fœdus cum morte, vt Isai. cap. 28. 14. tradit. *Audite*, inquit Dominus, viri illusores, qui dominamini super populum meum qui est in Hierusalem. Dixistis enim, percussimus fœdus cum morte, & cum inferno fecimus pactum. Flagellum inundans cum transierit, non veniet super nos: quia posuimus mendacium spem nostram, & mendacio protecti sumus. Potuitne fœdus habuisse cum Diabolo, qui vt capite 3. dixi, disputanti Diabolo se victum dedit, qui sapius & propius Satanæ cõdormiuit, quàm suæ Catharinæ incestuosæ coniugi: qui nobilis cuiusdam matronæ puellam pulcherrimã per caput arreptam in gyrum circumducens, vt eius mensalia colloquia testantur: Quam iucundum, inquit, est, cum huiusmodi angelis in infernũ descendere? Pergo ad id quod tertium est, illusorum esse, nolle

percutiunt fœdus cum morte & inferno.

Lutherus quam libenter, & cum quibus iret ad infer-

nolle audire arguentes. Hic antithesin sapientum & illusorum ponens Sapiens Prou. 13. 1. *Filius, inquit, sapiens, doctrina patris: qui autem illusor est, nō audit cūm arguitur.* Quoties Lutherum arguerunt Clemens septimus & Leo decimus, & Ecclesiarum antistites alij? Quoties etiam minis intentatis idem præstiterunt Inuictissimi Romani Imperij Imperatores Carolus V. & Ferdinandus & Maximilianus II.? Quoties Ecclesię Catholicę Doctores? quoties seculares Principes? Sed quā gratiam præstiterit, quin potius contumeliam pijs aliorum monitis reddiderit, id satis superq; capite 9. per omnes Ecclesię Catholicę ordines deduximus. Atq; hac in re eos in stultorum numero esse, ex capite 15. v. 5. Prouerb. patet. *Stultus, inquit, irridet disciplinam patris sui; qui autem custodit increpationes, astutior fiet.*

Quartò illusores sunt, quia Deum ip- 4. *illu-*
sum, & superbenedictam sanctissimam *dunt De-*
Trinitatem irrident, & blasphemijs diris *um ipsū.*
illudunt. *Prodiit enim hoc periculosissimo*
tempore, *quasi ex adipe iniquitas eorum,* in-
quit Dauid psalm. 72. 7. *transerunt in affe-*
ctum cordis. *Cogitauerunt et locuti sunt ne-*
quitiam, *iniquitatem in excelsis locuti sunt.*

R 5

Posuerunt

*Luca
Sternber
gij & Ser
ueti blas
phemia
in S. Tri
nitatem*

*Posuerunt in celum os suum, & lingua eorum
transiit in terra.* Quanta enim illusio est
sanctissimæ Trinitatis Luca Sternbergij,
qui in oppido Moraviæ Sternberg publicè
docuit (vt testatur Fridericus Staphylus
in Apologia, & eius rei, cùm ibi anno 1592.
essem, memoria viguit) nomen sanctissi
mæ Trinitatis inane & superuacaneum es
se: itaq; voluit vt loco illius Ecclesiasticæ
cantionis, O veneranda Trinitas, canere
tur, ô veneranda Dei vnitas. Optat etiam
vt Demones omnes Trinitatem abducant
& asportent, & similia terrore plenissima,
vti & Seruetus Hispanus, quæ animus ex
horrescit calamo cõmittere: quo nomine
idem Seruetus noua auctoritate Caluini
anno 1553. flammis exurit. Inuisam etiã
hanc sanctissimam Trinitatem, sanctissi
mæ & ter adorandæ cum sanctissimis Se
raphinis Triadis vocem fuisse Luthero, in
de facillè quiuus eliciet, quòd hanc oratione
in suis Litanij omiserit, Sancta Trinitas
vnus Deus miserere nobis, & testimoniũ
trium personarum in cælo Patris, Verbi &
Spiritus Sancti ex i. epistola D. Iohannis
cap. 5. penitus ex suis biblijs sustulerit. Sic
itur ad astra. Ceterum quàm grauitè hanc
iniuriam & illusionem olim Deus vindi
caturus

*Lutherus
quã pa
rum af
fectus ad
S. Tri
nitatem.*

caturus sit, id ex quodam Olympio Arriano facile colligi potest. Hic enim cum Catholicis illuderet Sanctam Trinitatem profitentibus, horrenda morte consumptus interijt. Cuius rei historiam sic describit D. Iohannes Damascenus oratione 3. de sanctis imaginibus, his verbis: *Sub hoc consulatu mense Decembri eius mensis die 27. contigit formidabile & ingens miraculum, quod & auditum omnem hominum magno terrore perculit. Olympius enim quidam nomine, preside Arriana superstitionis Euthymio, cum esset in balneo palatii Helemanorum, quosdam eorum contemplatus qui lauabantur consubstantialis Trinitatis celebrantes gloriam, ait hisce prescriptis verbis. Quid enim est Trinitas, cuiam parieti non ea ascripta est? Cumque superior euasisset, sibi familiariter notis dixit. Ecce & ego Trinitatem habeo. Illi itaque rem cum reprehendissent, animis incitati eum interfeduri fuerant, nisi eos repressisset nomine Magnus quidam sanctorum Apostolorum presbyter intra muri ambitum consistens. Homo hic sane quam admirandus ac sedulus Dei cultor hisce verbis eos allocutus est, docens quia id nequaquam latere posset oculum iustitie illius cuncta cernentis, qui singula quoque decernit, & quidem exacta*

*Olympius
Arrianus
Trinitarius
quomodo presens
nitus.*

*Magnus
presbyter
agit contra
Trinitarium
Olympium
ratione.*

ratione. Sedata deinde turba, ob viri istius reuerentiam, surrexit Olympius, & pro more vsus labro siue folio aquae calidae, exiit in alterum, quod & frigidam capiebat è fonte proficientem, qui oritur à medio venerandi altaris adis consecratae D. protomartyri Stephano, quam olim exedificauit Aurelianus, principali tñ dignitatē praelucens. Hinc enim reor eā aquam dignam habitam, quā inuiseret Deus. In hanc quū ille descendisset, dicto ocius ascendit cū eiulatu dicens. Misere mihi, misere mihi, suasq; carnes exscalpens ossa etiamnum in partes deducebat. Omnes proinde, qui circa eū erant, apprehensum inuoluerunt sindone, ac reclinarunt in algescentem & animam exspirantem. Porro illi percunctabatur quid ei accidisset. Respondit Olympius: Virum vixit diuicis vestibus indutum ex aduerso Nero-phori ascendentem ad me, meq; vidente permiscentem tres in aures lupini & dicentē mihi: Ne esto blasphemus. Illi acceptum eum in lecticam, transtulerunt in alterum balneum adiacens Arrianorum Ecclesiae. Illi cum vellent ab eo rekellere sindonem, carnem totius corporis simul auulserunt. Atq; ita in mortem concedens reddidit spiritum. Vbi ergo in cælum, vt est psal. 72. impij posuerunt os suū, lingua etiā eorū transijt postmodū in terram.

AC

Olympij
caro quo-
modo
deiecta
in balneo

accidisset. Respondit Olympius: Virum vixit diuicis vestibus indutum ex aduerso Nero-phori ascendentem ad me, meq; vidente permiscentem tres in aures lupini & dicentē mihi: Ne esto blasphemus. Illi acceptum eum in lecticam, transtulerunt in alterum balneum adiacens Arrianorum Ecclesiae. Illi cum vellent ab eo rekellere sindonem, carnem totius corporis simul auulserunt. Atq; ita in mortem concedens reddidit spiritum. Vbi ergo in cælum, vt est psal. 72. impij posuerunt os suū, lingua etiā eorū transijt postmodū in terram.

Ac proinde quintò irrident Sacerdotes offerētes pacē & holocausta, sicut Nicanorē fecisse legimus, de quo 1. Mach. 7. 33. hæc legimus. *Ascendit Nicanor in montē Sion: & exierunt de sacerdotibus populi salutare eū in pace & demonstrare ei holocaustomata, qua offerēbant pro rege & irridens spreuit eos, & pollut: & locutus est superbe, & iurauit cum ira, dicens, nisi traditus fuerit Iudas, & exercitus eius in manus meas: cōtinuò cūm regressus fuero in pace, succendam domum istam (scilicet templum Domini) & exiit cum ira magna; & intrauerunt sacerdotes, & steterunt ante faciem altaris & templi, & flentes dixerunt. Tu domine elegisti domum istam ad inuocandum nomen tuum in ea, ut esset domus orationis & obsecrationis populo tuo; fac vindictam in homine isto, & exercitus eius, & cadat in gladio: memento blasphemias eorum, & ne dederis eis ut permaneant. Quam orationem à Deo exauditam fuisse constat libro 2. Mach. 15. 27. vbi illusor ille Nicanor cum triginta quinque millibus à Iuda Machabæo prostratus occubuit. Cuius tandem lingua in particulas præcisa aui- bus iussu Iudæ Machabæi data: manus autem dementis hominis contra templum antea audacibus minis extenta, tum contra*

5. Irridēt
sacerdo-
tes offerē-
tes pacē
& holo-
causta.

Nicanor
minatur
templo
Domini.

tem-

templum suspensa, pœnas sacrilegio dignas luit. Bone Deus quot sunt iam legitimi Sacerdotes, qui pacem & hostias offerunt, quibus pro pace mala crux parata: pro holocausto ipsimet mactantur? Quot Nicanores & illusores, quot qui pœnas sacrilegij hactenus luerunt à veris & timētibus Deum belli ducibus fusi & prostrati.

Sextò sunt qui illudunt veris prophetis, de quibus 2. Paralyp. cap. 26. 15. *Mittebat Dominus Deus patrum suorum, ad illos per manum nunciorum de nocte consurgens, & quotidie commonens: eo quod parceret populo & habitaculo suo. At illi subsannabant nuncios Dei illudebantq; prophetis, donec ascenderet furor Domini in populum eius, & esset nulla curatio. Adduxit enim super eos regem Chaldeorum & interfecit iuvenes eorum gladio, in domo sanctuarij sui, non est misertus adolescentis, & virginis, & senis, nec decrepiti quidem. Id quod simili sensu, alijs tamen verbis ponitur 3. Esd. 1. 50. Misit Deus patrum ipsorum per angelum suum renocare eos, propter quod parceret illis & tabernaculo suo. Ipsi vero subsannabant in angelis suis: & qua die locutus est Dominus, erant illudentes prophetis eius. Qui usq; ad iracundiam concitatus est super*

super gentem suam propter irreligiositatem suam, & precepit ascendere Reges Chaldeorum. Hi occiderunt iuuenes eorum in gladio in circuitu S. templi eorum, & non pepererunt iuueni, & seni, & virgini & adolescenti: sed omnes trahiti sunt in manus ipsorum. Sic 4. Reg. 2. 23. illuditur Elisæus propheta à pueris. Ascendit enim ex Iericho in Bethel, cumq; ascenderet per viam, pueri parui egressi sunt de ciuitate, & illudebant ei dicentes. *Ascende calue, ascende calue, qui cum respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini; egressiq; sunt duo vrse de saltu, & lacerauerunt ex eis 42. pueros.* Agite optimi parentes, potestne aliquis sacerdotum aut piorum religiosorum tuorum sine subsannatione per plateas vestras sub nouo hoc Euangelio iter agere, quem non miris subsannent conuitijs & contumelijs excipiant? Siccine iam viget D. Pauli auctoritas, cum monet Eph. 6. 4. *Et vos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros: (multo minus prophetas) sed educate illos in disciplina & correptione Domini.* Quamuis D. Iustinus Martyr & philosophus hanc dilacerationem filiorum ab vrhis factam tribuat malæ parentum educationi, quos Deum in filijs puniuisse asserit,

ferit, cum etiam Deus ne claudum quidem irrideri patiatur 4. Esd. 2. 21. sic Bacchides per viros impios illudit Iudæos 1. Machabeorum 9. 26. sic ex septem pueris Machabeorum fratribus illuditur secundus & tertius 2. Machab. 7. 7. Matth. 27. 31. 41. Marci 5. 40. 15. 20. 31. Luc. 22. 63. 23. 11. 36. Christus irridetur vti prædixerat Matth. 20. 19. Marci 10. 34. Lucæ 18. 32. Sic ipsi Apostoli licet in die pentecostes Spiritus sancti plenitudine repleti fuerunt, non deerant tamen sanctissimorum donorum irrisores. *Stupebant enim omnes, inquit D. Lucas Actor. 2. 12. & mirabantur ad inuicem dicentes. Quidnam vult hoc esse? Alij autem irridentes dicebant, quia musto pleni sunt isti.* Neque minus patiebatur D. Paulus postmodum in numerum Apostolorum ascitus, cum Athenis de resurrectione mortuorum differeret Actor. 17. 32.

Septimo loco sunt qui pia Christianorum studia & maximè eleemosynas in pauperes: & defunctorum non modo priuatas, sed & solennes sepulturas & exequias irrident; neque verò hi attendunt ad dictum Ecclesiastici 7. 35. *Datum brachiorum tuorum & sacrificium sanctificationis offeres Domino, & initia sanctorum; &*
 paupe.

pauperi porrige manum tuam, ut perficiatur
 propiciatio & benedictio tua. Gratia datus in
 conspectu omnis uiuentis, & mortuo non pro-
 hibeas gratiam. Sed iam tantum abest, ut
 pauperi prophetæ porrigant gratiam, ut
 etiam quæ data sunt pauperibus Euange-
 licis, ipsi se suosq; deglubant, & gratiam
 mortuis per preces & exequias piorum, ut
 olim 2. Mach. 12. 42. ipsi penitus prohi-
 beant, & orationes in funebres conciones
 conuertant: non attendentes ad id quod
 ibidem vers. 46. his verbis concluditur.
*Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defun-
 ctis exorare ut à peccatis soluantur.* Hæ illu-
 siones ferendæ Catholicis, uti D. Iob &
 Tobiam in similibus pietatis studijs fecif-
 se legimus. Hinc Tob. 2. 15. *Nam sicut
 beato Iob insultabant reges; ita isti parentes
 & cognati eius irridebant vitam eius, (To-
 biæ scilicet) dicentes ubi est spes tua, pro qua
 eleemosynas & sepulturas faciebas?* Sic sancti
 alij innumeri noui testamenti, qui per fi-
 dem vicerunt regna, & adepti sunt pro-
 missiones, prius, ut inquit D. Paulus Heb. 8. irrides
 II. 36. ludibria & vincula experti fuerunt *edifican-*
 antequam cælestibus domicilijs excepti *tes ciuita-*
 sunt. Octauò his adde eos qui irident & *tem Ieris-*
 dificientes muros ciuitatis cælestis Ierusa- *salem.*
 S lem;

Sanabal-
lat & To-
bias Am-
manites
impediunt
aedifican-
tes.

tem, similitudine sumpta ab his qui 2. Es-
dræ 4. 1. irriferunt eos, qui collapsos & ini-
uria regum Chaldæorum dirutos ciuita-
tis Ierusalem terrenæ muros à fundamen-
tis quasi excitarunt. Talis erat Sanaballat,
talis Tobias Ammanites proximus eius,
qui vers. 4. ait, ædificent, si ascenderit vul-
pes transfiliet murum eorum lapideum.
& dixit Nehemias. *Audi Deus noster, quia
facti sumus despectui: conuerte opprobrium
super caput eorum, & da eos in despectionem
in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatem
eorum, & peccatum eorum coram facie tua nō
deleatur: quia irriferunt ædificantes.* Dira
hæc imprecatio, & quidem in irrifores æ-
dificantium muros terrenæ Ierusalē. Quid
ergo statuetur in eos, qui ciuitatis cælestis
Ierusalem ædificationem illudendo inter-
turbant? Vtiq; Deus qui Gal. 6. 7. non ir-
ridetur, & apud quem, vt est Prouer. 3. 32.
*abominatio est omnis illusor, & cum simplici-
bus sermocinatio eius. ibidem ver. 34. illudet
illusores, & mansuetis dabit gratiam. Qui ha-
bitat in caelis, inquit Dauid psalm. 2. 4.
irridebit eos, & Dominus subsannabit eos.*
*Videbunt enim, vt est Sapiēt. 4. 18. finem sa-
pientis & non intelligent quid cogitauerit de
illo Deus, & quare munierit illum Dominus.*
Vide-

Videbunt enim, & contemnent eum: illos autem
 dem Dominus irridebit. Et erunt post hæc de-
 cidentes sine honore, & in contumelia inter
 mortuos in perpetuum: quoniam dirumpet
 illos inflatos sine voce, & commouebit illos à
 fundamentis, & usq; ad supremum desolabun-
 tur: & erunt gementes, & memoria illorum
 peribit. Venient in cogitatione peccatorum
 suorum timidi, & traducunt illos ex aduerso
 iniquitates ipsorum.

Nonò sunt ex eorum numero, qui
 vel sacros Ecclesiæ ritus de nouo institu-
 tos, vel ad pristinum vigorem reuocatos
 illudunt. vt iam in eorum synagogis nul-
 las pene admitti videas laudatissimas & à
 maiorum nostrorum temporibus addu-
 ctas cæremonias, & certorum temporum
 festiuitates. Sic cum tempore Ezechix re-
 gis communi regis & principum decreto
 sacerdotalis dignitas & victima 2. Par. 29.
 ad pristinum splendorem reuocata esset &
 cap. 30. 5. communi eorundem sententia
 de phase & paschate mense 20. sancitum
 fuisset, veredarij & cursores, vt est vers.
 10. pergebant de ciuitate per terram Eph-
 raim & Manasse vsq; ad Zabulon, illis irri-
 dentibus & subsannantibus, & grauius acci-
 dit illis, qui Matth. 22. 7. misit vt inuita-

9. illudis
 sacros Ec-
 clesia ritus.

rent ad nuptias, contumelijs affecti, occisi sunt: qui tandem homicidę & ipsi perierunt domibus illorum succensis.

3. sunt im-
mites, im-
pij, incon-
tinentes,
infructuo-
si, ingrati,
insipientes.

Tertium in hoc capite erat eos esse immites, impios, incontinentes, infructuosos, ingratos, insipientes, quę omnia præter insipientiam D. Paulus 2. Timoth. 3. & D. Iudas paucis verbis breuiter completuntur. D. Paulus quidem sic. *Hoc autem scito, quod in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemij, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, & voluptatum amatores magis, quàm Dei: habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Et hos deuota, &c.* D. Iudas verò in sua epistola ver. 4. *Subintroierunt, inquit, quidam impij, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, &c.* quos v. 12. vocat arbores autumnales, bis mortuas, vt cap. superiori 7. diximus. Insipientiam eorum vide apud Ezechielem cap. 13. 3. 4.

5. 6.

CAPVT

CAPVT XVII.

FALSOS PROPHETAS
esse libidini & luxuriæ quã ma-
ximè deditos, alio tamẽ atq; alio
modo quã Catholici.

Res hæc adeò perniciofa huiusmodi
radices agit in hominum prauorum
animis, vt vix explicari queat; nec
vllum fuit seculum, vbi pestis hæc animæ
non germinauerit & pullulauerit, & per-
niciosissimos orbi terrarum fructus pro-
duxerit ab initio mundi ad nostra vsq; se-
cula. In quibus vix videas, quib⁹ rationib⁹
libido expleatur; diuerso tamen modo à
prauis Catholicis & falsis prophetis seu he-
reticis, quæ omnia docebim⁹, & demõstrato
vulnere medicinã q̄ poterimus adhibebi-
mus. Inter opera carnis eã recēset D. Paul.
Gal. 5. 19. & huiusmodi fuit in primo seculo
post peccatũ primorum parentũ, quæ tan-
dẽ inde excreuit vsq; ad tẽpora iusti Noe.
Videntes enim, Genes. 6. 2. filij Dei filias ho-
minum quod essent pulchra, acceperunt sibi
uxores ex omnibus quas elegerant. Dixitq;
Deus: Non permanebit spiritus meus in homi-

*Libidi-
nis pestis.*

*Libido eo
mni tem-
pore.*

ne in aternū, quia caro est. Sic tandē propter hanc libidinem, venit ira Dei, teste D. Paulo Coloss. 3. 5. *super filios diffidentie, & incredulitatis, & mundus diluuiο perijt.* Tempore Moysis ita exeruit suum venenum virus hoc, vt de Iudæis continendis lex certa constituta sit Deut. 21. 18. vbi si parentes filium genuerint comessationibus deditum & luxurijs, iubentur eum ducere ad seniores ciuitatis, & ad portā iudicij dicentq; ad eos. *Filius noster iste proteruus & cōtumax est, monita nostra audire contemnit, comessationibus vacat, & luxuria atq; conuiuijs: lapidibus obruet eum populus ciuitatis & morietur, vt auferatis malum de medio vestri & vniuersus Israel audiens pertimescat.* Mox Moyse & Iosua vita functis, vt exitiosus cancer serpit latius ad extremum ferē exitium tribus Benjamin, vt enim libidine exarserint in vxorem Leuitæ montis Ephraim in Gabaa, quæ est in tribu Benjamin, 19. cap. Iudicum satis edocet. 25. verò millia virorū ad bella promptissimorum è tribu Benjamin in vindictā huius nefandi sceleris, à ceteris filijs Israel occisa fuisse capit. 20. 46. explicatur. Sic postmodū tempore Regū filij Israel insanierunt libidine cum Assur, in cuius criminis vindictam loquitur

*Gabaa
xē libido.*

quitur Dominus per Ezechielem cap. 23. 9. Tradidi eam in manus amatorum suorum, in manus filiorum Assur, super quorū insanuit libidinem. Ipsi discooperuerunt ignominiam eius, filios & filias eius tulerunt, & ipsam occiderunt gladio, &c. Sic temporibus Ozia, Ioathan, Achaz & Ezechia Regum Iuda Oseas cap. 4. 2. conqueritur dicens: Maledictum & mendacium, & homicidium & furtum, & adulterium inundaauerunt, & sanguis sanguinem tetigit. Non multò post sanctissimi templi Ierosolymitani sanctissima habitacula tempore Machabæorum penetrauit 2. Mach. 6. 4. Templum enim, inquit, luxuria & comessationibus gentium erat plenum, & scortatium cum meretricibus, sacratisq; edibus mulieres se vltro ingerebant, intrò ferentes ea, que non licet: Altare etiam plenū erat illicitis, que legibus prohibebantur, Sed & apud Lutheranos scēminas concionatas fuisse, ex historijs certissimum est. Vide commentarios Suriij de anno 1522. hoc siquidem patitur doctrina Lutheri, etiam vt confessiones audiant, & sacramenta administrent. Quid enim is non concederet suis libidinosis Dalilis? Nostri prophetæ id vetant. Sic D. Paulus apostolus I. Corinth. 14. 34. *Mulie-*

*Fœmina
exercens
sacerdo-
talia a-
pud Lu-
theranos.*

Mulieres res in Ecclesiis taceant, non enim permittitur tacere de eis loqui, sed subditas esse, sicut & lex dicit, hēt apud scilicet Gen. cap. 3. v. 16. Si quid autem uoluerint discere, domi viros suos interrogent, Catholice. Turpe est enim mulieri in Ecclesia loqui. Et I.

Tim. 2. 11. Mulier in silentio discat cum omni subiectione. Docere autem mulieri non permitto, nec dominari in virum. Deducta est tandem luxuria ad tempora Christi ad filium prodigum, qui Luc. 15. 13. adeo luxuriæ fuit deditus, ut omni substantia dissipata, conquisierit ventri suo siliquas porcorum: neminem verò inuenit, qui eas famelico, & ante libidini spumanti & subanti vētri porrigeret. Nostro verò tēpore huiusmodi perniciosos homines minimè defuturos D. Petrus prēuidit dicens 2. Pet. 2. 1. Fuerunt, inquit, pseudoprophetae in populo, sicut & in vobis erunt Magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, & eum qui emit eos, Dominum negant: superducentes sibi celerem perditionem, & multi sequentur eorum luxurias, per quos via veritatis blasphemabitur. Rem penitius examinanti videtur D. Petrus duo quàm maximè ad rem hāc spectantia dicere, primū homines nostri seculi luxuriæ ita deditos fore, ut multos ad sui imitationem pertrahant, quod

quod fecit Lutherus. Alterum quod hoc minimè nouum genus peccati sit futurum, cum & multi alij tam seculares, quàm prò dolor Ecclesiastici ea infecti sint, vt olim filij Heli, qui 1. Reg. 2. dormiebant cum mulieribus, quæ obseruabant ad ostium tabernaculi: sed quod id fiat per pseudo-prophetas, qui scilicet sua doctrina id licitum putant, vt ex Luthero ostendemus paulò infra, ita enim differunt vitia Catholicorum à vitijs hæreticorum, quòd hæc sola quasi carnis infirmitate fiant, illa comitetur doctrina, qua Isa. 5. 20. dicunt malum bonum, & bonum malum: ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum. Sed *ua*, Isai. 10. 1. *qui condunt leges iniquas, & scribentes iniustitiam scripserunt.* Cæterum luxuriæ & libidinis varios modos in sacris literis & historijs cernere est. Ex his enim sunt primi qui gratiam Christi in luxuriam transferunt, id quod ex epistola D. Iudæ v. 4. clarissimum est. *Subintroierunt quidam homines, (qui olim prescripti sunt in hoc iudicium) impij Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum Dominatorem & Dominum nostrum Iesum Christum negantes.* quos vers. 8. dicit

Vitia Catholicorum quomodo differant à vitijs hæreticorum.

Varij luxuriæ & libidinis modi.

1. modus eorum qui Christi in luxuriã transferunt.

S 5

carnem

2. qui in
conuiujs
luxuriā-
tur.

3. qui odio
feruntur
in proxi-
mum.

4. quibus
displicēt
verba Sa-
pientis.

carnem maculare. Secundò illi qui in con-
uiujs suis luxuriantur, de quibus ex sen-
tentia D. Petri 1. Pet. 2. 15. egimus superio-
ri capite 8. Tertiò illi qui odio & inuidia
feruntur in proximum. Hinc Deut. 28. 54.
*Homo delicatus in te, & luxuriosus valde,
inuidebit fratri suo.* De qua inuidia capi-
te etiam 15. superiori diximus.

Quartò, quibus displicent verba Sa-
pientis. Hinc Ecclesiastici cap. 21. v. 18.
*Verbum sapiens quodcumq; audierit sciens
laudabit & ad se adyciet: auduit luxuriosus,
& displicebit illi, & proyiciet illud post dorsum
suum.* Erat certè verbum sapiens, quod
de Eunuchis dixerat Isaias cap. 56. 4. *Hac
dicit Dominus Eunuchis. Qui custodierint
sabbatha mea, & elegerint quæ ego volui, &
renuerint fædus meum; Dabo eis in domo
mea, & in muris meis locum, & nomen melius
à filijs & filiabus: nomen sempiternum dabo eis
quod non peribit. Adducam eos in montem
sanctum meum, & letificabo eos in domo ora-
tionis meæ: holocausta eorum, & victima eo-
rum placebunt mihi super altari meo, &c.*
Confirmavit idem sapiens verbum sum-
ma patris cælestis sapientia, cum Matth. 19.
12. asseruit fore Eunuchos qui se ipsos ca-
strabūt propter regnum cælorū. At displic-
cuis

cuit verbum hoc luxurioso Luthero, factusq; est vnus ex eis, qui Iacobi cap. 5. 5. epulati sunt super terram: & in luxurijs entriuerunt corda sua. Equi amatores, inquit Ieremias capite 5. 8. in foeminas, & emissarij facti sunt, &c. Quinto ex eorundem numero sunt, qui foeminas ducunt, quæ luxuriatę sunt in Christo I. Tim. 5. 11. habentes damnationē quia primā fidem irritā fecerunt. qui 2. Tim. 3. 6. penetrant domos, & captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur varijs desiderijs, qui 2. Pet. 2. 18. superba vanitatis loquentes pelliciunt in desiderijs carnis luxuria eas quæ paululū effugiunt, vti Lutherum cū Florētina illa fugitiua Moniali fecisse superius diximus. Satius profectō fecisset talis doctor, si attendisset ad id Eccl. 42. 11. Super filiā luxuriosam confirma custodia: ne quando faciat te in opprobrium venire inimicis, a detractōne in ciuitate, &c. Potuit certē hoc Lutherus à Circumcellionibus & Donatistis didicisse, de quib; ita D. August tractans locū psal. 49. Si videbas furē currebas cū eo, & cū adulteris portionē tuā ponebas. Annō, inquit, cum mœchis particulā suam ponāt, qui greges ebrios sanctimonialium suarum cum gregibus ebrijs Circumcellionū diu noctuq; permixtos vagari turpiter sinunt

5. Qui captiuas ducunt mulierculas peccatis oneratas.

Donatista & Circumcelliones sanctimonialium corū puniunt.

finunt? Eadem habet tom. 7. contra epistolam Parmeniani lib. 2. cap. 9. Simile est quod tom. 2 epistola 169. ad Eusebium de subdiacono quodam refert in hæc verba.

Idem fecit Subdiaconus Spaniensis. Subdiaconus quondam Spaniensis Ecclesie vocabulo Primus, cum ab accessu indisciplinato sanctimonialium prohiberetur; atq; ordinata & sana præcepta contemneret, à clericature motus est: & ipse irritatus aduersus disciplinã Dei, trãstulit se ad illos & rebaptizatus est.

Duas etiã sanctimoniales cū colonis suis defundo Catholicorũ Christianorum: siue idem trãstulit, siue illum sequuta: etiam ipsa tamen rebaptizata sunt: & nunc cum gregibus Circumcellionum inter vagabundos greges foeminarum, quæ propterea maritos habere voluerunt: ne habeant disciplinam, in detestabilis vinolentia bacchationibus superbus exultat, gaudens latissimã sibi apertã esse licentiã male cõversationis, unde in Catholica prohibebatur.

6. Qui quocunq; modo libidini satis faciunt. Sexto huc referuntur, qui quocunq; modo libidini suæ satisfaciunt, & dicunt cum impijs, Sapienriæ 2. 6. Venite fruamur bonis quæ sunt, & utamur creatura tanquam in iuuentute celeriter. Vino pretioso & unguentis nos impleamus: & non prætereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequam marcescant: nullum præteritum sit, quod non transeat

transseat luxuria nostra. Alia certè est fors electorum, & pars eorum qui vitæ castimonia hæreditatè cælestè ambiunt, quiq; seipsos castrauerunt propter regnū cælorum: qui sibi cordi sumunt cōmonitionē principis Apostolorū dignissimā I. Pet. 4. 3 cum inquit, *Sufficit præteritum tempus ad voluntatem gentium consummandum his qui ambulauerunt in luxurijs, desiderijs, vinolentijs, comessationibus, potationibus, &c.* Qui animo menteq; reuoluunt præclarū illud castitatis testimoniū à Sapiēte Sap. 4. 1. traditū. *O quam pulchra est casta generatio cum Castitatis claritate, immortalis est enim memoria illius: tis laus. quoniam & apud Deum nota est, & apud homines, cūm præsens est imitantur illam: & desiderant eam, cūm se eduxerit, & in perpetuum coronata triumphat incoinquinatorum certaminum premium vincens.* Et meritò quidem, cūm Ecclesiast. 26. 20. *omnis ponderatio non sit digna continentis anime.* Si quis hac virtute præditus non est, curet vt sic aggrediatur animo constanti arma cōtra spirituales has libidinosas nequitas: arripiat scutum fidei, clypeum orationis, in quo possit omnia tela nequissimi Asmodæi extinguere. Hoc D. Paulus stimulum carnis & angelum Satanæ sentiens se-
 se fe-

se fecisse 2. Corinth. cap. 12. v. 7. commemorat. Adhibeat orationi ieiunium. His enim duobus præsijs pudicitia sacræ filiæ Raguelis in ciuitate Rages, à tentationibus Asmodæi Dæmonis tuta saluaq; fuit. *Tribus enim diebus, vt est Tob. capit. 3. 10. & tribus noctibus non manducauit, neque bibit: sed in oratione persistens cum lachrymis deprecabatur Deū, vt ab isto improprio liberaret eam.* vti & fecit, septem viris de medio prius per Dæmonium sublatis, qui teste Raphaelo angelo Tob. 6. 14. coniugiū ita susceperant, vt Deum à se & sua mente excluderent, & suæ libidini ita vacarent sicut equus & mulus, quibus nullus est intellectus. Quæ duo præsijs D. Paulus requirit in coniugatis secularibus, quibus licitum est matrimonium, vt & Saræ fuit, & Tobix, multò magis in Ecclesiasticis & maximè religiosis, vti fuit Lutherus, & Bucerus qui ad tertias sacrilegas nuptias profilijt. Sic enim scribit D. Paulus 1. Cor. 7. 5. *Nolite fraudare inuicem, nisi fortè ex consensu ad tempus, vt vacetis ieiunio & orationi: & iterum reuertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.* His accedat in potu & maximè

maximè in vino moderatio. *Luxuriosa enim, vt est Prou. 20. 1. res vinum, & tumultuosa ebrietas: quicunq; his delectatur, non erit sapiens. Nolite, inquit D. Paulus Ephes. 5. 18. inebriari vino, in quo est luxuria, sed implemini Spiritu sancto. Coerceat lumē oculorum ab illicito mulierū conspectu. Pepigi, inquit Iob. 31. 1. fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarē quidem de virgine. Quam enim partem in me haberet Deus desuper, & hereditatem omnipotens de excelsis? Lutheri ergo pars, quia virgines Deo dicatas ad incestuosas & sacrilegas nuptias pertrahit, necesse est, vt non sit cum Deo, sed cum impijs, quos superius ex Sapientiæ 2. capite adduximus. Vtinam carnem suam cum vitijs & concupiscentijs, vt D. Paulus ad Gal. 5. 24. docet, crucifixisset: vtiq; si & experientiæ, & dicto Sapiētis Ecclesiastici II. 24. adhibenda est fides, malitia hora obliuionem fecisset luxuria maxima.*

Septimò huc referuntur ij, qui & per homicidia aditum ad libidinem maiorem committendam sibi faciunt: cuius rei sit argumentum, quod pientissimus ille, sanctissimæ Carthusiæ Colonienſis decus & ornamentum, D. Laurentius Surius in suis commentarijs scribit ex gestis anni 1563.

Sunt.

7. qui per homicidia aditum ad libidinem sibi faciunt.

Maiores apud illos quam apud nostros libido. Sunt, inquit, ex nostris qui quandoque in tabulas quasdam visitatorias istorum Evangelicorum visitorum inciderint, in ijsque proluxa & deteriora à coningatis concionatoribus adulteria perpetrata legerint, quam possint apud Catholicos tam angusto orbe scortationes reperiri. Quidam Lutheranicus sacerdos mirabili fraude adeptus parochiam quandam, uxorem duxit. Ea cum nouello marito minus arideret, toxico ab illo perimitur: ut nouis nuptijs via sterneretur. Interrogatus cur tantum admississet facinus, respondit coniugium in Lutheranis sacerdotibus non restringere libidinem. Non enim refrenatur libido libidini indulgendo, sed grauius potius reluctando, & pijs studijs perpetim vacando.

8. Incredible libido Anabaptistarum. Octauò rei huius turpitudinem auget incredibilis libido Anabaptistarum, qui non secus agunt ac gentes, quibus Lycurgi legibus permittebantur adulteria: sicut legibus Persarum incestuosæ nuptiæ cum matribus, filiabus, sororibus. Præter multa enim nefanda, habent conuenticula, in quibus caninas nuptias exercent: ut ex ore illorum, qui ad nos, quod rarissimum, redierunt, cum in Morauia agerem, intellexi: & pius Christianus lector habere potest ex eorum articulis, quos Iohannes Cochlaus

Cochlæus doctissimè refutauit & maximè ex art. 17. & 19. Quam verò libidini libertatem tribuat Lutherus, videre est in sermonibus conuiualibus, Epicuro aut Saradanapalo potiùs quam Euangelico Doctore dignis. Ex ijs etiam colligi potest commentarijs, quæ supra cap. 7. epist. i. ad Cor. edidit Ienæ anno 1558. tom. 2. fol. 310. Quod si, inquit, vxor aut maritus à se mutuo non tantum adulterij, sed iræ, dissidij, aut quacunq; causa discesserint, si voluerint redire, possunt: etsi nocens pars vult esse sine matrimonio, innocens pars alteri potest nubere. Imo eodem folio facie a ostendit, quod si decem ordine fugiant, quoq; potest accipere aliam atq; aliam. In eodem tomo libro de vita coniugali folio 164. a. dispensat pro sua auctoritate, non Papali sed Mahometica: & vult, quòd si potens mulier contraxit cum impotente viro, vt petat à marito, vt cum mariti fratre aut proximo affine clandestinum contrahat matrimonium: prior tamè vir mariti nomen obtineat, ne bona ad peregrinos aut alienos distrahantur, sed inter sanguine iunctos conseruentur: & vt maritus se patiat ab vxore decipi, sicut illa à marito contra suam voluntatè decepta fuit:

*Lutherus
quantum
tribuat li-
bidini &
quid in eò
genere p-
miserit.*

T

Sic

238 DE FALSIS PROPHETIS,

*Elbingen-
ses concio-
natores li-
bidinosi
& fures
quales.*

*Petrus
Iesan.*

*Anabap-
tista no-
miae in-
stinctus
Spiritus
sancti li-
bidinem
teguni.*

Sic eodem libro fol. 168. b. si vxor non vult reddere debitum coniugale, veniat ancilla. Sic illustrissimus ille & sempiterna memoria dignus Cardinalis Holius tom. 2. anno 1553. fol. 81. obijcit Matthiæ Consuli Elbingensi Braunsbergæ feria 3. Paschæ cæterisq; Elbingensibus, quod receperint anno 1549. Elbingenses concionatorem cum tribus vxoribus superstitibus, & post illum Petrum Iesan, qui cistam effregit, in qua fuit pecunia sacerdotum, qui Christum venalem ex cathedra templi promulgauit pro quatuordecim denarijs. Hanc libidinē quomodo Anabaptistæ nomine pietatis tegant, constabit sequenti exemplo, quod Felicianus Capitonius in explicationibus Catholicis locorum veteris & noui testamenti, quibus abutuntur hæretici explicat 73. parte 1. sic tradit:

*Viguit nostra ætate hæreticorum secta, qua ita suis sectatoribus spiritus sancti abundantiam pollicebatur, ut quæcumq; in mentem facienda venirent, Spiritus sancti opera esse existimarentur: pro sua autem heresi confirmanda, verbis istis Pauli a Hieremia desumptis, quibus a Paulo probatur, legem Euangelicam esse gratiam Spiritus sancti, qua in cordibus suis eum diffunditur, utebantur. Inquit enim,
Dabo*

Dabo legem meam scriptam in cordibus eorum, & non docebit unusquisq; proximum suum, & unusquisq; fratrem suum dicens. Cognosce Dominum, quoniam omnes scient me à minore usq; ad maiorem. Ecce (aiunt) quod Spiritus sanctus sine externis adminiculis docet, & monet corda fidelium. Confirmabant eorum vesaniam, quoniam Christus nihil scribens dixerit: Spiritus veritatis quem ego mit- tam vobis à patre, docebit vos omnem veritatem. Igitur Iesu Christi veritas non à libris siue scripturis, sed à Spiritu sancto, qui est in cordibus fidelium habetur. Profecto nescio, an nequior, aut pestilentior possit inueniri secta, & que ad omnia mala patientiores faciat aditus quàm ista. Omnia enim que vult credit, & que non vult non credit: que vult facit, & que non vult, non facit: impietatem habet pro pietate, & vitia existimat virtutes &c. Euenit in quadam Italia ciuitate, vbi hac secta sibi plurimos adiunxerat, quod quidam volens amici sui constuprare filiam, hoc astu usus est. Dixit amico, Spiritus sanctus mihi dicit, quod cum uxore tua dormiam, ille Spiritui sancto credens annuit, domumq; reuersus imperat uxori cœnam parare, cubiculum & lectum sternere, & quicquid amicus ad cœnam venturus iuberet exsequi, & ad am-

Anabap-
tistarum
sensus q̄
impius p̄
ceteris.

cum alium diuertit. Sub noctem autem uenit amicus constuprator, cœnatur hilariter, & postea petit ut filia, (qua uirgo erat) secum dormiret: paruit mater, paruit filia, propter imperium mariti. Reuertitur manè maritus, percunctatur quid factum sit. Cognita autem re, accepit pugionem, & prosiliens in plateam inuentoque siue stupratore ait: Num dixisti Spiritum sanctum iubere, quod cum uxore mea concumberes? Cur ergo mentitus es Spiritui sancto? Et modo mihi quoque dicit Spiritus sanctus ut te interficiam; ac simul tribus aut quatuor ictibus percussum prostrauit, unde manifesta secta per principes Christianos deleta est. Huius fœdæ libidinis non minima iecit fundamenta Erasmus Roterodamus in suo Encomio matrimonij, cuius uerba, ne honestis auribus turpitudinem ingerât, silentio prætereunda iudico; Sicut & Lutherus libro de uita coniugali, ubi asserit coniunctionem illâ maris & fœminæ magis esse necessariam unicuique quam comedere, dormire, scire. Quam hæresin incertum exitium imbecillium quorundam Christianorum à Iouiniano hæretico olim conceptâ, dicti duo Lutherus & Erasmus ab inferis reuocarunt, rationibus ipsius ducti, quibus Iouinianus, quas ex confutatione

D. Hie-

Iouiniani
& Lutheri
& Erasmi
impudens
de castitate
sententia.

D. Hieronymi, quam habet libro 1. contra Iouinianum, quiuis facile intelliget, quam subiiciendam, licet cum præfatione honoris, iudico. *Periclitamur*, inquit, *responsionis verecundia*, & *quasi inter duos scotulos*, & *quasdam castitatis & pudicitia συμπλήγας*, hinc atq; inde pudoris, vel *cause naufragium sustinemus*. Si ad *proposita respondeamus*, pudore suffundimur: Si pudor impetrari silentium, quasi de loco videbimur cedere, & *aduersario ferendi occasionem dare*, melius est tamen clausis quod dicitur oculis *Andabatarum more pugnare*, quã *directa spicula clypeo non repellere veritatis*. Poteram quidem dicere, quomodo posterior pars corporis & meatus, per quem alii stercore egeruntur, relegatus est ab oculis, & quasi post tergum positus: ita & hic qui sub ventre est, ad dirigendos humores & potus, quibus *vena corporis irrigantur*, à Deo conditus est. Sed quoniam ipsa organa & genitalium fabrica, & nostra *fœminarumq; discretio*, & *receptacula vuluæ*, ad suscipiendos & coalendos *fœtus condita*, *sexus differentiam prædicant*: hoc breuiter respondebo. Nunquam ergo cessemus à libidine: ne frustra huiusmodi membra portemus? Cur enim maritus abstineat se ab uxore? Cur casta vidua perseueret? si ad

Hieronymus ad
argumen-
ta Iou-
niani.

hoc tantum nati sumus ut pecudum more vivamus? Aut quid mihi nocebit si cum uxore mea alius concubuerit? Quomodo enim dentium officium est, mandere: & in alium ea quae sunt mansa transmittere; & non habet crimen qui coniugi meae panem dederit; ita si genitalium hoc est officium, ut semper fruatur natura sua, meam lassitudinem alterius virtute superent: & uxoris (ut ita dixerim) ardentissimam gulam, fortuita libido restinguat. Hec Hieronymus, & iterum idem D. Hieronymus. Quid, inquit, sibi vult Apostolus, ut ad continentiam cohortetur; si contra naturam est? Quid ipse Dominus, qui Eunuchorum precipit varietates? Certè Apostolus qui ad suam nos provocat pudicitiam debet constanter audire: cur portas veterum ô Paule? Cur à sexu foeminarum barba, pilis, aliisque membrorum qualitate distingueris? Cur tuae non intumescunt papilla, non dilatantur renes, non pectus arctatur? vox obsoletior est, sermo ferocior & hirsutius superciliū. Frustra haec omnia virorum habes, si complexu non uteris foeminarum. Compellor aliquid loqui & insipiens fieri; sed vos me ut loqui audeam coegistis. Dominus noster atque saluator, qui cum in forma Dei esset, formam serui dignatus est assumere; factus obediens patri usque
ad mor-

ad mortem, mortem autem crucis, quid necessesse erat, ut ijs membris nasceretur, quibus usus non erat? Qui certe ut sexum ostenderet, etiam circumcisus est. Cur Iohannem Apostolum & baptistam sua dilectione castravit, quos viros nasci fecerat? Qui ergo in Christum credimus, Christi sectemur exempla, & si noueramus illum iuxta carnem, certe in resurrectione eadem erit corporum substantia, qua nunc utimur, licet auctior gloria. Nam saluator intantum ipsum corpus habuit post inferos, in quo & crucifixus est: ut manus perforatas clavis & lateris vulnus ostenderet. Porro si clausis ingressus est ostijs: quod humanorum corporum natura non patitur, ergo & Petrum & Dominum negabimus vera habuisse corpora; quia ambulauerunt super aquas, quod contra naturam est. In resurrectione mortuorum non nubent neque nubentur, sed similes erunt angelis. Quod alij postea in caelis futuri sunt: hoc virgines in terra esse coeperunt. Si angelorum nobis similitudo promittitur, inter angelos autem non est sexus diuersitas: aut sine sexu erimus, quod angeli sunt: aut certe quod liquido comprobatur, resurgentes in proprio sexu, sexus non fungemur officio. Hec Hieron. Plura in hanc rem dici possent, quae breuitatis causa omittimur, & in aliud tempus

reijcimus; expectaturi si quis se censorem
huius nostri libelli venditare voluerit:
breuibus interim adhuc sequenti capite
acturi, num naturæ legibus omnino con-
tradicat castitatis conseruandæ studium:
an verò ventris vsus potius naturę officiat,
eamq; de rectę valetudinis arce deiiciat &
exturbet. Ad quod multarum animarum
& corporum Christianorum salus me li-
cet verecundiæ studio renitentem, meri-
tò compellit.

CAPVT XVIII.

VTRVM VENERIS VSVS
ita ex sententia Lutheri necessa-
rius sit hominibus, sicut come-
dere, bibere, dormire, scire: an
potius naturę incommoda af-
ferat, & quænam illa, &
quotuplicia.

PLurimum dubitavi dum hoc in opus-
culo versor, vtrum ex re nostra foret,
rem hanc discutere, verecundia materiæ
huius quàm maximè ab animi sententia
reuocatus: disputandum tamen breuiter
hac

hac de re censui. Idq; vel maximè, cùm ad hoc vitium naturæ debilitate, faciliùs ab ipsa adolescentia feramur, & improborum hominum sententijs & scriptis, vt in Luthero videre est, latior indies libidini via sternatur: & Christianorum certissimum cùm animæ tum corporis dispendium nobis ipsis, & maximè nobilissimæ iuuentuti ni caueamus, adhærescat. Vt ergò habeat Christiana iuuentus, quasi in speculo incommoda libidinis, & pastori aut animarum curatori suppetant rationes & media, quibus oues suæ curæ fideiq; concreditas, ab hoc ðethali veneno arceat: ostendendum erit Veneris vsus, quàm plurimum & animæ & corpori officere. Animæ certissimum exitium superiori capite satis superq; ex sacris literis comprobauimus, cùm variarum libidinum seriem cõtexuimus, saluo semper cum D. Paulo Heb. 13. 4. *honorabili coniugio in omnibus, & toro immaculato*: salua itẽ commonitione à seniore Tobia data iuniori Tobia, Tob. 4. 13. *Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: & præter uxorẽ tuam nunquam patiaris crimen scire. Qui enim, vt est Ecclesiastici 19. 3 se iungit fornicarijs, erit nequam, putredo & vermis hæreditabunt illum, & extolletur in ex-*

*Anima
exitium ex
libidine.*

emplū maius, & tolletur de numero anima eius, sicut rē hanc Deo duce otio maiori dato in Thesauro nostro biblico, quē habem⁹ præ manibus, deducemus: & sub finē capitis nō nulla attingemus. Nunc verò quę incōmoda corporis afferat, siue in genere vsū Veneris spectemus: siue generales corporis infirmitates inde scaturientes examinemus: siue in particulari singulas partes corporis discutiamus: ostendendū erit adhibitis Philosophorū & Medicorū, atq; adeo sanctorū Patrum quorundā iudicijs & sententijs. Ea tamē lege, ne existimet lector omnes q̄ similibus morbis & incōmoditatibus laborauerint, quòd eos ex hoc vitio conceperint: Nā hæc & alio vitio naturæ contrahi queunt, verum q̄ illi, quos Veneri sese immerfisse cōstat; vix vllū horum effugiāt, vt in nōnullis expertus fui, quos ab hoc vitio aliquando diuina patrocinate gratia abduxi, nulla alia vllorū medicorū cura aut industria, & pristinæ sanitati restitui, nisi sola Veneris abstinētia, & vitę continentioris obseruantia. Ad rē ergò veniendo, si in genere Veneris vsū spectemus: fieri nō potest quin natura ipsa debilitetur potius quā cōfirmetur: generatio enim vnus, vt Aristotelis & cōmunis omnium philosophorū fert

*Libido
infirmita
tes corpo
ris affert
in genere
vixinti.*

*In gene
re quan
tū obsit,
natura
docet, &*

fert sentétia, est corruptio alterius. His ad-^{seminis}
 de in genere discursũ ipsum philosophorũ ^{aut sper-}
 & Medicorũ de re & natura spermatis aut ^{matis cõ-}
 seminis. Sperma siquidem ex sanguine op^{stitutio.}
 timè decocto digestoq; quarta & nouissi-
 ma digestionẽ gignitur. Sperma Pythago-
 ras apud Plutarchum lib. 1. de placitis Phi-
 losophorum dicit esse nobilissimã sangui-
 nis spumam, alimenti retrimétum, vt san-
 guinem quoq; & medullam. Post hunc A-
 ristot. lib. 1. de generatione animalium as-
 ferit, semen esse excrementum vltimi ali-
 menti sanguinei. Idẽ Medicorum omniũ
 post Hippocratẽ facilè princeps Galenus,
 tum alibi multoties, tum verò lib. 2. de fe-
 mine cõfirmat, docens semẽ non esse aliud
 q̃ sanguinẽ in venis, quæ ipsum continent,
 exquisitè confectum. Idem docet Soranus
 Ephesius in Isagoge ad medicinam, Eras-
 stratus & Herophilus apud Octauĩu Hora-
 tianum, & Auicenna. Et ex Theologis Me-
 dina lib. 4. de sacrorum hominum conti-
 nentia, controuersia 6. ad 20. Ex his facilè
 eliciet quiuis, non posse non in genere quã
 plurimas infirmitates humano corpori
 oboriri ex immodica nobilissimi huius se-
 minis emissionẽ, quod per quemcunq; Ve-
 neris vsum à corpore humano secernitur.

Primò

1. Vitam
abbrevi-
at.

Primò enim necesse est, vt vitam homi-
nis abbreviet. Hinc Sapiens Prouerb. 5. 9.
*Ne des, inquit, alienis honorem tuum, & an-
nos tuos crudeli, ne fortè impleantur extranei
viribus tuis, & labores tui sint in domo aliena,
& gemas in nouissimis, quando consumpseris
carnes tuas & corpus tuum.* Idem ex Eth-
nicis docet Hesiodus in Theogonia, Ari-
stoteles de longitudine & breuitate vitæ
cap. 3. & ex Arabibus Medicis & Philoso-
phis Auerroes Rasis ad Almanforem, &
ex nostris Arnoldus Villanouanus. Vale-
scus Tarentinus. Ex Theologis verò D.
Chrysofomus homilia, Quod nemo læ-
ditur nisi à se ipso, & Albertus Magnus Ra-
tisonensis Episcopus. Medina lib. 4. de
sacrorum hominum continentia, contro-
uersia 4. cap. 7.

2. Vires
naturales
minuit &
quantum
eas debi-
liter.

Secundò vires naturales corporis mi-
nuit, corpusq; alioquin robustissimum de-
bilis reddit. Semen enim cum sit sanguis
purissimus, vt superius ostendimus, neces-
se est, vt per eius excretionem virtus quo-
que corporis marcescat. Testis huius defe-
ctus est Aristoteles lib. 1. de generatione
animalium cap. 18. & in Problematibus se-
ctione 4. problem. 6. & sect. 4. probl. 21.
Hinc Auicenna docet hominem ex coitu
magis

magis debilem reddi, ac discolorari & cō-
 tabescere, quàm si quadragesies tantum
 sanguinis per phlebotomiã emitteret. Vi-
 de Aristotelem 3. de generatione anima-
 lium capite vlt. Idem sensit Hippocrates
 sicut & vt Galeno placet, Polybus lib. πε-
 γί γονῆς id est, de genitura. Idem Sphæraus
 Bosphoranus apud Laertium in vita Zeno-
 nis, & Censorinus, & omnes posteriores
 medici vno, quod sciam, Auerrœe excepto.
 Hinc & athletæ à Venere abstinent, teste
 Galeno lib. 6. de locis affectis, & Simplicio
 Philosopho. Et de Icco Aelianus quo-
 que meminit lib. 11. de varijs historijs. In
 eandem rem scribens Clemens Alexan-
 drinus lib. 3. Stromatũ. Aiunt, inquit, ath-
 letas non paucos abstinerere à Venere, pro-
 pter exercitationem corporis cōtinentes,
 quemadmodum Crotonialem, Astylon
 & Chrysouem & Hymeræum. Vide eun-
 dem lib. 2. pædag. cap. 10. Exemplum
 habes in Dositheo 31. lib. rerum Lydicarũ.

Tertiò Venere vsus non tantum ab-
 breuiat vitam, & vires corporis marcidas
 reddit ac minuit: sed ipsam quoque vitam
 adimit. Cornelius Gallus Prætorius, in-
 quit Plinius lib. 7. Naturalis historiæ cap.
 53. Q. Aeterius eques Romanus in Venere
 obiit.

3. Tollit
 vitam, &
 qui in ea
 periere.

obiere. Et quos nostra annotavit ætas, duo equestris ordinis in eodẽ Pantomio Mythico, tum forma præcellente, sic teste Petro Damiano quidam princeps Tarentinus vitam finijt. Sic Beltrandus quidam Barchinonensis cognomento Ferrarius teste Pontano & Iohanne Rauisio in officina sua expiravit. Idem & Pindaro contigisse commemorat, quamuis Valerius Maximus lib. 9. cap. 10. aliter sentiat. Eodem mortis genere Speusippus Platonicus teste Tertulliano in Apologetico peremptus est, cuius rei certissimam & philosophicam causam dat Galenus lib. 1. de spermate, quod animales particulæ non solum seminali humiditate destituantur ex superfluo coitu, sed etiã vitali spiritu, qui ex arterijs euocatur cum spermatica humiditate.

*4. Ani-
males vi-
res quæ
ad sensus
pertinēt
redit.*

*Cerebrū
exhaurit*

Quartò animalibus quoq; viribus perniciosa est, ijs scilicet, quæ ad sensus pertinent, idq; ob læsum cerebrum. Hinc Galenus lib. 3. morborum popularium, & Hippocrates docet falacibus cerebrū adeo per frequentes Veneres minui, vt in cuiusdã hominis dissectione & anatomia caput pene cerebro vacuum repertum fuerit. Ex quo ipse colligit magnam spermatis partē

in

in coitu ex cerebro secerni. Quod ex eius imitatione posteriores medici, tum Arabes tum Latini & Græci docuerunt. Aui-cenna in suo Fen, & antidotario. Albertus Ratisponensis Episcopus lib. 22. de animalibus capit. 4. Arnoldus Villanouanus in speculo introductionū medicinalium cap. 83. & lib. de regimine sanitatis. p. 2. c. 6. & seq. Hinc quorundam philosophorum placitū, semen cerebri esse portionem. Galen. de philosophica historia, Alcmæon philosophus apud Plutarchum libro de placitis Philosophorum tertio. Hippocrates medicorum parens lib. de aere & aqua, & regionibus adiacentibus. Huius rei signum est, quod si quibus venæ post aures incidantur, deinceps non spermatizent, & si quid tale emittant, id non esse prolificum. Hinc & spadones caluos effici non posse docent Hippocrates lib. 6. Aphorismorum & lib. de natura pueri, & Aristoteles lib. 3. de historia animalium capite II. & sect. 10. problem. 56. & Plinius libr. II. Naturalis historiæ cap. 37. & Aristoteles lib. 5. de generatione animalium cap. 3.

Quintò læditur memoria, teste Aetio Tetrab. 2. serm. 2. cap. 23. ac per consequens

5. Lædit
memori-
ā, sensum

*commu-
nem, phā
tasiā.*

*6. ledit
visum.*

quens communem phantasiā, omniaq; interiora hominis sensoria lædi necesse est.

Sextò visus læditur, idq; propter cerebrum, nam ab eo in oculos spiritualis illa sentiendi vis defluit teste Plinio lib. II. Nat. hist. cap. 37. Galeno lib. 7. de placitis Hippocratis & Platonis, Aetio Tetrab. 2. ser. 2. cap. 1. præcipitq; Galenus lib. 4. de compositione medicamentorum secundum locos, capite 8. ex Archigene, in fluxionibus circa oculos in principio convenire cibi & potus parcitatem, & maxime omnem rei Venereæ abstinētiā quod idem & posteriores medici præceperunt: vti Aetius Tetrab. 2. ser. 3. cap. 4. Auicenna locis citatis, Rasis ad Almanforem lib. 6. continent, capite. 4. & nouissimus omnium doctissimus Meinardus Ferrariensis lib. 6. epistolarum Medicinalium epistola 4. Huius rei etiam habet rationes Aristoteles sect. 4. problem. 2. Vide & Chrysostrum hom. quod nemo lædatur nisi à seipso, & Ambrosium in Lucam lib. 4. cap. 17. super illud Lucæ 4. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus &c.

*7. moti-
ua virtus
corporis
repefcit.*

Septimò motiua virtus corporis tepescit. Animales enim spiritus à cerebro per spinæ,

spinæ medullam in vniuersos musculos descendit, qui motionis animalis sunt instrumenta. Læso itaq; cerebro, quod ante ostendimus, medullam neruosq; lædi necesse est. Arescente ergo cerebro, medulla quoq; quæ eiusdem, vt pleriq; docti docuerunt, est naturæ, exarescat necesse est. Hinc Hippocrates tradit medullam spinæ maximè siccescere, cùm venulæ medullam petentes sopiuntur & obducuntur, & cerebri meatus corporis malignitate id patitur: sed præ cunctis alijs nimio coitu has venulas arescere. Sunt etiam multi in ea sententia, quod semen è cerebro (vt iam diximus) per spinam ipsam in membra genitalia defluat. Hinc Plutarchus libro 5. capite 3. de placitis philosophorum refert Platonem dicentem, semen haud aliud esse, quàm vertebralis siue spinalis medullæ defluuium. Vide & Aristotelem sect. 10. problem. 56. Quòd vero nerui, per quos corporis partes instrumentales mouentur, à cerebro per medullam spinalem descendant, præter ipsam humani corporis anatomiam Galenus multis locis demonstrat, vt libro de Hippocratis & Platonis decretis 1. 2. 7. & 8. & libro de neruorum dissectione, lib. 1. & 7. de vsu partium, lib. 1. de

V

femine

7. *Motua virtus corporis tepescit.*

Cerebri læsio quàm tum obse

Seminis alia descriptio

*Nervie-
andē cū
cerebro
habēt sub
stantia.*

*Quomo-
do auctor
curauerit
adolescē-
tem libi-
dinosum.*

femine cap. 5. & 8. lib. 4. de motu muscu-
lorum cap. 17. & lib. 7. cap. 3. Demum Ga-
lenus lib. 7. de placitis Hippocratis & Pla-
tonis, docet nervos eandem cum cerebro
habere substantiam, nisi quod compactio-
re materia constituti sunt. nec facile à quo-
libet patiantur, ideoq; eos cerebri auxilio
indigere. Hinc fit quod eadem ratione,
qua cerebrum per vsum Veneris læditur,
lædantur quoque nervi partium instru-
mentalium. Quod præter Galenum in cõ-
ment. Aphorismorum Hippocratis lib. 3.
docet Oribasius lib. 1. Euporistõn cap. 22.
& lib. curationum cap. 144. Aetius lib. 1.
Tetrab. ser. 3. cap. 8. Auicenna locis cita-
tis. Rasis lib. contin. 11. cap. 4. Valescus
Tarentinus in Philonio lib. 6. cap. 2. Et
ante hos omnes Cornelius Celsus lib. 1. ca-
pit. 9. & lib. 3. capit. 27. Pro exemplo huius
infirmitatis libet adijcere, cum ante 26. an-
nos adolescentem quendam secularem
in signem vidissem contabescere & certa
quadam parte, in qua motiua vis non infi-
ma est, ita laborare, vt loco se mouere nul-
la ratione posset, obseruassem, etiam eum
quorundam iuuenum deprauatorum mo-
rum familiaritate corrumpi, cùm medici
& chirurgi omnem adhibuissent indu-
striam.

striam, sed gratis omnia tentassent, tandem suasi, ne vlla alia medicina vteretur, quàm fuga mali consortij, & continua ab actu Venereo abstinentia, qui quasi quotidianus ei erat. Discessi postmodum in Li-
uoniam, certo ergo quodam loco idem adolescens mihi formosus admodum in habitu Ecclesiastico occurrit, salutatur, gratias agit pro beneficio & animæ & corpori suo præstito. Miratus agilitatem & formam adolescentis, quem tum tabidum & immobilem ante paucos annos reliqueram, rogavi qua medicina curatus sit, & à quo medico, respondit à nullo nisi quod in primis Dei, tum tuo consilio abstinuerim ab omni actu Venereo, & experior nihil magis ad vires recuperandas facere, quàm animum planè ab omni libidinis cogitatione abducere. Personam & locum studio supprimo. Utinam multi huiusmodi consilia sequerentur & florem nobilissimæ iuuentutis non defœdarent libidine: sed sibi sumerent dictum id Salomonis, Ecclesiastici 12. 1. Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tuæ, antequam veniat tempus afflictionis, & appropinquent anni, de quibus dicas, non mihi placent.

8. Paralyfin & apoplexiā Podagrā Chiragram ad ducit.

Octauò non modò paralyfin, quæ mēbra quædam soluuntur; sed & apoplexiam inducit, vt testis est Cornelius Celsus lib. 3. capite postremo, qui illis suadet vt rarissimè coitu vtantur. Idem lib. 1. cap. 9. & lib. 4. cap. 24. Hinc podagram, Chiragram, variosq; articulorum & iuncturarum morbos oriri, aut certè eius vsu vehementissimè intendi aut exacerbari demonstrat. Vbi etiam scribit quosdam, cum vno annò integro à vino & Venere sibi temperassent, hos & similes morbos euasisse. Idem docet Galenus lib. 6. morborum popularium. & Hippocrates lib. 6. commentariorum cap. 28. & 30. vbi refert spadones & pueros ante vsum Veneris non pati podagram. Plinius Valerianus lib. 3. de re medica cap. 14. prohibet ante omnia, ne podagricus mulierem contingat. Vide Paulum Aeginetam lib. 3. cap. 78. & lib. 7. cap. 11. Octauium Horatianum lib. 12. rerum medicarum c. 21. Sic Auicenna, Rasis ad Almansolem lib. 9. c. 90. & lib. diuision. cap. 2. Chrysoptomū homilia. Quòd nemo læditur nisi à seipso. Nonò inducit & epilepsiam siue morbum comitiale. Sic docet Cornelius Celsus lib. 3. c. 23. Sic Galenus lib. 6. morborum popularium.

9. Epilepsiam seu morbum comitiale inducit.

Sic

Sic Hippocrates, sic Paulus Aegineta lib. 3. cap. 13. Alexander Trallianus lib. 1. de morbis acutis cap. 21. Iohannes Meffue Arabs in eo libro, qui Garabadia, id est, Antidotariū inscribitur, cap. de epilepsia, Auicenna & Rasis locis citatis.

Decimò Hydropem etiam turpissimam ^{10. Hydro} passionem inducit, teste Cornelio Celso li ^{pen gene-} bro 3. cap. 21. Vbi & illud addit, & monet ^{rat.} si quis ab ea praua corporis affectione liberatus fuerit & conualuerit, alienum ei omnino esse debere Veneris vsum.

Vndecimò leprā quoq; inde trahi tradit ^{11. & 12.} Aetius Tetrabili 4. 1. c. 125. Idem docet A- ^{leprā &} uicenna in 4. tertij & in 7. tertij cap. 4. ^{alociam} Huius rei certissimū signum & experimē- ^{in fert.} tum est, quod, vt Archigenes scriptum reliquit, nullus spado lepram contrahat. His adde & duodecimò Alociam, id est depilationem siue capillorum defluuium, quæ etiam passim lepram consequitur, vt patet ex dictis.

Decimotertiò febrē quoq; hecticam, id ^{15. Febrē} est, consuetudinariā inde prognerari do- ^{hecticam} cet Auicenna in 22. tertij tract. 2. cap. 24. ^{conciat} & Rasis ad Almanforem lib. 4. cap. 17. & ^{& alias} plures alij doctissimi medici. Febres præ- ^{febres.} terea adurentes, etiamsi febres ex phleg-

mate sint; vt ex Auicennę auctoritate scribit Petrus Apoëlis in cōmen. probl. Arist. stotelis par. 4. c. 50. XIII. phtoen quoq; aut tabem, etsi quidā inter hæc discrimen agnoscat hinc propagari tradit Hippocrates lib. 2. de moribus. Idē docet Cornelius Celsus lib. 3. c. 22. & Lucian. in Saturnalib^o.

*14. phroë
generat*
*15. Choli-
ca infert.*
Decimoquintò cholicam deinde passionem & auget & generat, quamuis & hæc alias causas habeat, siue calida sit, siue frigida: multiq; medici ex quadam inscitia, vt Alexander Trallianus docet, inter vtrāq; non distinguant: ac proinde quam plurimos, vt idem docet de hoc morbo scribens, interimant. Oritur enim etiam ea aliquando ex nimia cibi potusq; abstinentia. Interim si Veneris vsus accedat, eam inde augeri tradit Cælius Aurelianus lib. Chroniō. 4. c. 7. Auicenna 22. tertij tract. 2. c. 11.

*16. scabiē
producit.*
Decimosextò scabiē deinde prurientem inde oriri tradit Auicenna in 7. quest. tract. 5. cap. 7. vbi scabiosos omnes à coitu cessare iubet, eum enim ait mouere materiam ad exteriora, & excitare vaporem calidum & putridum venientem ad superficiem cutis, illicq; putrescere.

*17. Tussim
facit.*
Decimosseptimò tussim quoq; & maximè sitim sitim inde gigni docet Cornelius
lius

lius Celsus lib.3 c.23. & Lucianus in Saturnalibus. Decimooctauò Gonorrhœam quoq; 18. *Chonorrhœam gignit.*
 seu feminis profluuium hinc aliquâdo ori-
 ri quidam asserunt: quæ affectione sicut &
 lepra qui laborant in veteri testamêto Le-
 uit.22.4. prohibentur vesci de his quæ Do-
 mino sanctificata fuerunt. Vide de hac af-
 fectione, & huius causa Paulum Aeginetâ
 lib.3.c.57. Aetiû in tetrab.3.ser.3.c.34.idq;
 ex auctoritate Galeni, qui eos qui morbo
 hoc corripiuntur, iubet omnê de rebus Ve-
 nereis cogitationê tollere. Quod & Alexâ-
 dro Trall. placuit l.8.c.9.de morbis acutis.

XIX. ignominiosas illas passiones, quas 19. *Satyriam & priamismum movent.*
 Græci medici Satyriam & Priamismû vo-
 cant, nostri membrorû genitaliû tetigenê
 & immodicû præter naturâ rigore vocare
 possumus. Quæ duo aut sunt idê, vt Aetius
 Tetrab.3.ser.3.c.34. & Theodor. Priscian.
 volût; vt alij volût distincti lâguores; Ex
 quib⁹ est Ostaui. Horatian. medicarû rerû
 lib.2.c.11. Has verò duas prauas corporis af-
 fectiones ex vsu Veneris induci Cælius Au-
 relian⁹ morborû acutorû lib.3.c.18. & Pau-
 lus Aegineta l.3.c.53. docêt. Quanq; Galen.
 doceat eos quoq; morbos ex Veneris absti-
 nentia aliquâdo deriuari, & eius quoq; aucto-
 ritate Aetius tetrab.3.ser.3.c.32. confirmat.

20. infert
epidimiam
sive pestem.

Vigesimo infert omnium morborum grauisimum morbum Epidimiam, quam pestem Latini vocant. Cui rei certissimum testimonium omnes quotquot sunt in re medica versatissimi perhibent, præcipuè verò Cornelius Celsus lib. 1. medicarum cap. 10. Rasis de pestilentia cap. 4. Aui-cenna 1. quæst. quart. c. 1. Valesius Taren-tinus in libello suo de pestilentia cap. 8. Neq; in vlllo obseruauit medico, qui inter cætera præseruatiua pestis, non submonue-rit omnino à coitu esse abstinendum. Spi-ritibus enim vitalibus, vt superius dixi-mus, per coitum vnà cum semine emissis, necesse est vt venenum citius sedes vitales, vt cor, & cerebrũ, & hepar penetret, quam ante poterat; citiusq; cor ipsum sua viru-lentia suffocet. Et hæc de generalibus in-firmitatibus, qui hinc prodeunt prudenti sufficiant. Nunc præcipua corporis mem-bra, quibus subuersis hominem posse sub-sistere est impossibile, ~~vide~~amus. Nocet itaq; primò capiti, vt author est Oribasius lib. 1. Euporistôn cap. 22. eò qd cerebri in eo sedes sit, nonnulliq; inuenti sunt ex his, qui continuè quasi libidini seruierunt, in quorum anatomijs vix aliquid cerebri in-uentũ, vt superius infirmitate 4. diximus.

Libido
12. corpo-
ris parteo
maxime
lædit.

1. Caput

2. Dentes

Secun-

Secundò dentibus, qui decoris & digestio-
nis non minima portio sunt, plurimū offi-
cere Cēlius Aureliā. lib. Chroniō. 2. c. 4. &
Aētius 1. tetrabili. ser. 3. c. 8. auctores sunt.

Tertiò gurgulioni officere docet Ae-
tius primo tetrab. 1. ser. 3. cap. 8. Quartò
cordi & hepati officit quàm plurimum,
cū enim hæc duo ternarium illum in ce-
rebro membrorum vitalium numerum
constituāt, quod Arnoldus Villanouanus
in suo speculo introductionum medicina-
lium annotauit, necesse est, vt venereo cō-
gressu lædantur, vt ex dictis superiùs infir-
mitate 1. 2. & 3. satis patet. Quintò pul-
moni detrimentum afferre docet Oribas-
sius lib. 1. Euporistōn cap. 22. Sextò pecto-
ri nocere docet ibidem Aētius tetrab. 1. ser.
3. cap. 8. & Oribasius. Septimò vesicæ &
coxendicibus molestiam afferre docet idē
Aētius. Octauò stomacho, quem Macro-
bius libro Saturnalium 7. cap. 4. corporis
patrēfamilias, alij præsepe & coquum vo-
cant, officit plurimum teste Galeno lib. 3.
morborum popularium, Hippocrate com-
ment. 1. quo loco de Phytione quodam
differit, & Aētius ex Philagrio Lycio Ma-
crensi tetrab. 3. ser. 3. cap. 34. vbi eos qui
stomacho laborant, iubet abstinere à spe-

3. gurgu-
lionem.

4. cor &
hepar.

5. Pulm.

6. Pectus

7. Vesicā

& Coxen-
dices.

8. Sto-
machum

Et uiculis & lectionibus q̄ Venereę rei vsum
 in memoriam reuocare possunt, consentit
 & Auicenna. Stomachum autem læsum v-
 niuersis humani corporis membris exitiũ
 afferre Apologus ille Aesopi de illis aduer-
 sus eum coniurantibus, fatis edocet. Docet
 idem Apologia, quam Menenius Agrippa
 ad conciliandam plebem patricijs, apud
 Liuium libro 2. & Plutarchum in Marcio
 Coriolano, cũ vrbe excesserunt, sufficien-
 ter cõmonstrat. Nonò ventri plurimũ
 obesse docet Aristoteles sectione 4. probl.
 18. docet idem Cholicus & iliacus morbus,
 de quo egimus infirmitate 18. Decimò re-
 nibus plurimũ nocere docet Galenus li-
 bro 6. morborum popularium; Hippo-
 crates comment. 6. Aetius tetrab. 1. ser. 3.
 cap. 8. & tetrab. 3. serm. 3. cap. 2. Idẽ Rufi
 Ephesij auctoritate confirmat, & iterũ te-
 trab. 3. ser. 3. c. 30. ex Archigene Apomeo
 qui Romæ sub Traiano vixit. Aristoteles
 demonstrationem dat sect. 4. problem. 2.
 Renes, inquit, omniũ maximè sentiũt, quia
 in vicino positi sunt, & ipse quoque semi-
 nis trāsitus; cùm per ea loca perspicuè aga-
 tur, extenuare procul dubio potest, adimit
 enim non addit per istã suam propinquitã
 sem. Ante quos omnes Hippocrates lib. de
 morbis

9. ventrẽ

10. renes.

morbis intraneis scriptum reliquit, vnum
 ex quatuor rerum morbis maximè fieri ex
 nimio coitu. Quàuis Galenus & postero-
 res medici lib. 3. sympt. & lib. natur. facul.
 & lib. de fœtus formatione, renes non se-
 mini sed excernendo lotio destinare decre-
 uerit. De qua re multa Andreas Vesalius
 lib. 5. de humani corporis fabricatione cap.
 10. Carolus Stephanus lib. 2. de dissectione
 partium humani corporis & Ioannes Val-
 uerdus Hispanus lib. 3. de historia composi-
 tionis humanæ & anatomici. Quod etiam
 Aristoteles lib. 3. de partu animalium c. 9.
 ex eo demonstrat, quòd nullum animal pen-
 natum, squamatum aut corticatum, & in
 summa quæcunq; lotium non faciunt, re-
 nibus à natura sit præditum, & tamen om-
 nia semè excernunt. Vndecimò lateribus
 quoq; quâ maximè officit, eò quòd latera
 quæ labori quæ maximè sunt necessaria, par-
 tibus genitalibus sint propinqua: quo fine
 & à Christo Domino Luc. 12. 35. lumbos præ-
 cingere iubemur. Sic Helias accinctis lum-
 bis 3. Reg. 18. 46. currebat, & puer Helisæi
 4. Regum 4. 29. ad excitandum puerum,
 & vnus ex prophetarum filijs ab eodem
 Helisæo 4. Regum 9. 1. ad inungendum
 Iehu in regem Israel mittitur. D. quoque
 Iohan-

11. latera

Lumbo-
rum præ-
cinctio.

12. Pedes Iohannem Baptistam præcinctis lumbis zona pellicea viâ Dei præparasse. D. Matthæus cap. 3. 4. Marcus cap. 1. 6. tradit. Ad eos verò qui libidine vacant, Naso inquit, *Vidi ego cum foribus lassus prodiret amator.*

Inualidum referens meritumq; latus.

Manus, visum, & cerebrū ledit. Duodecimò pedibus infirmitatem inducere ostendit Aetius tetrab. 1. ser. 3. cap. 8. & satis liquet ex ijs quæ de podagra superius infirmitate & annotauimus. Idem iudicium de manibus, quæ chiragrâ hinc corripuntur. De visu etiam superius infirmitate sexta egimus. Cerebri etiam de-

Animi incommoda que Oriantur. bilitatem satis infirmitate quarta & septima ostendimus. Animæ demum incommoda hinc etiam nascuntur non tantum sempiterna illa, de quibus initio capitis egimus; sed & præsentia, docent hoc morbi isti, qui hinc scaturiunt: qui non modò corpori officiunt, sed animum per sensus alienationem inuadunt. Cuiusmodi diximus esse apoplexiam & epilepsiam, & similes; quibus & annumeranda est atræ bilis infaultissima intemperies, per quam in varias Maniæ species homo pertrahitur, quam per Venerem contrahi & promoueri Galenus lib. 6. morborum popularium, Hippocrates comment. 16. & Rasis

Nico-

lib. 1. de continentia cap. 2. aperte testatur. Aristoteles verò lib. 3. Moralium ad Nicomachum capit. 10. & sect. 28. Probl. 2. per eam hominem inter bestias numerari docet. Idem 7. Ethicorum cap. 9. asserit voluptatem esse impedimentum prudentiæ. Et vt omittamus vehementem illam totius animæ virium alienationem, per quam mens ita suo loco mouetur, vt elegantissimi quidam medici eam paruum epilepsiam vocarint, quod quidam Hippocrati, quidam Democrito, quidam Eriximacho tribuunt: alij verò, vt Galenus, spasmus vocarunt. Hæc inquam vt omittamus, certum est cum mens à sensibus in hoc præfenti vitæ statu dependeat, eam quam plurimum detrimenti & cæcitatæ capere ex hoc vitio. Tantum enim capit stuporem tantumq; obtunditur, vt et si literati sint, & summa prudentiâ polleant; tantum non aliquando prudentibus viris stultescere videantur, & subinde præ cæteris stultiores filios procreare. Hinc rectè D. Gregorius lib. 31. Moralium mentis cæcitatem ex Venere oriri dixit, vt etiam sufficienter superius ostendimus. D. verò Augustinus lib. 1. Soliloquiorum cap. 10. Nihil, ait, esse sentio, quod magis ex arce deiiciat

*Spasmæ
& stuporem
mentis inducit.*

*Mentis
cæcitas
oritur.*

Fœminarum conuersatio quid mali generet deiiciat hominem virilem, quàm blandimenta fœminea corporūq; ille contactus: *Vinum siquidem & mulieres*, vt est Ecclesi. 19. 2. *apostatare faciunt sapientes.* & cap. 42. 12. *In medio mulierum noli commorari, de vestimentis enim procedit tinea, & a muliere iniquitas viri.* Sic cūm Num. 25. 1. morabatur Israel in medio Setim, tunc fornicatus est populus cum filiabus Moab, qua vocauerunt eos ad sacrificia sua. At illi comederunt, & adorauerunt Deos earum. His deceptus Adam Genes. 3. His decepti filij Heli 1. Reg. 2. 22. Deceptus Dauid 2. Regum 11. 4. & infiniti alij. Vide quæ ponuntur cap. 22. & sequentibus. Hinc Numer. 31. 6. inquit Moyses. *Cur fœminas reseruastis? Nonne istæ sunt quæ deceperunt filios Israel ad suggestionem Balaam, & prauaricari nos fecerunt in Dominum super peccato Phogor, vnde & percussus est populus?* Ad quod alludens vox illa magna tanquàm vox tubæ in dominica die Apoc. 1. 10. iubet cap. 2. 14. eiusdem libri scribi angelo Pergamæ Ecclesię. *Habeo aduersus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum filiis Israel, edere & fornicari: ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarū.* Nostro verò tempore docentes doctrinam Lutheri, de qua

qua diximus, capite superiori, scribit etiam
 nonnulla Gellius de animi detrimentis
 lib. 19. Noctium Atticarum cap. 2. quæ ex
 voluptatibus carnis proueniunt. Ex his
 ergò omnibus luce meridiana clariùs pa-
 tet, quàm multùm obfit homini, cuius to-
 ta essentia & corpore & animo cõstat, vo-
 luptatis studium & quàm iniquè olim
 Iouinianus, nostro autem seculo Lùtherus
 & Erasmus ea de re senserint. Hoc interim
 non diffiteor, Philosophorum & medico-
 rum sententia nonnunquam hominibus
 Venerem prodesse: sed cæteris paribus,
 conferendo cõmoda cum incõmodis, sal-
 uo semper legitimo matrimonio iuri suo,
 vt & D. Paulus 1. Corint. toto capite septi-
 mo facit, iudicio cœlibatus & continentia
 studium sequendum, ijs verò quibus ma-
 trimonium per propria illorum & libera
 vota non conceditur, alia suppeditari me-
 dia, de quibus tradunt Theologi: senten-
 tiam verò Lutheri non tantum rationi &
 rectæ valetudini suffragari, sed sacrarum
 literarum & Theologorum auctori-
 tate meritò conuelli & plusquã
 Iouinianam censeri
 debere.

* *
 *

CAPVT

FALSOS PROPHETAS
maculosos esse, maledicos, mē-
daces, miraculorum falsorum
patratores, murmuratores,
querulosos, operarios
malos & sub-
dolos.

VRGET typographus breuitatem,
vt ad proximas nundinas quadrage-
simales typis hoc opusculum subiectum
habeat: solito ergo breuior futurus ad
commodius tempus. Primò itaq; macu-
losos futuros D. Iudas docet vers. 12. *Hi,*
inquit, sunt in epulis suis macula, conuiuan-
tes sine timore, arbores autumnales, infructuo-
sa, bis mortuae, &c. Immittunt Iob 18. 8. *in*
rete pedes suos, & in maculis eius ambulant,
Vt enim apud nos Christus Dominus est
agnus ille paschalis sine macula, Exod. 12. 5.
Candor lucis aeterna, & speculum sine macula,
Sapient. 7. 26. ita & tota Ecclesia Christi,
quoad potissima eius membra. Hinc id
Cantic. 4. 7. *Tota pulchra es amica mea, &*
macula non est in te. Et Ephes. 5. 25. *Viri di-*
ligite

Maculo-
si sunt fal-
si ppheta

In Eccle-
sia nulla
macula.

ligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit
 Ecclesiam, & tradidit seipsum pro ea: ut illam
 sanctificaret, mundans eam lauacro aquae in
 verbo vitae, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ec-
 clesiam, non habentem maculam aut rugam,
 aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & im-
 maculata. Sic interroganti Dauidi quinam
 inhabitatores sint Ecclesiae aut tabernacu-
 li Dei, & requieturi in monte sancto eius,
 psal. 14. 1. respondit Dominus. *Qui ingredi-
 tur sine macula, & operatur iustitiam. Qui lo-
 quitur veritatem in corde suo, qui non egit do-
 lum in lingua sua.* Talis apud nos Iob 31. 7.
 Si, inquit, *declinavit gressus meus de via, & si
 secutus est oculus meus cor meum, & si in ma-
 nibus meis adhaesit macula, seram & alius co-
 edat, & progenies mea eradicetur,* alludens
 ad id psal. 23. 3. *Quis ascendet in montem Do-
 mini, aut quis stabit in loco sancto eius? Inno-
 cens manibus & mundo corde, &c.* Talis no-
 ster Eleazarus, qui compulsus edere car-
 nem suillam (id quod lege veteri cautum
 erat) vel saltem fingere se comedisse, no-
 lens inurere sibi hanc maculam, potius mor-
 tem oppetere contendit. *Non enim, ut est
 2. Mach. 6. 24. nostra etate dignum est, inquit,
 fingere: ut multi adolescentes arbitantes E-
 leazarum nonaginta annorum transiisse ad*

*Eleazarum
 ri conste-
 tia.*

X

vitaris

vitam alienigenarum: & ipsi propter meam
 simulationem, & propter modicum vite tem-
 pus decipiantur, & per hoc maculam, atq;
 execrationem mee senectuti conquiram. Tales
 multi diuites in nostra Ecclesia, de quibus
 Sapiens Eccles. 31. 8. *Beatus, inquit, diues,
 qui inuētus est sine macula: & qui post aurum
 non abiit, nec sperauit in pecunia & thesauris.
 Quis est hic, & laudabimus eum? fecit enim
 mirabilia in vita sua. Beati enim, psal. 118. 1.
 immaculati in via, qui ambulant in lege Do-
 mini.* Tales apud nos potissimi præcipua-
 rum religionum Patriarchæ, vt D. Benedic-
 ctus, D. Bruno. D. Franciscus, Domini-
 cus. Quid de Augustino dicam? Attende
 ad id Eccles. 33. 24. *Ne dederis maculam in
 gloriam tuam. In die consummationis dierum
 vite tue, & in tempore exitus tui distribue ha-
 reditatem tuam.* Tales in nostra Ecclesia
 virgines, qui empti sunt de terra, quorum
 numerus Apoc. 14. 3. centum quadraginta
 quatuor millia. *Hi sunt, inquit ibidem, qui
 cum mulieribus non sunt coinquinati. Virgines
 enim sunt. Hi sequuntur agnū quocunq; ierit.
 Hi empti sunt ex hominibus primitiæ Deo &
 agno: & in ore eorum non est inuentum men-
 dacium, sine macula enim sunt ante thronum
 Dei.* Apud nos siquidem Christus fru-
 mentum

mentum electorum germinans virgines,
 Zach. 9. 17. sic vice versa, si caput, si & Sy-
 nagogam falsorum prophetarum nostri
 temporis spectes, vbi Eleazaros inuenies,
 qui ne maculam ætati & generi suo inu-
 rant, certis diebus à carnibus se contineât?
 cùm firma etiam stet in nouo testamento
 D. Pauli sententia 1. Cor. 6. 13. *Si esca scan-
 dalizauerit fratrem meum, non manducabo
 carnes in eternũ, ne fratrẽ meũ scandalizem.*
 Vbi Iobos illos castissimos, vbi tot sacra-
 rum Virginum myriadas? nisi perfugas
 illas recenseas Moniales, de quibus supe-
 rius actum est. Volue & reuolue Christia-
 ne lector omniũ macularũ in sacris literis
 genera, vide si aliqua sit, quæ huic nõ adhe-
 rescat, ac primò maculosus 12. Patriarcha-
 rũ Ruben, de quo Patriarcha Iacob in suis
 vaticinijs Gen. 49. 3. *Ruben, inquit, primo-
 genitus meus, tu fortitudo mea, & principium
 doloris mei: prior in donis, maior in imperio.
 Effusus es sicut aqua, nõ crescas, quia ascendisti
 cubile patris tui, & maculasti stratũ eius. Nũ-
 quid hoc quotidie fit apud certos Anabap-
 tistas, vbi in tenebris, eia in luce promiscue
 errant, à matribus verò mox vt pepererint,
 auellũtur infantes, dantur certis nutricibus
 educandi, ita vt nunq̃ resciant vel parẽtes,*

X a

quibus

*Macula-
 rũ 10. ge-
 nera quo-
 modo cõ-
 ueniant
 falsis pro-
 phetis.*

*1. qui se-
 quuntur
 Ruben.*

*Anaba-
 ptistarũ
 macula.*

quibuscum tum cum adoleuerint, canino more congregitur, idq; maximè in Morauia, vt ab ijs, qui in illorum numero aliquando fuerunt, auribus meis accepi.

2. qui
scortatio-
nibus va-
cant.

Secundò maculam incurrunt, qui scortationibus vacant, vt filios Israel fecisse ex Num. 25. statim sub initium constat, cum morabantur in Setim fornicantes cum filiabus Moab, comederunt cum illis, & adorauerunt Deos earum, & initiati sunt Beelphegor. Ad quod scelus alludens Iosue capit. 22. 17. *An parum vobis est, inquit, quòd peccatis in Beelphegor, & usq; in presentem diem macula huius sceleris in vobis permanet, multiq; de populo corruerunt?* Quàm vani sint in hoc genere, diximus capite 17. qui plura velit, legat exquisitissimã illam Lutheri anatomia Reuerendí & Nobilissimi D. Ioannis Pistorij. Huic enim vt medico conueniebat anatomia illorum & singulorum membrorum incisionem spectandam proponere: vt iurisperito singularum partium corporis qualitatem pro cuiusq; merito discutere & diiudicare, & quia spiritualis hæc est anatomia, vt sacrosanctæ Theologiæ Doctõri, de ea Theologicè concludere. Huius ergo anatomix pars & primus Spiritus si legatur, facilè intelliget

telliget lector quã nihil à verò discrepent.

Tertiò huc spectant qui semen suum profanãt, sic enim de Salomone scribit Eccl. 3. qui semen suum profanãt
 clesiasticus cap. 47. 22. *Potestatem, inquit, habuisti in corpore tuo, dedisti maculam in gloria tua, & profanasti semen tuum, inducere iracundiam ad liberos tuos, & in ceteris stultitiam tuam ut faceres imperium bipartitum.*

Sacrum in primordio erat semen Lutheri, utpote Deo dicatum, sacrum eodem nomine semẽ Catharinæ de Bore, utpote velatæ & Deo consecratæ virginis. At ubi ille apostata factus, hæc verò è Monasterio sacrarum virginum transfuga facta, postposita gloria & aureola virginitatis pollutum vtriusq; semen, inducta maledictio in liberos, ac tandem in posteros. Sed in ipso Luthero factum est eius imperiũ plus quam bipartitum, cum tempore Ioannis Cochlæi, iam septiceps fuerat Lutherus. Quid putas in posteris contigisse?

Quartò non minima macula est prætergredi diuina mandata: hinc diximus ex psalmo 118. 1. *Beatos esse immaculatos, qui ambulant in lege Domini, qui scrutantur testimonia eius, & in toto corde exquirunt eum.* 4. prætergrediuntur diuina mandata.
 D. enim Paulus exigit à Timotheo, ut mandata Dei sine macula seruet. Hinc 1. Tim. 6

X 3

13. Præ-

13. *Præcipio tibi coram Deo, qui viuificat omnia in Christo Iesu (est enim Prou. 10. 17. via vitæ custodienti disciplinam) qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato, bonam confessionem, ut serues mandatum sine macula, irreprehensibile usque in aduentum Domini nostri Iesu Christi. Conscientia pseudoprophetarum qualis sit capite quarto diximus; Mandata alioqui Dei possibilis, capite septimo, pseudoprophetæ neque seruant neq; seruari posse docent, ergo neq; sine macula, neq; irreprehensibiles sunt: sed de his dici potest, quod de Ierusalem Dominus apud Ieremiã cap. 2. 21. ait. Ego plantaui te vineam electam, omne semen verum. Quomodo ergo conuersa es mihi in prauum vinea aliena? Si laueris te nitro, & multiplicaueris tibi herbam Borith: maculata es in iniquitate tua coram me, dicit Dominus Deus.*

Quintò maculatur manus eorū sanguine & homicidio, hinc fit vt Deus eorū orationem minimè exaudiat. Hinc 4. Esd. 1. 25. Quoniam me dereliquistis, & ego vos derelinquam. Petentibus vobis a me misericordiam, non miserebor. Quando inuocabitis me, ego non exaudiam vos. Maculastis enim manus vestras sanguine, & pedes vestri impigri sunt ad committenda homicidia. Hanc maculã

*Manus
eorū san-
guine &
homici-
dio.*

culā apud nostri temporis falsos prophe-
tas in vfu fuisse, satis patet ex cap. 5. & 15. vbi
de eorum crudelitate, tyrannide, & homi-
cidijs satis superq; egimus, vbi etiā princi-
pū manus vult lauari Pontificū & Cardina-
liū sanguine Lutherus. Vide cap. 20. & 21.
Hinc consequenter sextò maculatur terra
eorū, innocentū cruore. *Ne polluatis, inquit
Moyfes, terrā habitationis vestre, quæ in son-
tū cruore maculatur: nec aliter expiari potest,
nisi per eius sanguinē, qui alterius sanguinē fu-
derit, sicut dicit Leu. c. 24. 19. Qui irrogave-
rit maculam cuius civium suorum: sicut fe-
cit, sic fiet ei.*

Septimò maculantur mendacijs, estq; id
potissimū illorū studium, vt cum veritate
nihil agere possint, solis mendacijs agant
omnia. Quibus armis Satan statim sub ini-
tiū creationis primos parētes, vicit, in Deo
ponens quasi maculā mendacij & inuidiæ:
vt enim Dominus Gen. 2. 16. dixerat. *Ex
omni ligno Paradisi comede: de ligno autē sciē-
tiæ boni & mali ne comedas. In quocunq; eni-
die comederis ex eo, morte morieris.* Dēmon
non ferens diuinę maiestatis imperiū, neq;
primorū parentum innocentia: mox mis-
cens zizania tritico, & fermentum menda-
cij azymo sinceritatis & veritatis, cap. 3. 4.

X + Nequa-

6. terra
innocen-
tum cruo-
re.

7. Men-
dacijs.

Nequaquam, inquit, moriemini. Scit enim Deus, quod in quocunq; die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri, & eritis sicut Discipuli scientes bonum & malum. Hunc imitantur pseudoprophetae, mentientes de sanctis & electis Domini: loquitur enim in ore omnium falsorum prophetarum spiritus nequam, ut diximus superius capite 2. Ac proinde non mirum, si de sanctis & electis Dei mentiatur, ut enim intus sunt praefetore putridi: ita ut scarabaei sordibus aliorum & foetoribus accrescunt. Hinc Eccles. II. 32. Sicut eructant praecordia foetentium, & sicut perdix inducitur in caueam, & ut caprea in laqueum; sic & cor superborum, & sicut inspector videns casum proximi sui. Bona enim in mala conuertens insidiatur & in electis imponet maculam. Foetida certe sunt praecordia hereticorum, quorum inquinata est mens & conscientia, ut cap. 4. ostendimus. Perdices sunt haeretici, dum partum alienum fouent, hoc est, dum eos quos Ecclesia peperit, ad se falsis vaticinijs pertrahunt. Perdix, inquit Ieremias capit. 17. II. fouit quae non peperit: fecit diuitias, & non in iudicio: in dimidio dierum suorum derelinquet eas, & in nouissimo suo erit insipiens. De quibus perdicibus postea capite 24. plura.

Caprea

*Perdices
heretici.*

Caprea inquietum est animal, nunc huc
 mox aliò saltum dirigit. Inconstantia he-
 reticorum in dictis & factis ostendimus, *Caprea*
 cum de eorum apostasia egimus. Hi ergò *heretici*
 ponunt maculam in electis Dei, vti olim
 vndecim patriarchæ, & procax illa Phuti-
 pharis vxor cum suis affeclis imposuit iu-
 sto Iosepho, ad quod alludens Salomon
 Sap. 10. 13. vbi de laudibus sapientiæ agens:
Hæc, inquit, venditum iustum, scilicet Io-
seph Genes. 37. 26. non dereliquit, sed à pec-
catoribus liberavit eum; descenditq; cum illo
in foveam, & in vinculis non dereliquit il-
lum, donec afferet illi sceptrum regni, & potens-
tiam aduersus eos, qui eum deprimebant: &
mendaces ostendit qui maculauerunt illum.

Octauò maculam contrahunt, eò quòd *s. Ex ini-*
 passim ex iniquo offerunt, vnde enim of- *quo offe-*
 ferant ex suo non habent, maximè cum a- *runt.*
 lioquin eorum principes sint vt plurimum
 pfugi religiosi seu pseudomonachi: mox
 tamen vt cathedram aliquam conscende-
 rint, sunt comptuli & ornati, viuunt ex bo-
 nis Ecclesiæ, Ecclesiarum & Monasterio-
 rum direptionibus; vt tamen aliqua face-
 re videantur, ex aliqua bonorum parte ali-
 qua hospitalia & scolas heresum seminaria
 erigunt, sed verù manet illud Eccl. 34. 21.

X 5

Immo

Immolantis ex iniquo oblatio est maculata.
 Dona iniquorum non probat altissimus, nec re-
 spicit in oblationes iniquorum: nec in multi-
 tudine sacrificiorum eorū propitiabitur peccatis.
 Qui offert sacrificium ex substantia pauperum,
 quasi qui victimat filium in conspectu Patris.
 Victime enim, ut est Prou. 15. 8. impiorum
 abominabiles Domino vota iustorū placabilia.
 Ex votis siquidem maiorum nostrorum
 & iustissimorum parentum, quæ piè san-
 cteq; fundata fuere, per fas nefasq; impro-
 borum istorum helluonum consilijs, aliò
 quàm vota & intentio ferat fundatorum,
 bona Ecclesie distrahuntur: sed quàm in-
 feliciter id illorum posteritas luat in con-
 fesso est. Bonis enim Ecclesie iam multis
 in locis direptis, & ab eis consumptis, nihil
 est reliquum. Prædis ergò & rapinis alio-
 rum inhiunt, ut gradum suum tueantur
 necesse est. Si ergò, Ieremiæ 2. 22. laueris te-
 nitro, & multiplicaueris tibi herbam borith,
 maculata es in iniquitate tua coram me, dicit
 Dominus Deus.

9. carnē
 & carna-
 lem tuni-
 cam ma-
 culant.

Nonò carnem suam maculant & car-
 nale tunicam, vnde D. Iudas in sua epi-
 stola v. 8. Similiter, inquit, & hi carnem qui-
 dem maculant, dominationem autè spernunt,
 maiestatem autem blasphemant: idq; ut car-
 ucamus

ueamus, idem submonet ibidem vers. 22.
 Et hos quidem, inquit, arguite indicatos: il-
 los vero saluate de igne rapientes. Alijs autem
 miseremini in timore: odientes ~~et eam~~ ^{et eam} que car-
 nalis est, maculatam tunicam. De quibus
 maculis latius cap. 17. & 18. egimus.

Decimò linguam habent maculatam, ^{10. lingua} ~~maculat~~
 quæ totum corpus inficit, vt D. Iacobus, ^{maculat}
 Iacob. 3. 6. testis est. *Lingua, inquit, ignis est,*
uniuersitas iniquitatis. Lingua constituitur
in membris nostris, quæ maculat totum corpus,
& inflamat rotam natiuitatis nostræ inflam-
mata à gehenna. A Gehenna enim prodijt
 in lingua Lutheri mediante Satana omnis
 blasphemia & impudicitia cum omni mē-
 dacio vt patet ex præcedentibus.

Alterum in hoc capite est, quod men-
 dacijs agant, vt etiam obiter attigimus ca- ^{Menda-}
 pite 10. Hinc Isai. 9. 15. *Longæuus & hono-* ^{cij agunt}
rabilis, ipse est caput: & propheta docens
mendacium, ipse est cauda. Et erunt qui bea-
rificant populū istū seducētes, & qui beatificā-
tur, præcipitati. Dixistis enim, inquit Isaias c.
28. 15. Posuimus mendacium spem nostram &
mēdacio proteēti sumus. Non misit eos, ait Do-
minus Ier. 27. 15. & ipsi prophetant in nomine
meo mēdaciter, vt eyciant vos, & pereatis tam
uos, quam propheta, qui vaticinantur vobis.

Vide

Vide eundem Ieremiam cap. 6. 4. & 8. 10. 11. & 14. 13. 14. 15. 16. 17. 18. & 23. 14. & 27. 9. 10. Quorum mēdacia & pēnam subiungens apud Ezechielem cap. 13. 3. Hac, inquit, dicit Dominus. *Vae Prophetis insipientibus: qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident. Quasi vulpes in desertis, propheta tui Israel erant. Non ascendistis ex aduerso, neq; opposuistis murum pro domo Israel: ut staretis in praelio in die Domini. Vident vana, & diuinant mendacium. dicentes. Ait Dominus, cum Dominus non miserit eos; & perseuerauerunt confirmare sermonem. Nunquid non visionem cassam vidistis, & diuinationem mendacem locuti estis? Ait Dominus: cū ego non sim locutus. Propterea hac dicit Dominus Deus, quia locuti estis vana, & vidistis mendaciū; ideo ecce ego ad vos, dicit Dominus Deus; & erit manus mea super prophetas qui vident vana, & diuinant mendaciū: in cōcilio populi mei non erunt, & in scriptura domus Israēl non scribentur, nec in terram Israel ingrediētur; & scietis quia ego Dominus Deus.*

Miracula falsa patrant. Tertiū est, quod miracula falsa patrant. Inuidet siquidem Satanās Ecclesiæ Christi donum & gratiam miraculorum verorum, quæ apud nos patrari capite 13. docuimus. Vnde fit vt Diabolus similia, que

que naturali ratione fieri queunt, attentet. De bestia enim secunda, quæ loquebatur sicut draco, loquês D. Ioannes Apoc. 13. 13. Fecit, inquit, signa magna, ut etiam ignem faceret de celo descendere in terram in conspectu hominum. Sed pœna docet falsos fuisse. Ecce ego, inquit Dominus Ierem cap. 23. 32. ad prophetas somniantes mendacium, ait Dominus; qui narrauerunt ea: & seduxerunt populum meum in mendacio suo, & in miraculis suis: cum ego non miserim eos, nec mandassem eis: qui nihil profuerunt populo huic: dicit Dominus. Pœnam verò subiungens D. Iohannes in sua Apocalypsi cap. 19. 20. inquit: Et apprehensa est bestia, & cum ea pseudopropheta: qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos qui acceperunt charactere[m] bestia, & qui adorauerunt imaginem eius viui missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis & sulphure. His adiunge nostri temporis falsos prophetas, de quorum ementitis miraculis egimus capite 15.

Quantum est in hoc capite, eos murmuratores esse, querulosos, ut quibus nunquam, nusquam à quoquam satisfieri potest. Hi, inquit D. Iudas ver. 16. sunt murmuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes, & os eorum loquitur superbiam.

De

De his superiori cap. 3. egimus, vbi deduximus per quos murmura sua acceperint.

s. sunt operarij mali & subdoli.

Quintum est, esse operarios malos & subdolos: vt enim hortatur D. Paulus Timotheum, & cæteros Ecclesiæ Catholicæ Episcopos & Antistites 2. Timoth. 2. 15. vt omni sollicitudine curent, se non simulatè, sed reipsa probabiles exhibere Deo operarios inconfusibiles, rectè tractantes verbum veritatis: sic monet Philippenses, vt ab operarijs malis caueant. *Videte*, inquit Philip. 3. 2. *canes; videte malos operarios, videte concisionè.* In quæ verba vide D. Chrysostomum homilia 10. in epist. ad Philippenses. Hi sunt operarij subdoli, transfigurantes se in apostolos Christi, adde etiam in prophetas & Euangelistas, vt capite 9. de Lutero ostendimus. De quorum tum dolo, tum fraude capite 10. egimus, & capite 21. agemus, sicut de improba eorum sententia, qua docet Lutherus nos in omni etiam opere bono peccare, vt similiter ostendimus. Aliter certè edocti sumus à Salvatore Luc. 13. 25. dicente, *Cum intrauerit paterfamilias, & clauserit ostium, incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicentes. Domine aperi nobis: & respondens dicet vobis, nescio vos vnde sitis; tunc incipietis dicere, māducant*

*aucauimus corā te, & bibimus, & in plateis no-
 stris docuisti, & dicet vobis. Nescio vos unde
 sitis: discedite à me omnes operarij iniquitatis.
 Ibi erit fletus & stridor dentium: cum videri-
 ris Abraham, & Isaac & Iacob, & omnes pro-
 phetas in regno Dei, vos autem expelli foras.
 Similia Christus Matth. 7. cum de falsis
 prophetis, lupis rapacibus & eorum fru-
 ctibus disseruit.*

CAPVT XX.

**FALSOS PROPHE-
 TAS**
 esse sine pace, parentibus inobe-
 dientes, pascentes semetipfos,
 personarum acceptores, pieta-
 tis abnegatores, pollutos, pro-
 ditores proficere in peius, pro-
 teruos, puluillorum sub om-
 nium axillis futores &
 factores.

GRaues certè tituli rem grauiorem &
 magis detestandam præ se ferentes.
 Ac primò quidem quis eos pacis ama-
 tores

tores dixerit, cum scriptum sit psal. 118. 165
Pax multa diligentibus legem tuam Domine.
 & Leuit. 26. 3. certius id confirmet Domi-
 nus. Si, inquit, in praeceptis meis ambula-
 ueritis, & mandata mea custodieritis, &
 feceritis ea, dabo vobis pluuias temporibus
 suis, & terra gignet germen suum, & pomis
 arbores replebuntur. Apprehendet messium
 tritura vindemiam, & vindemia apprehen-
 det sementem; & comedetis panem vestrum
 in saturitate, & absq; pauore habitabitis in
 terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris:
 dormietis & non erit qui exterreat. Aufe-
 ram malas bestias; & gladius non transibit
 terminos vestros. Persequemini inimicos ve-
 stros, & corruent coram vobis. Persequentur
 quinq; de vestris centum alienos, & centum de
 vobis decē milia: cadent inimici vestri gladio
 in conspectu vestro. Sic versa vice legis Dei &
 diuinorum praeceptorum nulla est reue-
 rentia, vbi à Luthero scribitur, vt superius
 docuimus, praecepta Decalogi ad Christia-
 nos nō pertinere: Atq; adeo cōtra expres-
 sam D. Iohannis apostoli sententiam 1.
 Iohannis 4. 3. *Mandata eius graua non
 sunt.* nulla pax sperari potest, sed intesti-
 num & domesticum Christianorum dis-
 sidium, vt cap. 5. ostendimus. *Non enim est*
 pax

pax impijs dicit Dominus Isai. 48.22. Sapiens corde est Deus, inquit Iob. 9. 4. & fortis robore, quis restitit ei, & pacem habuit? Licet enim nomine pacis aliquando veniant, vt capite 6. docuimus, tamen vt est psal. 27. 3. loquuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum. Da illis secundum opera eorum & secundum nequitiam adinventionum ipsorum: secundum opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis. Hoc asserit D. Paulus 2. Tim. 3. 3. homines sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, &c.

Secundum in hoc capite est, eos parentibus esse inobedientes, id quod D. Paulus in iam citata epistola 2. Timoth. 3. 1. asserit dicens. *Hoc autem scito, quod in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipso amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, &c.* Quo certè nomine sempiterno maledicto se reddunt obnoxios. Hinc Deuter. 27. 16. *Maledictus qui non honorat patrem suum & matrem suam, & dicet omnis populus, Amen.* & Leuit. 20. 9. *Qui maledixerit patri suo aut matri, morte moriatur, patri matrique, qui maledixerit sanguis eius sit super eum.* Maledicto ergo obnoxius Lutherus cum suis as-

2. parentibus sunt inobedientes.

Y seclis,

feclis, qui parentes à quibus in Christo genitus est & Ecclesiam matrem tot calumnijs oneravit, & pastores, & Pontifices summos, Ecclesiæ Catholicæ doctores tot conuitijs subsannauit: vt capite 9. fusius ostendimus. *Si genuerit homo, inquit Dominus Deut. 21. 18. filium contumacem & proteruum, qui non audierit patris & matris imperium, & cõercitus obedire contempserit: apprehendent eum, & ducent ad seniores ciuitatis illius, & ad portã iudicij, dicentq; ad eos. Filius noster iste proteruus & cõtumax est, monita nostra audire contēnit, cõmessationib; vacat, & luxuria atq; cõuiujs: lapidib; eũ obruet populus ciuitatis, & morietur, vt auferatis malum de medio vestri, & vniversus Israel audiēs pertimescat.* Sic è contrario obedientes Ecclesiæ filij omni benedictione firmantur,

Honor iuxta id Eccl. 3. 5. Sicut qui thesaurizat, ita parētum & qui honorificat matrem suam. Qui honorat quantum patrem suum, iucundabitur in filijs, & in die laudetur. orationis suæ exaudietur. Qui honorat patrem suum, vita viuet longiore: & qui obedit patri, refrigerabit matrem. Qui timet Dominum, honorat parentes, & quasi Dominis seruiet his qui se genuerunt. In opere & sermone, & omni patientia honora patrem tuum, vt superveniat tibi benedictio à Deo, & benedictio illius

illius in nouissimo maneat. Benedictio patris firmat domos filiorum: maledictio autem matris eradicat fundamenta. Ne gloriaris in contumelia patris tui: non enim est tibi gloria, sed confusio; gloria enim hominis ex honore patris sui, & dedecus filij pater sine honore. Fili, suscipe senectam patris tui, & non contristes eum in vita illius: & si defecerit sensu, venianda, & ne spernas eum in virtute tua, eleemosyna enim patris non erit in obliuione. Nam pro peccato matris restituetur tibi bonum, & in iustitia edificabitur tibi, & in die tribulationis commemorabitur tui, & sicut in sereno glacies, soluentur peccata tua. Quam male fama est, qui derelinquit patrem & maledictus a Deo, qui exasperat matrem.

Tertium est quod pascant semetipsos. Hinc D. Iudas vers. 12. *Hi sunt in epulis suis macule conuiuantes sine timore, semetipsos pascentes.* Quod & prouidetur dolor multi catholicorum faciunt, non attendentes ad id, quod Dominus Ezechielis 34. 2. dicit: *Fili hominis propheta de pastoribus Israel: propheta & dices pastoribus, Hec dicit Dominus Deus. Va pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: nonne greges a pastoribus pascuntur? lac comedebatis, & lanis operiebamini: & quod crassum erat occidebatis: gregem autem meum*

3. pasce
semetip-
sos.

non pascebatis. Quod infirmum fuit non consolidastis, & quod egrotum, non sanastis; quod confractum est, non alligastis, & quod absectum est non reduxistis, & quod perierat, non quaesistis, &c. & ver. 8. Vivo ego, dicit Dominus Deus quia pro eo quod facti sunt greges mei in rapinam, & oves mea in deuoracionem omnium bestiarum agri: eo quod non esset pastor, neq; enim quaesierunt pastores mei gregem meum, sed pascebant pastores semetipsos, & greges meos non pascebant, propterea pastores audite verbum Domini. Hac dicit Dominus Deus. Ecce ego ipse super pastores, requiram gregem meum de manu eorum, & cessare faciam eos ut ultra non pascant gregem meum, nec pascant amplius pastores semetipsos.

4. Sunt personarum acceptores.

Quartò sunt personarum acceptores. Hinc Iudas in sua epistola ver. 16. Hi sunt, inquit, murmuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes, mirantes personas questus causa, &c. hoc est, ditiores, à quibus beneficia & munera sperant. Fratres, inquit D. Iac. c. 2. 1. nolite in personarum acceptatione habere fidem Domini nostri Iesu Christi. Et enim si introiret in conuentum vestrum vir aureum annulum habens in veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, & intendatis in eum qui indutus est veste praecellente, &c.

ra, & dixeritis ei. Tu sede hic bene; pauperi autem dicatis. Tu sta illic; aut sede sub scabello pedum meorum, nonne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices cogitationum iniquarum? &c. Sic pauperes diuites in fide, & hæredes regni cum Lazaro ubiq; iacent, ubiq; contemnuntur, & diuites cum epulone diuite & splendida veste induto primas ubiq; tenent. Si personas, inquit loco citato D. Iacobus ver. 9. accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege quasi transgressores.

Quintò sunt pietatis omnis abnegato-
res. Hinc D. Paulus 2. Tim. 3. 5. depingens
illos, inquit, *Voluptatum amatores magis
quam Dei: habentes speciem quidem pietatis,
virtutem autem eius abnegantes.* Et hos de-
uita. Hi sunt similes Aman, qui pietatem
Iudæorum sua crudelitate, vt inquit He-
ster cap. 16. 10. commaculauit. Interim
nostri sunt viri illi misericordia Eccl. 44. 10.
*quorum pietates non defecerunt, quorum ne-
potes hæreditas sancta, in quibus Isai. 11. 2.
est spiritus scientiæ & pietatis. Nostra Ie-
rusalem cælestis, cui Baruch 5. 4. nominabi-
tur à Deo nomen sempiternum. Pax iustitiæ
& honor pietatis. Noster Iosias, qui Ecclef.
49. 4. gubernauit ad Dominum cor suum, &
in die-*

5. pietatis
abnegat.

in die-

in diebus peccatorum corroboravit pietatem. Noster Onias Pontifex, qui ob pietatem apud reges & principes summo loco 2. Machab. 3. 1. scribitur fuisse. Apud nos sunt qui ut piè vixerunt, & omnia pietatis monumenta viui venerati sunt: ita etiam cum pietate dormitionem accipiunt, & optimã in cælo 2. Mach. 12. 46. repositam habent gratiam. Pietas enim, ut est 1. Timot. 4. 8. ad omnia utilis est, promissionem habens vite, que nunc est, & futura, cum psalm. 36. 28. semen & reliquia impiorum peribunt.

6. Polluti Sexto sunt polluti, hinc Ierem. 23. 11. sunt, & Propheta & sacerdos polluti sunt, & in domo quatuor- mea inueni malum eorũ, ait Dominus. & v. 15. decim pol- Ecce ego cibabo eos absynthio, & potabo eos lutionum felle, a Prophetis enim Ierusalem egressa est genera. pollutio super omnem terram. Quæ verò pollutionum genera in sacris literis obseruari possunt, quibus nostri falsi prophetæ cor- **1. Polluũ** ruperunt terram, tradam breuiter. Ac pri- **an-** mō quidem fiunt polluti anathemate, ut **themate.** Acham filius Chamri. Hinc Iosue 7. 12. ait Dominus. Non poterit stare Israel ante hos- tes suos, eosq; fugiet: quia pollutus est anathe- mate. Non ero ultra vobiscum, donec contera- **Acham** vis eum, qui huius sceleris reus est; Surge, san- **furem.** ctifica populum, & dic eis, Sanctificamini in crasti-

rastrinum, hoc enim dicit Dominus Deus Israel, Anathema in medio tui est Israel: non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te qui hoc contaminatus est scelere. viderat siquidem. Acham vt est v. 21. inter spolia Hiericho pallium coccineum valde bonum, & ducentos siclos argenti, regulamq; auream quinquaginta siclorum, quæ abstulit, & tandem cum omni tabernaculo, & pecudibus, & supellectili & furto exusto perijt. Quot verò furta cōmiserint falsi prophetæ cum anathemate, ostendimus capite 2. vers. 5. & 12. vt mirum non sit DEVM non esse in medio istorum anathemate furti pollutorum.

Secundò polluuntur in conscientia, Conscientia enim illorum, vt est 1. Corinth. 8. 7. *cum sit infirma, polluitur.* De quorum conscientia egimus capite 4. & 13. Tertiò polluunt domum domini Ezech. 44. 7. *Polluunt, inquit, domum meam: & offertis panes meos, adipem & sanguinem; & dissoluitis pactum meum in omnibus sceleribus vestris. Et non seruastis præcepta sanctuarij mei. Ad quæ præcepta alludens Dominus inquit Leuit. 18. 30. Custodite mandata mea. Nolite facere, quæ fecerunt hi qui fuerunt ante vos, & ne polluamini in eis: ego Dominus Deus vester.*

3. Domū
 Domini.

At ubi sunt apud eos mandata Domini?
 Ad oblationes si respicis, locum habet il-
 lud Malachix I. 7. *offeretis super altare meum*
panem pollutum: & dicitis, in quo pollui-
muste? In eo quo dicitis, Mensa Domi-
ni despecta est. Vbi quicquid offerebatur, si-
ne macula esse debebat, Leuit. 22. 21. &
paulò post, quod futurum erat in nouo te-
stamento à pijs, subiungens vers. 11. Ab
ortu solis, ait, usq; ad occasum, magnum est
nomen meum in Gentibus, & in omni loco sa-
crificatur & offertur nomini meo oblatio munda:
hæreticis verò loquens: Et vos, inquit,
polluistis illud in eo quod dicitis, Mensa Do-
mini contaminata est; & quod superponitur,
contemptibile est, sicut contemptibiliter de
 Sacra Eucharistia loquuntur cum Iudæis
 & Capharnaitis, vt infra capite 22. cum de
 canum natura ex sacris literis agemus, ostē-
 demus. Hinc inter nefanda Donatistarum
 flagitia de subuersis altaribus, de stupratis
 sanctimonialibus, Eucharistiæ contume-
 lia, &c. narrat Optatus Episcopus Mileui-
 tanus libro 2. de schismate Donatistarum,
 Urbanum Formensem & Felicem Idi-
 crensensem Donatistarum Episcopos sacrum
 Chrisma impiè violasse in Mauritania.
 dant &c. *Et quod vobis, inquit, leue videtur, facinosa*
imma-

*Mensa
 Domini
 polluta cō
 taminata
 & contē-
 ptibilis
 hereticis.*

*Donati-
 starum
 impietas,
 qui Eu-
 charistiā
 canibus
 dant &c.*

immane cōmissū est: ut omnia sacrosancta supra memorati vestri Episcopi violaret. Iusserūt Eucharistiā canibus fundi, non sine signo diuini iudicij. Nam ydē canes accensirabie, ipsos Dominos suos quasi latrones sancti corporis reos, dente vindice tanquam ignotos & inimicos la-
 nauerunt. Ampullam quoq; Chrismatis per fenestram ut frangerent, iactauerunt, & cum casum adiuuaret abiectio, non defuit manus angelica, que ampullam spiritali subuectione deduceret, proiecta casum sentire non potuit, Deo muniente illa inter saxa confedit.

5. Ampulla chris-
 matis
 miraculo-
 se conser-
 uatur.

Quartò polluantur in eo, quod egrediuntur sancta Dei loca. Hinc Leuit. cap. 21. 12. de summo Pontifice & sacerdotibus Dominus loquēs. Nō egredietur, inquit, de sanctis, ne polluat sanctuarium Domini, quia oleum sancta vntionis Dei super eam est, ego Dominus. Lutherum, Bucerum & similes excusso sacro religionis habitu, ex locis sanctis ad seculum transfugas fuisse, vt capite II. docuimus, seseq; cum transfugis Monialibus polluisse, nemini dubium est, ac demum in medio hominum, quibus polluta sunt labia, habitasse aliter quàm Isaias calculo mundatus ignito Isai. 6. 5. certissimum est.

Quintò sunt qui polluantur in idolis, 4. pollū.

Y 5

vt

314 DE FALSIS PROPHETIS,

vt constat Ezech. 20. 7. *In idolis Egypti nolite pollui.* Sic Ierusalem Ezech. 22. 3. fecit. *Ciuitas, inquit, effundens sanguinem in medio sui, vt veniat tempus eius: & que fecit idola contra semetipsam, vt pollueretur. In sanguine tuo, qui a te effusus est, & in idolis tuis que fecisti, polluta es: propterea dedi te opprobrium Gentibus, & irrisionem vniuersis terris.* Similia capit. 20. 18. & capit. 23. 30. Nostri temporis falsos prophetas idololatrias esse, ostendimus superiori capite 16. & fusiùs toto nostro lib. 3. de Idololatria.

Sextò polluantur infontiu cruore, hinc Num. 35. 33. *Ne polluatis terram habitationis vestra, qua infontium cruore maculatur.* Nec aliter expiari potest nisi per eius sanguinem, qui alterius sanguinem fuderit. Id Luthero, Munstero, Phifero maximè conuenire crudelis belli rustici auctoribus capite quinto ostendimus, & maximè Luthero, qui manus Christianorum Principum in sanguine Pontificum & Cardinalium lauari voluit, Sed quid Isaias cap. 1. 15. *Cùm extenderitis manus vestras, auertam oculos meos à vobis: & cùm multiplicaueritis orationem, non exaudiam, manus enim vestrae sanguine plene sunt, & capite 59. 3. Manus vestrae polluta sunt sanguine, & digi-*

6. Infontium sanguine.

ti vestri iniquitate: labia vestra locuta sunt mendacium, & lingua vestra iniquitatem facit. Hinc Ieremias de Ierusalem terrena Thren. 4. 13. loquens. Propter peccata prophetarum eius, & iniquitates sacerdotum eius, qui effuderunt in medio eius sanguinem iustorum, errauerunt caci in plateis, polluti sunt sanguine.

Septimò, quia polluunt nomen Domini, ita Leu. 19. 12. & 20. 3. & 21. 6. & 22. 32. Ieremiæ 7. 30. Ezechielis 20. 39. & 36. 20. & 43. 8. id satis ostendimus de falsis prophetis, cum capit. 7. de eorum blasphemia egimus.

Octauò, nocturnis somnijs, Deut. 23. 10. multò magis incestuosis & sacrilegis congressibus, de quibus cap. 17. egimus.

Nonò, oblationibus, dum optima quæque sibi seruant, contra illud Num. 18. 32. Non peccabitis super hoc, egregia vobis & pingua reseruantes: ne polluatis oblationes filiorum Israel, & moriamini: Qui enim sunt, qui thesauros Ecclesiarum & Monasteriorum diripuerunt, & diripiendos docuerunt, nisi illi? Vide quæ diximus membro tertio paulò superiùs. Decimò, periurio. Hinc Leuitici 19. 12. Non periurabis in nomine meo, nec pollues nomen Dei tui.

Hinc

7. polluit
nomen
Domini.

8. No-
cturnis
pollutio-
nibus.

9. Obla-
tionibus
iniquis.

10. Per-
iurio.

ii. pollu-
unt Sab-
batha.
Hinc Christus, Matth. 5. 34. 34. *Non per-
iurabis, reddes autem Domino iuramenta
tua, ut enim periurus, Eccles. 9. 2. sic & ille
qui verum deierat. Quibus Christus testis
erit velox, Malachiæ 3. 5. quibus & lex i.
Timoth. 1. 10.*

Calvinus
collit dies
festos.

Vndecimò polluant Sabbatha. Hinc
Ezech. cap. 22. 8. *Sanctuaria mea spreuistis
& Sabbatha mea polluistis. Viri detractores
fuerunt in te, ad effundendum sanguinem, &
super montes comederunt in te, scelus operati
sunt in medio tui. Quàm paruo honore
Sabbatha & dies festi habeantur, testatur
Hieronymus Bolzec in vita Caluini, cùm
docet eum Geneuæ & alijs locis sustulisse
diem festum Natiuitatis Dominicæ, quem
tamen exercitus angelorum Lucæ 2. vene-
ratus est; prohibuisse etiam ne vlli illo die
daretur cõmunio: minari etiã Geneuenses
ijs, qui officinas habent eo die clausas, car-
ceris pœnam. Lindanus testatur lib. de I-
dolis fugiendis, cap. 53. anno 1574. in pub-
lica quadam Synodo illorum, sublatum fe-
stum natiuitatis Christi. Hiccine est zelus,
amor & reuerentia erga Christi Incarna-
tionem & Natiuitatem admirandã? Hoc-
cine est Euangelij Christi præcones agere?
Hoccine cum sancto angelo loqui pastori-
bus*

bus Luc. 2. 10. Nolite timere: Ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator, qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid? Manifestè, inquit D. Paulus 1. Tim. 3. 16. magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in Spiritu, apparuit angelis, predicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria. In cuius beneficij commemoratione: vt aliarum etiam festiuitatũ & sabbathorum, Ecclesia nostra se fatetur imitatricem Mathathix 1. Mach. 2. Matha- 34. atq; ideo est in beatorum numero se-
*thia pie-
 tas.*
 cundum illud Isa 56. 2. Beatus, inquit, vir
 qui facit hoc, & filius hominis qui apprehen-
 dit, istud: custodiens Sabbathum ne polluat il-
 lud, custodiens manus suas ne faciat omne ma-
 lum. Quid verò impij, qui gloriati sunt in
 medio solennitatis Domini, dicent? Audi
 Dauid dicentem psalm. 73. 7. Incenderunt
 igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt
 tabernaculum nominis tui. Dixerunt in
 corde suo cognatio eorum simul. Quiescere
 faciamus omnes dies festos Dei à terra, &c.

Duodecimò polluent sacerdotium, & 12. pollua-
 ius sacerdotale, contra quos agens Esdras vni ius sa-
 2. Esd. 13. 29, orat, Recordare Domine Deus cerdotale

meu

meus aduersum eos, qui polluant sacerdotium, inſq; ſacerdotale & Leuiticum. Recordare ergo Domine aduersum Lutherum, qui non tantum polluit, ſed & igne, vt ſuperius diximus, cōcremauit ius Canonicum, quo ſacerdotale & Leuiticum ius præter ſacras literas continentur.

13. San-
ctuarium
Domini.

Taberna-
lum &
templum
Domini.

Decimotertiò ſanctuarium Domini polluant, & dicunt Ezech. 25. 3. cum Ammonitis. *Euge euge ſuper ſanctuarium Domini, quia pollutum eſt.* Vide eundem prophetam de eius pollutione cap. 22. 8. 26. & 23. 38. 39. 24. 21. Dan. 11. 31. Sophon. 3. 4. Sic polluant tabernaculum Domini, psal. 73. 7. vt diximus. Contra quos orat Iudith cap. 9. 21. Sic templum Domini. Psal. 78. 1. 2. Machab. 10. 5. 2. Paral. 36. 14. vbi etiam nuncios & prophetas Dei ad eos miſſos nõ audiunt: ſic de noſtri temporis falſis prophetis & Antichriſti paranympis Daniel dicit cap. 11-31. *polluent ſanctuarium fortitudinis, & auferent iuge ſacrificium: & dabunt abominationem in deſolationem: & impij in teſtamentum ſimulabunt fraudulenter.* Eſtne ita Luthere, ſiccine agis & ſcribis de abrogando ſanctiſſimo Miſſæ ſacrificio? Pergit Daniel; *Populus autem ſciens Deum ſuum, obtinebit & faciet.*

Deci-

Decimoquartò & postremò polluunt *14. Vaga*
 fe vaga libidine, vxore proximi, Ezechiel. *libidine.*
 18. 6. & 33. 26. Stupris. Ezech. 23. 17. ita vt
 focrus cum nuru agat, Ezech. 22. 11. Imo
 grauiùs, vt filius cum matre, pater cum fi-
 lia, vt de Anabaptistis cap. 17. ostendimus,
 vt verè cõueniat nostris temporibus, quod
 Sapiens scribit Sap. 14. 22. *Et non suffecerat*
errasse eos circa Dei scientiam, sed & in ma-
gno viuentes inscieniã bello, tot & tam magna
mala pacem appellant. Aut enim filios suos
sacrificantes, aut obscura sacrificia facientes,
aut insania plenas vigilias habentes: neque
vitam, neq; nuptias mûdas iam custodiunt, sed
alius alium per inuidiam occidit, aut adulte-
rans contristat: & omnia commista sunt, san-
guis, homicidium, furtum, & fictio, corruptio
& infidelitas, turbatio, & periurium, tumultus
bonorum, Dei immemoratio, animarum inqui-
natio, natiuitatis immutatio, nuptiarum in-
constantia, inordinatio mœchia & impu-
dicitia. Hî polluti mundari nequeunt, nisi
 singulari quadam expiatione meriti, &
 aspersione sanctissimi sanguinis I E S U
 C H R I S T I, cuius figuram vide Numer.
 cap. 19. 20. expositione Origenis, & D.
 Cyrilli Alexandrini C H R I S T O ac-
 commodatam.

Septimum

7. sunt
prodito-
res.

Septimum est in hoc capite, eos esse proditores. Sic enim eos vocat D. Paulus in loco sæpe citato 2. Tim. 3. 4. Menelaus qui 2. Mach. 5. 15. legum & patriæ fuit proditor: & Lutherus legum exustor, similes sunt proditoribus Iudæis, qui quos Iudas Machabæus captiuos habebat, pecunia corrupti permiserunt effugere 2. Mach. 10. 22. Lutherus autem captiuas ducit mulierculas oneratas peccatis, aut ex carceribus fugientibus patrocinator. Similes Iudæ Iscarioti, qui fuit proditor Luc. 6. 16. Et superiori cap. 6. docuimus eos similes illis esse quibus D. Stephanus Act. 7. 52. loquitur. *Quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui præ annunciabant de aduentu Iusti, cuius vos nunc proditores & homicide fuistis.* Digni certè, vt aut cū Menelao proditore ex editissima turri in aggestum cinerem præcipitentur 2. Mach. 13. 6. aut cum Iuda Actor. 1. 18. laqueo vitam finiant & crepent medij.

8. sunt
proterui.

Octauum est in hoc capite, eos esse proteruos. Sic eos depingit D. Paulus 2. Timoth. cap. 3. 4. *Proditores, inquit, proterui, tumidi.* Quam proteruiam satis superiorq; superioribus capit. 8. & 9. de Luthe-ro eiusq; similibus ostendimus: pœnam autem

autem horum ex capit. 21. 18. 20. Deuteronomij, membro secundo huius capituli deduximus.

Nonò, puluillos quales sub omnium axillis consuunt, vide apud Ezechielem in hæc verba de ijs scribentem, Ezech. c. 13. 17. *Et tu fili hominis, pone faciem tuam contra filias populi tui, quæ prophetant de corde suo: & vaticinare super eas, & dic. Hæc dicit Dominus Deus: Va qui consuunt puluillos sub omni cubito manus: & faciunt cervicalia sub capite vniverse ætatis ad capiendas animas: & cùm caperent animas populi mei, viuificabant animas eorum, & violabant me ad populum meum; propter pugillum hordei & fragmen panis, vt interficerent animas quæ non moriuntur, & viuificarent animas quæ non viuunt, mentientes populo meo credenti mendacijs. Propter hoc hæc dicit Dominus Deus, Ecce ego ad puluillos vestros, quibus vos capitis animas volantes; & dirumpam eos de brachijs vestris: & dimittam animas quas vos capitis, animas ad volandum. Et dirumpam cervicalia vestra, & liberabo populum meum de manu vestra, neq; erunt ultra in manibus vestris ad prædandum; Et scietis quia ego ~~sum~~ Dominus. Pro eo quod morere fecistis cor iusti mendaciter, quem*

Z

ego

ego non contristavi; & confortastis manus
 impij, ut non reuerteretur à via sua mala, &
 viueret: propterea vana non videbitis, & di-
 uinationes non diuinabitis amplius, & erua-
 populū meū de manu vestra, & scietis quia ego
 Dominus. Hinc similis populus eorū apud
 Isaiam cap. 30. 9. Populus, inquit, ad ira-
 cundiam prouocans est, & filij mendaces, filij
 nolentes audire legem Dei. Qui dicunt viden-
 tibus, Nolite videre: & aspicientibus, Nolite
 aspicere ea quæ recta sunt: loquimini nobis
 placentia, videte nobis errores. Auferte à
 me viam, declinate à me semitam,

cesset à facie nostra san-
 ctus Israel.

* *
 *

CAPVT

CAPVT XXI.

FALSOS POPHETAS
 esse sanguinolentos scelestos, se-
 ductores, segregantes semetip-
 sos, speculatores cæcos, subdo-
 los, spiritum nõ habentes, tem-
 plorũ Dei violatores, tumidos,
 turbulētos, vesanos, viduarum
 multiplicatores, voluptatum
 amatores magis quàm
 Dei.

P R I M V M in hoc capite est, eos esse san-
 guinolentos, *Veloces enim, psalm. 13. 3. 1. Sanguis
 nolentis.*
*pedes eorum ad effundendum sanguinem. Pe-
 des illorum, Prouer. 1. 16. ad malum currunt,
 & festinant vt effundant sanguinem. Ipsi quo-
 que vicissim, vt est ibidem v. 18. contra san-
 guinem suum insidiantur, & moliuntur frau-
 des contra animas suas. Quorum conuenticula
 non congregabit Dominus, psal. 15. 3. nec
 memor erit nominum eorũ per labia sua. Odie
 enim, Prou. 6. 17. manus effundentes innoxios*

Z 2

sanguis

sanguinem. Tales maximè fuerunt Iudæi, qui occiderunt Prophetas Mat. 23. 35. super quos veniet omnis sanguis iusti, qui effusus est à sanguine Abel iusti vsq; ad sanguinem Zachariæ filij Barachiz. Tales tēpore Dauidis Gentes, de quibus Psal. 78. 1. dicitur: *Polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt morticina seruorum tuorum escas volatilibus celi: carnes sanctorum tuorum bestijs terra. Effuderunt sanguinem eorum tanquam aquā in circuitu Ierusalem, & non erat qui sepeliret.* Talis Pilatus, qui Luc. 13. 1. *sanguinem Galilæorum miscuit cum sacrificijs eorum.* Talis synagoga hæreticorum, hoc est, mulier illa Apocalyptica, Apoc. 17. 5. *mater fornicationum & abominationum terræ, quam vidit D. Iohannes ebriam de sanguine Sanctorum, & de sanguine martyrum Iesu.* Tales fuisse Anabaptistas, Lutherū quoq; Munsterum, Phiferum, & similes, capite 5. 15. 19. & 20. diximus.

2. scelesti Secundo, scelestos esse asserit D. Paulus 2. Tim. 3. *Ingrati, inquit, scelesti, sine affectione: tales tam prophetæ quàm sacerdotes, Ifai. 1. 4. Semen nequam, filij scelerati*
Antiohi v. 28. *scelesti & peccatores.* Talis Antiochus,
malitia. qui 2. Mach. 5. 15. *scelestis manibus sumens sancta vasa, qua ab alijs regibus & ciuitatibus*
erant

erant posita ad ornatum loci & gloriam, con-
 trectabat indignè, & contaminabat. Postmo-
 dum c. 7. 9. 34. sanctos Machabæos truci-
 dabat, ac tandem capite 9. 13. in extremo
 constitutus vitæ discrimine orabat hic sce-
 lestus Dominum, à quo non est consecu-
 tus misericordiam. Talis fuit Philarches 2.
 Machab. 8. 32. Ad tales Isaias, Isai. 57. 4.
*Super quem iusistis? super quem dilatastis os
 & eiecistis lignam? Nunquid vos filij scelesti,
 semen mendax?*

Tertiò sunt seductores, Sunt enim, in- 3. *seducto*
 quit D. Paulus Tit. 1. 10. *multi inobedientes, res.*
vaniloqui, & seductores, maxime qui de cir-
cumcisione sunt, quos oportet redargui. Tales
 ante Christum fuerunt mendaces prophe-
 tæ. Vnde Isai. 9. 15. *Longæus & honorabilis*
ipse est caput: & propheta docens mendacium,
ipse est cauda. Et erunt, qui beatificant populū
istum seducentes, & qui beatificantur precipi-
tati. Jer. 23. 32. *Ecce, ego ad prophetas som-*
niantes mendacium ait Dominus: qui narra-
uerunt ea, & seduxerunt populum meum in
mendacio suo, & in miraculis suis. cū scili-
cet conantur mortuos excitare, vt cap. 15.
diximus. Cū ergo non misissem eos, nec man-
dasssem eis: qui nihil profuerunt populo huic,
dicit Dominus. Monet ergo cap. 29. 8. Non

326 DE FALSIS PROPHETIS,

Vos seducant propheta vestri, qui sunt in medio vestrum & divini vestri. Tales post Christum venturi, vti vaticinatur Matt. 24. 11. dicens: *Multi pseudopropheta surgent, & seducent multos. Et quoniam abundabit iniquitas: refrigescet charitas multorum.* Similia Marc. 13. 6. Luc. 21. 8. Talis Simon Magus, qui seduxit gentem Samariæ. Tales illi, de quibus D. Iohannes, 2. Iohan. v. 7. *Multi seductores exierunt in mundum, qui non confitentur Iesum Christum venisse in carnem: hic est seductor & Antichristus.* Quam parum ab hac re absint nostri pseudoprophetae, satis cum de pollutione Sabbathi capite 20. egimus, docuimus. De his seductoribus est illud Michææ 3. 5. *Hec dicit Dominus super prophetas qui seducunt populum meum: qui mordent dentibus suis, & pradicant pacem: & si quis non dederit in ore eorum quippiam, sanctificant super eum pralium. Propterea nox vobis pro visione erit: & tenebrae vobis pro divinatione: & occumbet sol super prophetas, & obtenebrabitur super eos dies. Et confundentur qui vident visiones, & confundentur divini: & operient omnes vultus suos, quia non est responsum Dei.*

Quartò segregant semetipsos, de his D. Iudas vers. 17. loquens ait. *Vos autem charissi-*

charissimi memores estote verborum quae pra- 4. segre-
dicta sunt ab Apostolis Domini nostri Iesu gant se-
Christi, qui dicebant vobis, quoniam in no- metipso.
uissimo tempore venient illusores secundum dea
sideria sua ambulantes in impietatibus. Hi
sunt qui segregant semetipsos, animales, spiri-
tum non habentes. Non enim nos ab illis
falsis prophetis segregauimus, qui nun-
quam cum illis fuimus: sed ipsi sese à nobis,
qui ante eos fuimus, & ipsi nobiscum. Vnde
D. Iohannes 1. Iohan. 4. 1. Charissimi, no-
lite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si
ex Deo sint, quoniam multi pseudoprophetae
exierunt in mundum. Et loquens de Anti-
christis 1. Ioã. 2. 19. Ex nobis, ait, prodierunt:
sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis,
permansissent utique nobiscum: sed ut manifesti
sint quoniam non sunt omnes ex nobis.

Quintò sunt speculatores cæci, spiri- 5. Spectu-
tum non habentes. Speculatores eius cæci latores
omnes, inquit Isaias capite 56. 10. nescierunt cæci spiri-
tuniuersi. De quorum cæcitate egimus capi- tum non
te 20. Quàm parum spiritus habeant, o- habentes
stendit Iudas in sua epistola ver. 18. vt iam
iam diximus. De quibus etiam superiori
capite septimo, vbi ostendimus eos esse si-
ne omni affectione rerum spiritualium &
diuinarum.

Sextò sunt subdoli, ita enim eos de-
pingit D. Paulus 2. Corinrh. 11. 13. dicens.
*Eiusmodi pseudoprophetae sunt operarii,
subdoli, transfigurantes se in angelos lucis. Hi
linguis suis dolosè agunt Psal. 5. 7. 11. & 13.
3. Rom. 3. 13. Tales abominatur Dominus,
Psal. 5. 7. neq₃ Psal. 54. 24. dimidiabunt dies
suos. Maledictus enim dolosus, Malach. 1. 14.*
Tales nostro tempore fraudulentè & do-
lofi prophetae, qui excusso sacrae religionis
iugo ad seculum rediere. De quorum
dolo & fraude, & foedere rupto fatis su-
perque egimus capite 11. quibus con-
uenit illud Osee 7. 16. *Reuersi sunt ut essent
absq₃ iugo: facti sunt quasi arcus dolosus.*
Cum enim antea essent destituti gratia
Dei, dediderunt se cultui diuino, à quo po-
stea apostatae facti, iugo Domini suauiter
excusso, manum ab aratro Dominico amo-
uent: & cū vxore Loth respiciunt retro: &
ut canes reuertuntur ad vomitum, non fe-
cus atq; si viam veritatis nunquā agnouis-
sent. Hinc Isaias capite 73. 18. *Quasi nihilum
possederunt populum sanctum tuum: hostes no-
stri conculeauerunt sanctificationem tuam.
Facti sumus quasi in principio, cum non domi-
nareris nostri, neq₃ innocaretur nomen tuum
super nos.* Arcus verò dolosus facti sunt,
qui

qui sibi maximè nocet, & in animam suam venenatas, sagittas variorum peccatorum ei aculatur. *Qui enim, Psalmo decimo, diligit iniquitatem, odit animam suam. Oua aspidum, inquit propheta Isa. cap. 59. 5. ruperunt, & telas aranea texuerunt: qui comederit de ouis eorum morietur: & quod confutum est, erumpet in regulum.* Sic ex dolo suo venenum sibi metipsis hauriunt.

Septimò superbi sunt, ita D. Paulus 2. 7. *superbi* Timoth. 3. 2. *Erunt homines seipso amantes, cupidi elati, superbi.* Sic Iudæ vers. 16. *Os eorum loquitur superbiam. Audiuimus, inquit Ierem. 48. 29. superbiam Moab, superbus est valde: sublimitatem eius: & arrogantiam, & superbiam cordis eius. Ego scio, ait Dominus, iactantiam eius; & quod non sit iuxta eam virtus eius.* Tob. cap. 14. 4. *Nec superbi, inquit Iudith 9. 16. ab initio placuerunt tibi: sed humilium & mansuetorum semper tibi placuit deprecario. Inter superbos semper sunt iurgia.* Prouerb. 13. 10. *Nunquam enim nostri temporis hæretici inter se conueniunt: qui autem agunt omnia cum consilio, reguntur sapientia: vt in tanto numero doctissimorum virorum qui sacrosancto Concilio Tridentino interfuerunt, videre est.* Sic Prouerb. 11. 2.

330 DE FALSIS PROPHETIS,

Vbi fuerit superbia, ibi erit & contumelia: ubi autem est humilitas, ibi & sapientia. Arrogantiam illorum cap. 7. fol. 70. contumeliã c. 8. fol. 80. ostendimus: criminales eos esse, & superbiam eorũ tantam, vt nullam dominationem patiantur capite 8. folio 82. & quòd elato sint animo, capite 9. folio 2. & quantum Luthero ipsi placeat sua superbia, ibidem folio 93. docuimus.

*& tem-
pla Dei
violant.*

Octauò templorũ Dei sunt violatores. Vt enim verorũ prophetarũ est promouere ædificationẽ tabernaculi & templi Domini, & ad eam rem comparare omnia, vt Exod. 35. 29. per Moysen prophetam, & per Dauidem 1. Par. 22. 14. & per Zorobabel filium Salathiel, & Iosue filium Iosedec: & per prophetas, maximè Aggæum & Zachariam constat, adiuuantes eos. 1. Esd. capite 5. 2. & 6. 14. Aggæi capite 1. 7. 8. 14. sic familiare est hæreticis & falsis prophetis eadem euertere, & polluere, & solo adæquare. Non attendentes ad piensissimum illum zelum Dauidis dicentis Psal. 131. 3. *Si introiero in tabernaculum domus meae, si ascendero in lectum strati mei. Si dederò somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem. Et requiem temporibus meis,*
dones

*donec inueniam locum Domino, tabernacu-
 lum Deo Iacob.* Falsi prophetæ contrarijs
 planè studiis agunt omnia. Hoc ipsum
 patet ex omnibus, quæ capite 12. de fur-
 to illorum, & pollutione domus sanctua-
 rij, tabernaculi, templi Domini capite 20.
 annotauimus. Quibus adde vel solas mi-
 nas à scelerato Nicanore templo Domini
 intentatas, & Deo vindice grauissimè pu-
 nitas, vt cap. 6. docuimus. Adde & spolia
 templi ab Antiocho facta, & pœnam scele-
 ri debitam post feram pœnitentiam ex 2.
 Mach. cap. 9. Adde & iuuenes illos, & vir-
 gas in corpus Heliodori sacrilegi, 2. Mach.
 3. 26. expeditas, confer cum violatoribus
 nostrorum templorum, quos copiosissi-
 mos habuit hoc seculum. Adde templa
 sanctissima quæq; ab illis perniciosissimè
 habita fuisse, non minùs quàm tempore
 D. Augustini sacramenta ac sacras scrip-
 turas tenuerunt ad speciem & ad phantaf-
 matum suorum imagines, vt D. Augusti-
 nus tom. 7. de baptismo lib. 3. cap. 19. pro-
 bans id ex Ezechielis cap. 16. *Quacunq;* in-
 quit, *seductores integra & legitima tenent,*
nec ea etià sibiipsis arrogarent, & quasi propria
vendicarent, nisi à plebibus seductis vicissim
seducerentur, cum eis creditur, & tales honores
defe-

deferuntur & per eos habeant potestatem talia dicendi & sibi talia vindicandi, & error eorū veritas appellatur, & scelus eorū iustitia putatur propter sacramenta & scripturas, quas tenent ad speciem, non ad salutem. Ideoq; & per Ezechielem fornicaria dicitur. Et protulisti de vasis gloria tua de auro meo, & argento meo, ex quibus dedi tibi, & fecisti tibi imagines masculinas, & fornicata es in eis, & accepisti vestem meam versicoloriam & cooperuisti idōla tua, & oleum meum & incensum meum imposuisti ante faciem idolorum tuorū, & in odorem bene olentem fecisti hac. Ad imagines enim phantasmatum suorum, cum quibus volutari carnalis anima delectatur, conuertit omnia sacramenta, & verba librorum sanctorum. Sic eodem tom. lib. 2. contra Cresconium cap. 10. dicit eos quidem habere nostra sacramenta, sed eos ea perniciosè tractare.

9. tumidi Nonò sunt tumidi, sic 2. Timoth. 3. 4. Proditores, inquit, proterui, tumidi. Habent labia tumentia. Prou. 26. 23. atq; adeo tota illorum Synagoga ita tumet, vt verè illis conueniat id Isai. 1. 6. *A planta pedis vsq; ad verticem capitis non est in eo sanitas, vulnus, & liuor, & plaga tumens: non est circumligata, nec curata medicamine, neq; fota oleo.* Tantò

Tantò certè grauior plaga, quantò minus animaduertitur, & quantò minus fouetur oleo. Vnde tales facilè in perditionè ruunt, & tum maximè, cùm principio sunt proximiores. Sic Aman Ester 16. 12. cùm in tantum arrogantiae tumorem sublatus est, vt regno Mardocheum ceterosq; Iudeos priuare niteretur, in malam crucem actus est. Tales & miseri Iudæi, ad quos Moyfes Deuter. 1. 43. *Locutus sum, & non audistis, sed aduersantes imperio Domini, & tumentes superbia ascendistis in montem. Itaq; egressus Amorrhæus, qui habitabat in montibus, & obuiã veniens persecutus est vos, sicut solent apes persequi: & cecidit de Seir vsq; Horma, cùmq; reuersi ploraretis coram Domino, non audiuit vos, nec voci vestrae voluit acquiescere. Quomodo Deo & Ecclesiæ Doctoribus, & sanctis Patribus semper restiterint falsi prophetae, fatis ex capite 9. patet. Quid ergò, vt loquar cum Eliphaz Themanite Iob. 15. 12 *te eleuat, Luthere, cor tuum, & quasi magna cogitans, attonitos habes oculos? Quid tument contra Deũ spiritus tuus? Memineris Principum impiorum Madian, Oreb & Zeb, quorum tandem impij & superbi conatus repressi: & vbi occisi, vt est cap. 8. Iudicũ, requieuit spiritus eorum, quo tument contra**

contra

contra electos Dei. Vnde Dominus eos minimè timendos indicauit Deut. 18. 20. *Propheta, inquit, qui arrogantia deprauatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi ut diceret, aut ex nomine alienorum Deorum, interficietur. Quod sit acita cogitatione responderis. Quomodo possum intelligere verbum, quod Dominus non est locutus, hoc habebis signum, quod in nomine Domini propheta ille dixerit, & non euenerit: hoc Dominus non est locutus, sed pertumorem animi sui propheta confinxit: & idcirco non timebis eum.* Vide quæ cap. 9. & superius membro septimo de illis diximus.

to. tumultuosi.

Decimò sunt tumultuosi, ad quam rem facit Erasmi de Luthero & eius asseclis testimonium. Ait enim in libro illo, quem tertium scripsit de libero arbitrio: *Certè multi Lutheri discipuli ad publicam tranquillitatem adeo sunt inutiles, ut Turca quoque feratur execrari Lutheranorum nomen seditionis odio; cùm Christianos toleret ab ipsius dogmatibus alienos.* Sed & Lutherus in Psalmum 5. scribens ait. *Christus non alia ratione confligit cum hæreticis, quam ut inter illos existat factiosus quidam dissensionis spiritus.* Est enim in illis tumultus murmurationum, qui Sap. 1. 10. non absconditur & Sap.

Et Sap. 25. Omnia commista sunt in eis, sanguis, homicidium, furtum & fictio, corruptio & infidelitas, turbatio & periurium, tumultus bonorum, Dei immemoratio. Sic Eccles. 40. 4. Furor, zelus, tumultus, fluctuatio immutat scientiam eorum. Hinc tot cum nouo Evangelio tumultus excitati sunt, partim foris, bellici: partim intus, domestici: quorum pœnam Dominus inquit, Isai. 30. 12. Sperastis, inquit, in calumnia & in tumultu, & innixi estis super eo: propterea erit vobis iniquitas hac, sicut interruptio, cadens, & requisita in muro excelsò, quoniam subito dum non speratur, veniet contritio eius. Et comminetur, sicut conteritur lagena figuli contritione praua valida: & non inuenietur de fragmentis eius testa, in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur parum aque de fovea. Quia hæc dicit Dominus Deus sanctus Israel, Si reuertamini & quiescatis, salui eritis, in silentio & in spe erit fortitudo vestra. Et nolulistis: & dixistis, Nequaquam, sed ad equos fugiemus ideo fugietis. Et capite 25. 5. Sicut aestus in siti, tumultum alienorum humiliabis: & quasi calore sub nube torrente propaginem fortium marcescere facies. Quibus & v̄æ sempiternum minatur Isaias c. 17. 12.

V̄

Vae multitudo populorum multorum, ut multitudo maris sonantis: & tumultus turbarum, sicut sonitus aquarum multarum. Sonabunt populi sicut sonitus aquarum inundantium, & increpabit eum, & fugiet procul: & rapietur sicut pulvis montium a facie venti, & sicut turbo coram tempestate. In tempore vespere, & ecce turbatio: in matutino, & non subsistet. hac est pars eorum qui vastauerunt nos, & fors diripientium nos.

Vndecimò sunt vesani & stulti. Hinc
 11. Sunt Sophoniæ 3. 4. Propheta eius vesani, viri in-
 vesani & fideles: sacerdotes polluerunt sanctum, iniuste
 stulti. egerunt contra legem. Infidelitatem in fcedere erga Deum ostendimus cap. II. sanctum polluisse, cap. 20. similiter legem ipsam combussisse. Vesani habent non dissimilem vesaniæ Balaam, cuius mentio est Num. 22. quos describit D. Petrus 2. Pet. 2. 12. dicens. Hi velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem & perniciem, in his que ignorant blasphemantes in corruptione sua peribunt, percipientes mercedem iniustitiæ, voluptatem, existimantes diei delicias, conquinaciones & macula: delicijs affluentes, in conuiujs suis luxuriantes vobiscum, oculos habentes plenos adulterij & incessabilis delicti. Pellitentes animas instabiles, cor exercitatum avaritiæ.

vanitiam habentes, maledictionis filij; derelinquentes rectam viam errauerunt, secuti viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amauit. correptionem verò habuit suae vesaniae. subingale mutū animal hominis voce loquens, prohibuit propheta insipientiam. Hi sunt fontes sine aqua, & nebulae turbidissimae, quibus caligo tenebrarum reseruat. Superba enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desiderijs carnis luxuria, eos qui paululum effugiunt, qui in errore conuersantur, libertatem illis promittentes, cum ipsi serui sint corruptionis, a quo enim quis superatus est: huius & seruus est. Quid hinc est Christiane lector, quod vesaniam falsorum prophetarum non attestetur? Aliud vesaniae genus tradit Artaxerxes Ester 16.5. de impio Aman & eius affeclis. In tantum, inquit, vesania proruperunt, ut eos qui credita sibi officia diligenter obseruant, & ita cuncta agunt, ut omnium laude digni sint, mendaciorum cuniculis conentur subvertere, dum aures Principum simplices, & ex sua natura alios estimantes, calida fraude decipiunt. Vt de illorum fraude cap. 12. & de mendacijs cap. 10. & 19. diximus. Vesaniam etiam Lutheri toties in suis scriptis dogmata sua mutando, vbi semper noua placita & dogmata suppul-

Aa

lularunt

*Aman
vesania.*

lularunt: demonstrauimus. *Stultus enim ut luna mutatur*, inquit Ecclesiasticus c. 27. 12. *Isaias verò 32. 6. Stultus*, inquit, *fatua loquetur, & cor eius faciet iniquitatem, ut perficiat simulationem, & loquatur ad Dominum fraudulenter, & vacuum faciat animam esurientis, & potum sitienti auferat.* Quòd per stultitiam operentur iniquitatem, queritur Ieremias Thren. 2. 14. *Prophetae tui viderunt tibi falsa & stulta: nec aperiebant iniquitatem tuam, ut te ad poenitentiam prouocarent: viderunt autem tibi assumptiones falsas & eiectiones. Scitote Israel*, inquit Oseas capite 9. 7. *stultum prophetam, insanum virum spiritualem, propter multitudinem iniquitatis tue & multitudo amentie.* Quasi dicat, ut iniquitas ita & amentia, maxima iniquitas, maxima in propheta & populo tum amentia, tum vesania.

Duodecimum in hoc capite est, quòd multiplicant viduas. Hinc Ezech. 22. 25. *Coniuratio prophetarum in medio eius: sicut leo rugiens rapiensq; pradam, animas deuorauerunt, opes & pretium acceperunt, viduas eius multiplicauerunt in medio illius.* De qua re postea capit. 23. cum de natura leonum agemus. Tales erant, de quibus Isai. 1. 23. *Pupillo non iudicant, & causa viduae non ingredi-*

Vir ad illos. Talibus minatur Malach. 3. 5.
*Accedam ad vos in iudicio, & ero testis velocis
 maleficis & adulteris, & periuris, & qui ca-
 lumniantur mercedem mercenarij, & hu-
 miliant viduas & pupillos, & opprimunt
 peregrinum, nec timuerunt me dicit Do-
 minus exercituum. Hunc testem velocem
 non expectabit pientissimus Iob, qui per
 apophiesin cap. 31. 16. inquit, Si negaui
 quod volebant, pauperibus, & oculos viduæ ex-
 pectare feci. Si comedi buccellam meam solus,
 & non comedit pupillus ex ea.*

Decimum tertium & postremum est,
 quod sint voluptatū magis amatores quā
 Dei, vt est 2. Tim. 3. 4. iam sæpe repetitum,
 & docebit hoc præteritum caput 17. & 18.
 & paulò post caput 24. vbi de natura &
 cauda lupi agemus. Et hæc breuiter suffi-
 ciant de pseudoprophetarum vitijs & pra-
 uis animi affectionibus. Nunc paucis agen-
 dum erit, quibus animalibus & rebus
 sint similes in sacris literis falsi
 prophetae.

* * *

Aa ij

QVI

13. Volu-
 ptatū ma-
 gis ama-
 tores quā
 Dei.